

FUŽINAR

Leto XXV

Ravne na Koroškem, 14. aprila 1988

Št. 4

IZ VSEBINE

- Izvoljeni novi samoupravni organi
- Jesenice: Jeklarna 2 izpolnjuje pričakovanja
- Delavci imajo besedo: O bilanci na robu izgube
- Mala anketa: Kako z glasili med ljudi
- Delo bi nam moralo krojiti pravice
- Ali je odtujitev dela mogoče premagati
- Človek mora vedeti, kaj in za koga dela
- Neznani, a zanimivi in pomembni
- Sistem posredovanja tehničnih informacij
- On-line vzajemni katalog slovenskih knjižnic
- CAD v železarni
- Stavka z drugega zornega kota
- Inovacije v januarju in februarju 1988
- Zdravje za vse — vsi za zdravje
- Franc Pečnik, Pesmi

Bela pomlad '88

POLOVICI TEŽAV SMO SAMI KOS

BESED IN ŠTEVILK SMO SITI. Preobjedli smo se jih v preteklih letih v Fužinarju in Novicah o stanju v tovarni, v Delu, Večeru in po TV o stanju v občini, republikli in državi. Tudi zato, ker so gore besed komaj kaj spremenile na bolje.

ČISTO BREZ ŠTEVILK VSEENO NE GRE. Kažejo nam ure in dneve, z njimi merimo opravljeno delo in izračunavamo plače. Štirikrat letno preverimo dohodke in izdatke ter potegnemo črto. Pod lantsko leto smo jo že pred časom, pod prvi kvartal jo bomo čez deset dni.

KVARTAL SESTOJI IZ MESECEV, MESEC IZ DEKAD. Zato nam spremljanje dekadnih proizvodnih in poslovnih rezultatov kaže približno sprotno stanje. Če vemo, ali je trend dober ali slab, imamo tudi še čas, da kaj izboljšamo. Če ne bi vedeli ničesar, bi nas lahko ob mesecu in kvartalu prehudo udarilo.

NEKATERI HOČEJO VIDETI VSE ČRNO. Ker smo lantsko leto zaključili praktično brez sklada skupne porabe, ker zato še danes ne vemo, kako bo letos z gradnjo stanovanj in s krediti za ta namen, gre nekaterim delavcem na živce že, če (po resnici) zapišemo, da smo npr. februarja dosegli boljši rezultat kot januarja, po dolgem času pa spet količinski dvig proizvodnje.

NE PRAVIMO, DA SMO DOBRI, le da se nekateri rezultati izboljšujejo. Menda vemo, da je lahko bolnik danes boljši kot včeraj, a zato še vedno ni zdrav. Pa vseeno takoj zarogovilimo, kaj da se hvalimo, ko vendar še ni regresov, ni tega, ni onega.

NIČ SE NE HVALIMO. Poglejmo samo naše likvidnostne težave, poprečno kvaliteto izdelkov, število reklamacij, neenakomernost odpre-

me itn., itn., pa vidimo, da se nimamo za kaj. Obenem pa smo menda vendar še dolžni pošteno opozoriti tudi na vse pozitivno in pohvaliti tistega, ki si pohvalo zasluži.

O PRAVILIH POSLOVANJA TOVARNE VEMO VELIKO PREMALO. Običajno vidimo samo, koliko smo vsak mesec iztržili in koliko smo od tega izplačali za OD. (Pre)malo nas briga razlika med tem, koliko plačujemo za vhodne materiale (surovine, energijo itn.) in koliko iztržimo, koliko nam po plačilu vseh računov in obveznosti ostane npr. za investicijsko vzdrževanje ter za nadaljnjo rast. Premalo se zavedamo, za koliko več moramo vsak mesec povečati proizvodnjo in prodajo, če na novo zaposlimo enega, dva, pet delavcev.

PODATKOV NE SKRIVAMO, a kaj, ko so kdaj seveda spet izraženi v številkah, številk in besed pa smo siti, ker jih je že vsa leta preveč — in tako naprej, kakor je zapisano na začetku. Če trmasto mislimo in gledamo samo tako, smo čisto sami krivi, da ne dojamemo stanja, kakršno je v resnici. — Saj dobro zares ni, daleč pa tudi od tega, da bi bilo slabo in bi opravičevalo črnoglednost.

NIHČE NE MEČE PUŠKE V KORUZO. Nihče tudi nima te pravice. Še v zasebnem življenju tega ne počnemo, četudi gre kdaj za nohte, tem manj v tovarni, ki šteje blizu 7000 delavcev.

POLOVICO BESED MANJ IN ZA POLOVICO BOLJ SKRIBNO DELO — kdo nam brani, da ravnamo tako vsak pri svojem delu ali da tako sklenemo na naših delovnih skupinah?

Strokovnjaki so izračunali, da so za približno 50 odst. težav v Železarni Ravne krive zunanje razmere (gospodarska politika, predpisi itn.), za ostalih 50 odst. smo krivi sami, ker se nočemo bolj racionalno organizirati, ker ne verjamemo, da trajajo izmene osem ur, ker še zmeraj mislimo, da bomo z današnjim odnosom do dela konkurirali izdelkom na zahodnem tržišču itn., itn.

Zares ni treba veliko besed, zato pa veliko izboljšav.

Izvoljeni novi samoupravni organi

Na volitvah 10. marca 1988 so bili obenem s samoupravnimi organi tozgov in delovnih skupnosti izvoljeni tudi samoupravni organi delovne organizacije ter naši delegati v SOZD SZ ter zbora interne banke Slovenskih železarn.

Rezultati volitev po tozdh so bili še razglašeni na oglasnih deskah, za delovno organizacijo kot celoto pa velja: od skupnega števila 6953 se je glasovanja udeležilo 5720 ali 82,3% zaposlenih. Vsi kandidati na vseh listah so prejeli absolutno — nadpovprečno večino glasov v vseh samoupravnih sredinah.

Izvoljeni so bili naslednji kandidati:

V DELAVSKI SVET DELOVNE ORGANIZACIJE:

1. Lesnik Andrej — Jeklarna
2. Lupuh Roman — Jeklarna
3. Verčko Drago — Jeklarna
4. Burjak Rudolf — Jeklolivarna
5. Kodrun Jože — Jeklolivarna
6. Kovačič Stanislav — Jekloliv.
7. Pušnik Vinko — Jeklolivarna
8. Topalovič Ljubiša — Jekloliv.
9. Valente Danijel — Jekloliv.
10. Gmajner Marjan — Valjarna
11. Robnik Robert — Valjarna
12. Žerdoner Franc — Valjarna
13. Miklavc Janko — Kovačnica
14. Planinšec Jože — Kovačnica
15. Rataj Franc — Jeklovlek
16. Slanič Ivan — Jeklovlek
17. Kavtičnik Franc — Kalilnica
18. Oblak Blaž — Kalilnica
19. Kobolt Leopold — Orodjarna
20. Turkuš Davorin — Orodjarna
21. Burjak Olga — Stroji in deli
22. Erjavec Andrej — Stroji in d.
23. Hovnik Miha — Stroji in deli
24. Stermec Hubert — Stroji in d.
25. Orešnik Franc — Težki str. d.
26. Pahor Dušan — Težki str. d.
27. Kotnik Jože — Ind. noži
28. Metulj Peter — Ind. noži
29. Novinšek Vlado — Pnev. str.
30. Primik Maks — Pnev. stroji
31. Klančnik Alojz — Vzmetarna
32. Šnajder Peter — Vzmetarna
33. Kragelnik Milan — TRO
34. Paradiž Jakob — TRO
35. Pisar Ivan — TRO
36. — Bratstvo
37. — Bratstvo
38. Arnšek Stanko — Monter
39. Erman Maks — Monter
40. Javornik Alojz — Monter
41. Grohar Bogdan — Kovinar.
42. Pečovnik Alojz — Kovinar.
43. Pisnik Zdravko — Armature
44. Planinšič Jože — Armature
45. Gostenčnik Vinko — Energija
46. Mlakar Ivan — Energija
47. Rus Franc — ETS
48. Torej Janko — ETS
49. Krauser Franc — SGV
50. Krov Ivan — SGV
51. Pungartnik Anton — SGV
52. Taks Stanislav — SGV
53. Gnamuš Franc — Transport
54. Kotnik Miroslav — Transport

55. Čreslovnik Mirko — PII
56. Kambur Esad — PII
57. Kremljak Zvonko — RPT
58. Strahovnik Vlado — RPT
59. Dobnik Franc — Komerciala
60. Pačnik Alojz — Komerciala
61. Glavica Mirko — KK
62. Paradiž Janez — KK
63. Prevorčič Magda — Družb. st.
64. Vidovšič Jaka — Družb. st.
65. Čas Marjana — Računov.
66. Smolak Kristina — Računov.
67. Piko Magda — PFS
68. Vidrih Alenka — PFS
69. Gologranc Alojz — Gospodar.
70. Ranc Leopold — Gospodar.
71. Šavc Samo — KSZ
72. Vošner Miroslav — KSZ

V ODBOR SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE DELOVNE ORGANIZACIJE:

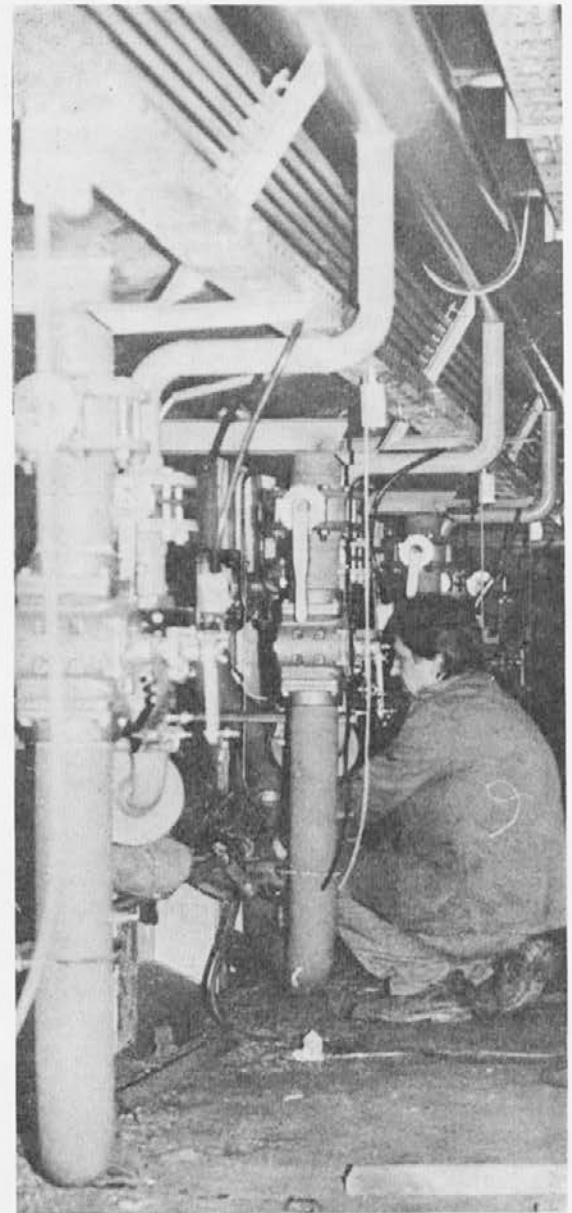
1. Barič Mirko — Jeklarna
2. Sedelšak Franc — Jeklolivar.
3. Kotnik Drago — Valjarna
4. Pečnik Albert — Kovačnica
5. Žvikart Anton — Jeklovlek
6. Zadavec Jože — Kalilnica
7. Šumnik Hugo — Orodjarna
8. Repotočnik Anton — Str. in d.
9. Gerdej Ivan — Težki stroj. d.
10. Kacil Jože — Ind. noži
11. Zorman Ivan — Pnev. stroji
12. Kolar Karlo — Vzmetarna
13. Petek Branko — TRO
14. Kordež Danilo — Monter
15. Špeh Drago — Kovinarstvo
16. — Bratstvo
17. Korat Franc — Armature
18. Fužir Avgust — Energija
19. Glavica Vinko — ETS
20. Melanšek Etbin — SGV
21. Medvos Franc — Transport
22. Pušnik Emil — PII
23. Vrhovnik Franjo — RPT
24. Gnamuš Slavko — Komerciala
25. Urnaut Oto — KK
26. Ačko Jožica — Družb. stand.
27. Gaber Ana — Računovodstvo
28. Hižak Nevenka — PFS
29. Hribnik Kristina — Gospod.
30. Bezjak Konrad — KSZ

V SKUPNO DISCIPLINSKO KOMISIJO DELOVNE ORGANIZACIJE:

1. Strmčnik Stanko, predsednik — Stroji in deli
2. Sedelšak Jože, namestnik — Jeklolivarna
3. Šteharnek Stanko, namestnik — Transport
4. Andrič Svetislav — Jeklarna
5. Štern Albin — Jeklarna
6. Ošlovnik Peter — Jeklolivarna
7. Potočnik Avgust — Valjarna
8. Pur Oton — Valjarna
9. Ferk Peter — Kovačnica
10. Plevnik Peter — Kovačnica
11. Zabev Ivan — Jeklovlek
12. Zdovc Štefan — Jeklovlek
13. Černivnik Ivana — Kalilnica
14. Štaudeker Pavel — Kalilnica
15. Gutman Franc — Orodjarna

16. Ortan Drago — Orodjarna
17. Mlinar Rudi — Stroji in deli
18. Repas Damjan — Težki str. d.
19. Vogel Stanko — Težki str. d.
20. Borovnik Ivan — Ind. noži
21. Vidovič Ivan — Ind. noži
22. Lužnik Ivan — Pnev. stroji
23. Pepevnik Hinko — Pnev. str.
24. Planšak Leopoldina — Vzmet.
25. Obretan Ciril — Vzmetarna
26. Dirntiš Mihael — TRO
27. Topler Zvonko — TRO
28. Merzdovnik Franc — Energija
29. Sagernik Edvard — Energija
30. Potočnik Jože — ETS
31. Brložnik Drago — ETS
32. Primožič Danilo — SGV
33. Uršič Marjan — SGV
34. Miklavc Janez — Transport
35. Grögl Elizabeta — PII
36. Šteharnek Peter — PII
37. Bivšek Franc — RPT
38. Petovar Stanko — RPT
39. Novak Irena — Komerciala
40. Žerdoner Marjan — Komerc.
41. Breg Franc — KK
42. Pušnik Helena — KK
43. Bavče Štefka — Družb. stand.
44. Merkač Vinko — Družb. stand.
45. Kavtičnik Jerica — Računov.
46. Pepevnik Rezka — Računov.
47. Konečnik Anica — PFS
48. Šisernik Nežka — PFS
49. Kocuvan Ernest — Gospodar.
50. Štruc Mirko — Gospodarjenje
51. Pavše Ana — KSZ
52. Vidovšič Alberta — KSZ

Končna dela na prenovljeni ogrevni peči v Valjarni

ZUNANJI ČLANI:

1. Gabrovec Majda — Lesna, TOZD Tovarna pohišta Prevalje
2. Gavez Ivan — Rudnik Mežica, TOZD Metalurgija
3. Oprešnik Jože — Rudnik Mežica, TOZD TOM
4. Grešovnik Franc — TOZD Lepenka Prevalje
5. Potočnik Štefan — Instalater, TOZD Montaža Prevalje

V DELAVSKI SVET SOZDA SLOVENSKE ŽELEZARNE:

1. Gostenčnik Ivan — Pnev. str.
2. Kamnik Stefan — Stroji in d.
3. Klančnik Ivica — Komerciala
4. Macur Vlado — Jeklarna
5. Strahovnik Vlado — RPT
6. Trokšar Jože — Jeklovlek
7. Vošner Miroslav — KSZ

V ODBOR SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE SOZDA SLOVENSKE ŽELEZARNE:

1. Urnaut Oto — KK

V ZBOR INTERNE BANKE SOZDA SLOVENSKE ŽELEZARNE:

1. Dolinšek Alenka — Gospodar.
2. Kovačič Stanko — Jeklarna
3. Picalo Mirko — KK
4. Radović Olga — PII
5. Sonjak Nikolaj — Stroji in d.
6. Stifitar Ivanka — PFS

Janko Dežman

JESENICE:

Jeklarna 2 izpolnjuje pričakovanja

Ce imate pot na Gorenjsko pa mislite Jesenice spoznati po rdečem dimu, se boste zagotovo peljali mimo. Rdečega dima na Jesenicah namreč ni več!

EKOLOGIJA : ODLIČNO

Resnično, odkar so lani v tej slovenski železarni po več kot 100 letih nehali kuhati surovo jeklo v plavžih in ugasnili še zadnje od šestih Siemens — Martinovih peči, namesto teh pa začeli s sodobno proizvodnjo jekla v novi Jeklarni, Jesenic ni več spoznati. 8 dimnikov je nehala bruhati po pet ton dimov in prahu dnevno! Presahnilo je 7 iztokov hladilnih in tehnoloških voda, ki so zelo onesnaževali Savo! Z odlično zvočno-izolacijsko komoro okrog nove elektroobločne peči so zmanjšali hrup za več kot 30 dB-A na dopustno mejo, in zdaj dela največji hrup na Jesenicah promet!

Ekološka oprema, za katero so namenili kar okoli 10% sredstev cele naložbe, torej daje zelo zadovoljive rezultate, ki jih je lahko takoj občutil vsakdo. In seveda so Jeseničani ponosni na ta dosežek.

Prav tako pa ne jeseniški železarji ne sozdovski predstavniki ne skrivajo zadovoljstva s celotno naložbo, in na tiskovni konferenci, ki jo je Železarna Jesenice po enoletnem testnem obratovanju Jeklarnе 2 priredila za novinarje vseh pomembnejših jugoslovanskih sredstev javnega obveščanja (in sozdovskih) sredi marca, so z argumenti dokazovali njeno upravičenost. Tako so bila vprašanja tipa, ali je v času vse dražje električne energije in celo njenega pomanjkanja takšen požeruh energije pametna naložba; ali se je upravičeno bati, da bi kdaj bila jeseniška jeklarna slovenski FENI-itd. neprimerna.

RAZLOGI ZA GRADNJO: UPRAVIČENI

— Proizvodnja jekla, ki ima na Gorenjskem že skoraj tisočletno zgodovino, je do danes temeljila na jeklarni, ki je bila zgrajena že pred 2. svetovno vojno.

— Po letu 1975, ko je proizvodnja jekla na Jesenicah s 512.862 tonami dosegla vrh plodnega obdobja, so začele jeseniške peči zaradi amortiziranosti naprav ter relativno majhnih vlaganj pešati.

— Že ob združitvi slovenskih železarn 1969. leta je bilo ocenjeno, da jeseniška martinarna ob normalnem razvoju ne more preživeti osemdesetih let.

— Jeseniški jeklarji so dali Jugoslaviji po osvoboditvi 16 milijonov ton surovega jekla, kljub temu pa je ves ta čas jekla primanjkovalo.

— V Jugoslaviji poraba jekla na prebivalca še ni 500 kg letno, kot je v razvitih predelih Evrope, Azije in Amerike.

— Tržna analiza kaže, da obstajajo možnosti prodaje nekaj nad 300.000 ton končnih metalurških izdelkov, kot so silicijeva elektropločevina, nerjavna jekla, nizkoogljčna nesilicirana elektrotehnična jekla, mikrolegirana in finožrnata jekla, nizkolegirana in ogljična jekla ter jekla za globoki vlek v Jugoslaviji in okoli 80.000 ton teh kvalitet letno v izvozu zahodnim in vzhodnim državam. Za takšno proizvodnjo je treba okoli 450.000 ton surovega jekla v slabih (kvadrnih) in gredicah.

— Poleg ekonomskih in tržnih značilnosti so na odločitve vplivali tudi ekološki in kadrovske pogoji.

POTEK GRADNJE: V GLAVNEM PO NAČRTU

— Novo Jeklarno oz. Jeklarno 2 so začeli na Jesenicah graditi

1. avgusta 1984. Prvo jeklo je bilo odlično 13. marca 1987 ali 41 dni po terminskem planu. Celotni tehnološki postopek (v 85-tonski elektroobločni peči s transformatorjem 60 MVA, na napravah za vakuumsko oksidacijo sistema VOD in vpihovanja CaSi

Elektro peč v novi jeklarni

ter na napravi za kontinuirno vlivanje v polizdelke za ploščate ali profilne izdelke) pa je stekel avgusta 1987. Po testni proizvodnji se bo aprila letos začela poskusna.

— Glavna zgradba ima 7 hal: za vložek, za peč, za silose, vlivališče, konti liv in dve ajdustaži.

— Zaradi inflacije je vrednost investicije narasla od načrtovanih 18,2 na 82,2 milijarde din.

POMEN: NEIZPODBITEN

— Z novo Jeklarno bo na Jesenicah za daljše obdobje zagotovljena zadostna količina surovega jekla (predvsem za lastne valjarne).

— Izdelava plemenitih vrst surovega jekla bo povečana od dosedanjih 45 na 70%.

— Zaradi boljših jekel se bo povečala poprečna prodajna cena valjanih in vlečenih izdelkov za 23% na tono.

— Z napravo za kontinuirno litje se bodo proizvodni stroški slabov znižali za 9%.

— S prehodom na boljši asortiment Jeklarna povečuje akumulativnost železarne. Dohodek na zaposlenega delavca Jeklarnе se bo po končani naložbi povečal po stalnih cenah za okoli 70% glede na stanje pred naložbo.

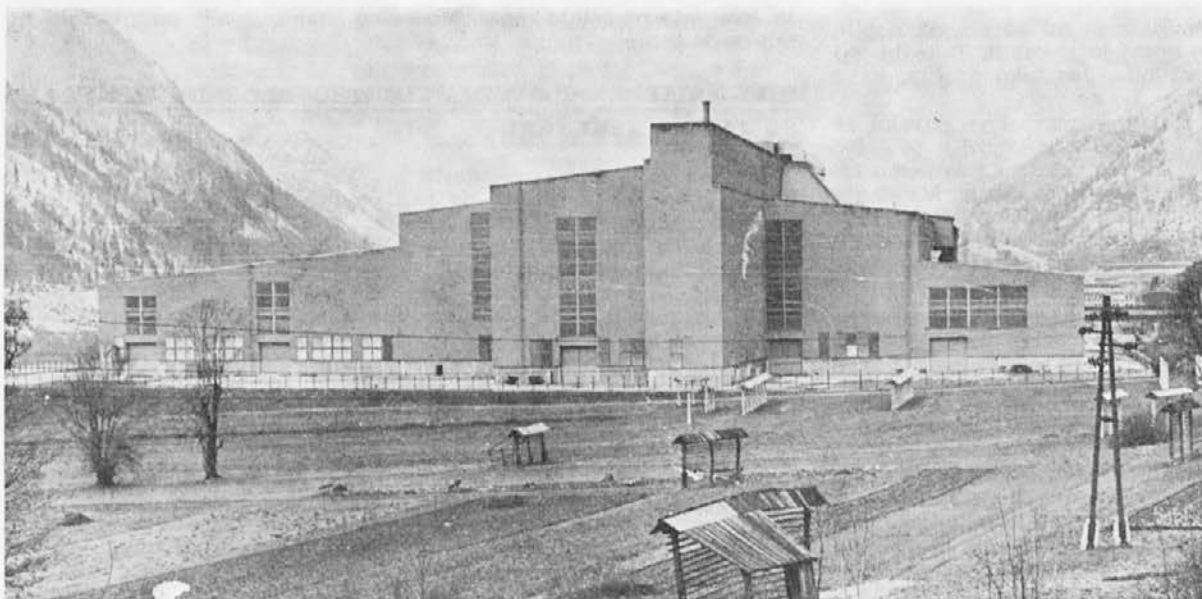
— Nova Jeklarna pomeni znatno racionalizacijo v porabi energije. Količina potrebne primarne energije se bo znižala za polovico (od 30 GJ/t na 14,7 GJ/t), uvoz energije pa za 80% (na račun premoga za koksiranje, mazuta in zemeljskega plina).

— S spremembo uporabe osnovnih surovin bo železniška proga do Jesenic znatno razbremenjena, saj se bo dovoz materiala znižal za približno 470.000 ton na leto.

— Sodobna tehnologija izdelave jekel bo omogočala konkurenčno proizvodnjo visokovrednih večstopenjsko predelanih jekel.

— Produktivnost dela v Jeklarni 2 se bo povečala za 45%.

— V letu 1988 bo zaradi proizvodnje surovega jekla in jeklenih polizdelkov v skupni količini 410.000 ton letno Železarna Jesenice uvrščena med modernejše jeklarne na svetu.

Nova jeklarna na Jesenicah

DELA VCI IMAJO BESEDO:

O bilanci na robu izgube

Najnovije številke iz črne metalurgije, povzete po Sobotni prilogi Dela s 4. marca 1988, zbujaajo zaskrbljenost.

• V devetih mesecih leta 1987 so jugoslovanske železarnе prigosporile 232 milijard din izgube.

• Ta izguba je devetisočkrat večja, kot je bila v devetih mesecih leta 1986.

• Proizvodnja jekla je bila prvič po dvanajstih letih manjša (le 4 milijone 366 tisoč ton jekla, leto poprej več kot 4,5 milijona ton).

• Konec lanskega leta so jugoslovanske železarnе ostale dolžne tujim dobaviteljem 42 milijonov \$.

• Cena našega jekla je bila v Zahodni Nemčiji za 30 do 50 % nižja kot njihova domača.

• Lani so se industrijske cene povečale za 104,2 %, cene metalurških izdelkov pa le za 64,4 %.

• V svetu je toliko zaprtih železarn, da bi zmogle letno proizvodnjo okoli 250 milijonov ton.

• V šestih jugoslovanskih kombinatih in 14 večjih železarnah dela preveč delavcev premalo jekla.

• Slovenske železarnе imajo 25 milijard din izgube.

Mi vzemimo pod drobnogled našo železarno.

Lanskega načrta nismo uresničili ne pri jeklu, ne pri skupni in ne pri blagovni proizvodnji, prav tako ne pri skupnem izvozu. Tudi dohodka in čistega dohodka smo ustvarili manj, kot smo načrtovali.

Izgubo so imeli štiri tozdi: Jeklolivarna 282 milijonov din, Valjarna 1263 milijonov din, Orodjarna 69 milijonov din in Bratstvo 57 milijonov din.

Zanimalo nas je, koliko so naši delavci seznanjeni z bilančnimi rezultati železarnе in svojega tozda, kako si jih razlagajo in koliko so jim v zavesti. Ali drugače: koliko smo še oslepljeni za videzom, za katerega pravi Ciril Zlobec v eni izmed zadnjih številčk Sodobnosti, da nas vse vara z navideznim »v redu«, koliko pa smo že sposobni jemati stvari takšne, kot so v resnici.

Za pogovor smo izbrali sedem delavcev.

SILVA NAVODNIK, ADJUSTAŽNA DELAVKA V JEKLOVLEKU:

»Z našimi poslovnimi rezultati sem dokaj dobro seznanjena, saj delam v komisiji za gospodarjenje in v sindikatu, kjer smo rezultate podrobneje obravnavali. Jeklovlek je imel izgubo ob tričetrtletju, ker zaradi izvoza, kamor smo največ prodajali, nismo zaslužili dovolj. Ob koncu leta pa nismo imeli izgube.

Ker nimamo izgube, imamo v Jeklovleku dober občutek, sploh zato, ker smo kot tozdr drugače kar prevečkrat kritizirani.

Zaenkrat imamo dovolj naročil. Je pa zelo važno, kakšna so ta naročila, za izvoz ali za domači trg. Na domačem trgu zaslužimo več, a imamo zanj manj naročil. Za tuje trge pa je naročil dovolj, pa kaj, ko z njimi malo iztržimo, pa še kvaliteta mora biti za izvoz brezhibna. Tako je za zunanje

kupce veliko več dela, denarja pa dobimo manj.

O tem, da je železarna kot celota na robu izgube, nisem posebno razmišljala, tudi pogovarjamo se ne o tem. Ta problem pri nas še ni v ospredju. Mi si mislimo tako: dokler bomo še imeli naročil in vložka, bomo še že gospodarili, da bo vse v redu. To, da moramo zdaj pomagati drugim, ki so v izgubi, nam čisto vseeno je ni, a si mislimo, da bomo pa tudi mi od drugih dobili, če bomo kdaj rabili. Tako bi naj vsaj bilo. Jaz tako mislim, kako drugi, pa ne vem.

No ja, čisto vseeno človeku je ni, da smo v železarni tako daleč prišli. Kaj storiti, da se bomo izvlekli, pa je vprašanje. Mi smo v proizvodnji in delamo tako, kot nas proizvodnja sili. Ne bolj ne manj ne moremo.

AVGUST LAJMIŠ, VODJA AVTOMATSKE FORMARSKÉ LINIJE V JEKLOLIVARNI:

»Za izgubo, ki jo v Jeklolivarni beležimo že tretje leto, je več razlogov. Eno je pomanjkanje dela oz. naročil, drugo so drage surovine (npr. peski) in energija. Cene so pa take, da kar je izvoza, je vse v rdečih številkah, kar je doma, pa skušamo kompenzirati tako, da navijamo cene, kolikor se da; zato pa tudi naročil ni. Jug pa lahko cene spusti,

saj ima možnost, da se izogne raznim davčnim olajšavam, kolikor iz dnevnega časopisja vem.

Naročil nam praktično manjka za vse izdelke. Ko smo začeli z delom na novih investicijah, smo proizvajali 13.500 ton litine (izdelkov), srednjeročno pa smo načrtovali proizvodnjo okrog 16.000 ton. Zdaj je pa tako, da smo prišli malo čez 11.000 ton, s sanacij-

Silva Navodnik

Avgust Lajmiš

skim planom na 12.800 ton. To pomeni, da ni toliko dela, kot smo predvideli, da ga bo z novimi investicijami.

Vprašanje, ali so bile investicije potrebne ali ne, je zdaj nesmiselno. Dejstvo je, da jih imamo, naročil pa ni. Toda menim, da bi s primerno organizacijo vendarle bili zmožni premagati krizo, čeprav so pogoji težki. Pri nas naj bi bil RPT zadolžen, da tržišče najde, Komerciala pa za to, da posle sklene. Toda teh dveh ni dovolj čutiti.

Po mojem mnenju je rešitev za Jeklolivarno torej v tem, da za investicije, ki jih imamo, najdemo nova tržišča. Rabimo pa veli-

ke serije. Zanesljivo so še tudi možnosti v interni predelavi.

Drugače pa kot vodja v obratu opažam, da ljudje o stanju jugoslovanske črne metalurgije ne razmišljajo, vidijo pa, da dela ni dovolj. Zato si želijo, da bi delo prišlo, da bi se spet normalno delalo. Zavedajo se krize, v kateri smo se znašli, zato se za vsako naročilo zelo zavamejo in so pripravljene delati tudi ob prostih dnevih. Prav zaradi tega pa tudi slabega občutka zaradi izgube, ki so nam jo morali solidarnostno pokriti drugi tozdi, nimajo. Na splošno pa je malo komentarjev. Videti je, kot da je to strah pred dejstvom.

DANILO VERHOVNIK, PULTIST NA VALJARSKEM OGRODJU NA SREDNJI PROGI V VALJARNI:

»Valjarna se gotovo ni znašla v izgubi zaradi nas. Mi se ves čas — 10 let sem že na tem delovnem mestu — enako angažiramo. Po mojem mnenju tukaj nimamo kaj izboljšati. Mi res delamo, kolikor moremo, razen če nova ogrevalna peč nagaja. Zadnje čase je to kar pogosto. Material ni dovolj ogret, zato se ne da zvaljati, kot bi ga bilo treba. Toda kaj naj mi pultisti tukaj spremenimo? Opozorimo, da material ni dovolj ogret, pa ti rečejo, če ga ne moreš prijeti, je že. Seveda se takšni materiali potem štejejo kot škart, čeprav jim rečejo »odloženi«.

To je že ena pomanjkljivost dela v Valjarni. Druga in po mojem največja pa je slaba končna kontrola. Reklamacij je preveč, posebno zunanje so zelo velike. Delo se premalo skrbno opravlja, malomarno. Važna je samo tonaža, kvaliteta pa ostaja zadaj. Morali pa bi biti obe, tonaža in kva-

liteta. Ta zahteva je vse pogostejša tudi na srednji progi, toda oboje je težko dosežati, saj je valjarsko ogrodje že zelo iztrošeno. Samo popravljati ga je premalo, novo bi moralo biti. Glede na to, kakšno je to ogrodje, je sreča, da še sploh delamo. Drugače delati, kot delamo, mi ne moremo.

Kako bo, nas zaenkrat še ni strah, saj pravijo, kdor dela, ne bo nikdar »nastradal«. Opažamo pa, da je v zadnjem času drugače, kot je bilo. Po tem, da se zelo pogosto menjajo programi, vidimo, da nekaj ni v redu, saj je pogosto menjavanje izguba časa. Toda tudi na zalogo ni dobro delati, je spet izguba.

Kako iz krize, je vprašanje. Po mojem bomo med drugim nujno morali zmanjšati tudi administracijo. Drugače pa menim, da smo v železarni veliko zamudili takrat, ko smo še imeli možnosti za hitrejši razvoj.

MIRKO MARIN, DELOVODJA ELEKTROOBLOČNIH PEČI IN LIVNE JAME V JEKLARNI:

»To, da bi morali gospodariti boljše, govorimo že 10 let, pa je zmerom slabše. Ko vidim to kje napisano, list obrnem, TV pa izključim. Po mojem imate edino korist od tega vi novinarji, da imate kaj pisati. Samo govori se, ni pa enega, ko bi konkretno rekel, kaj storiti. Tako pa je zato, ker imamo vsi zvezane roke, od nas v proizvodnji do direktorjev. Mislim, da je jasno, da se še noben kmet ni »zapufal«, ker je imel neumnega hlapca, ampak vsak zato, ker je slabo gospodaril. Ne rečem, gotovo je za slabo stanje naš delež, a že stari izrek pravi, da riba smrdi pri glavi. Prav rad bom spregovoril tudi o naših napakah, a treba je z vrha navzdol.

Vsi vemo, kakšne ukrepe nam vlada daje. To je tako, kot če bi šel ribič brez trnka na lov ali če bi nogometašu noge zvezal. Metalurgija je v krizi zato, ker so materiali za izdelavo jekla dražji kot jeklo samo. To je prvo. Če pa vzamemo Jeklarno, je tako, da njeno politiko vodijo neki na upravi, ki imajo zelo malo izkušenj o Jeklarni. Na primer: znano je, da ni nikdar dovolj ljudi v topilnici. Sam sem 12 let tukaj, imam čez 30 ljudi, pa danes npr. 5 mest nezasedenih. Bil sem v Jeklarnah na Zahodu pa sem videl, kako je tam, in se sprašujem, zakaj se nam ne splača ljudi pri peči imeti, če se jih kapitalistu splača? Treba bo ljudi dati od tam, kjer jih je preveč, tja, kjer

Danilo Verhovnik

Mirko Marin

Danilo Neureiter

Alojz Krivograd

Ivan Kos

jih manjka, pa bo. Pri nas pa je uprava tozda stolpnica, ker zakoni zahtevajo, da se dela s papirji.

Drugo je potem motivacija delavcev, pri kateri imajo direktorji pa tudi naš ravnatelj zavezane roke. Pri nas je tako, da moramo imeti 15. vsi enake želodce, tako ponovčar kot 1. pomočnik topilca. Zato ljudje niso več motivirani za delo. Danes nobeden ni idealist, nobeden ne hodi na šiht zato, ker mu je doma dolgčas, za kratek čas. Če od nekoga nekaj zahtevaš, mu moraš za to tudi nekaj dati. S samo diktaturo ne bomo dosegli nič. Ti lahko delavca »teraš« en mesec, če 15. ne bo dobil v redu plače, bo šel. Na stotine jih je že odšlo drugam. Še večja motivacije kot denar pa so, vsaj za mene, pogoji dela. Te pa lahko izboljšamo samo na en način — da manj delamo.

Ton je v Jeklarni res manj, toda zato, ker se politika pri nas spreminja kot vreme. Dve leti nazaj so bile važne samo tone, pa je bilo izmečka kolikor hočeš. Zdaj je v ospredju kvaliteta. Toda s kadrom, kot ga imamo, je kvaliteto težko dosegati, zdaj pa je še strokovni razvoj naredil svoje. Strokovni razvoj je topilnico »zaklal«. Zakaj? Zato, ker je tu velika fluktuacija, ko pa se delavec prestavi, zgubi na strokovnosti, drugič pa zato, ker se vsi premalo zavedamo, da v obratih, kjer se jeklo lije, kuje in drugače obdeluje, diploma iz šol-

ske klopi ne pomeni nič. S tem ne mislim reči, da se nam ni treba učiti, še krepko potrebujemo učenja. Toda če boš topilca posadil v klop, bo tam spal. Mogoče se bodo trije od ene izmene kaj naučili. Mi moramo naše delavce učiti v obratu, na konkretnih primerih. Jaz sam pogrešam tako izobraževanje. Npr. za izmeček; ni strokovnjaka, ki bi prišel in ti konkretno povedal, zakaj je do njega prišlo; le našteje ti 10 faktorjev, sprotnih, najpomembnejših informacij pa ni.

Po mojem mnenju je torej glavni vzrok za nastale težave v zunanjih razmerah. V Jugoslaviji na veliko razmetujemo družbeni denar. Govorimo o oblasti delavskega razreda, se pa v Beogradu pred Mikulićevim nosom vozi 20-letni mulc — nogometar v BMW, na drugi strani pa delavec čaka 20 let na stanovanje in ima takšno plačo, da si lahko kupi meso enkrat na mesec. Ni čuda, če zato začne iskati poti, po katerih laže pride do zaslužka kot z delom.

Gotovo se nam ne obeta nič dobrega. Če ne bo denarja za stanovanja, če se torej delavec ne bo mogel naspati doma, bo spal pač na šihlu, itd.

Toda jaz sem v topilnici dovolj dolgo, da vem, da so ljudje za dober zaslužek pripravljene čudeže delati, torej ustvarjati rezultate.

DANILO NEUREITER, BRUSILEC V ORODJARNI:

»Orodjarna je letos prvič končala poslovno leto z izgubo. Na zborih delavcev, ki smo jih imeli februarja, smo bili seznanjeni s številnimi in problemi, ki nas najbolj tarejo. Delavci nad novico o izgubi nismo bili presenečeni, saj je bila ta izguba v našem tozdu planirana. Za naprej pa moramo poskrbeti, da je ne bo več. S čim? Prvi pogoj je, da bo dela dovolj. Imamo serijske stroje za orodne plošče, naročil zanje pa ni. Na drugi strani pa imamo naročila za orodja, za njihovo izdelavo pa ne dovolj sodobnih strojev. Treba bo kupiti novejšje stroje.

Menim, da za stanje, kakršno je, nismo sami krivi. Bolj so krivi

drugi kot delavci. V največji meri je kriva vlada in na splošno celo gospodarstvo. Mislim, da mi sami sploh nimamo kaj rešiti in dvomim, da je tudi vodstvo železarne dovolj močno. Ne morem kaj, vem, da se tako ne bi smelo reči, a se vidi, da se ne more kaj. Delavci bi morali dobivati v redu OD. Mislim, da delavcu ni težko delati, samo če ima OD v redu. To je najboljši motivator. Ne more pa iti vse na račun OD; saj je že zdaj preveč socialno ogroženih. OD je motivator. Večji OD — več rezultatov, to je prava usmeritev.

Osebnost me novica, da imamo izgubo, ni pretresla. Bilo je rečeno, da se ji ne moremo izogniti, z glavo skozi zid pa tudi ne moreš.

ALOJZ KRIVOGRAD, VODJA PRIPRAVE DELA KOVAČNICE:

»Kolikor se spomnim, sta bili do zdaj v Kovačnici dve krizi; prva 68. leta, ta je hitro minila, in leta 74., ki pa je bila hujša kot

prejšnja. Toda šli smo na pot in poiskali delo. Po tistem ni bilo začutiti kakšne krize, celo preveč naročil je bilo za Kovačnico ved-

no, od tri do pet tisoč ton smo morali vsako leto stornirati ali prenesti v naslednje leto.

Ne bi rekel, da zdaj Kovačnica občuti krizo, ker bi se kdaj igrala s kupci. Do krize je pri nas po mojem mnenju prišlo zaradi splošne krize. So velike obresti na zaloge, zato se vsa podjetja hočejo otresti zalog in imeti le minimalne, tiste za obstoj. Zato naročajo material v manjših količinah in z zelo kratkimi dobavnimi roki. Ker nimamo naročil, mi taka naročila kljub dragim tehnološkim postopkom prevzemamo, to pa nam draži proizvodnjo in zahteva veliko naporov od vseh, ki se s tem ukvarjajo.

Ker nam manjka dela in ker je asortiment slab, pripravljamo vodstvo tozda program ukrepov za doseganje planirane proizvodnje, zmanjšanje izmečka in neuspele proizvodnje ter stroškov. Za izvajanje teh ukrepov bomo vse oddelke konkretno zadolžili. Mi se namreč zavedamo, da naše notranje rezerve niso ravno malenkost. Res, da velik del izgub pogojujejo zunanje razmere, veliko pa tudi notranje (prizadevanje, varčevanje, izboljšave, osvajanje

novih kvalitet itd.). Možnosti bi se tudi povečale z novimi kapacitetami, o katerih razmišljamo (manipulator pri 1800-tonski stiskalnici, avtomatizirani kovaški brusilni stroj za brušenje gredic, rekonstrukcija vseh žarilnih in ogrevalnih peči), dolgoročno nova avtomatska kovaška stiskalnica itd. Naša glavna usmeritev je, da ostanemo pri proizvodnji, kot je predvidena s srednjeročnim planom, razvijamo pa bolj kvaliteten asortiment, predvsem pa predelavo naših odkovkov v železarni.

Mi smo svoje delavce na zborih seznanili s stanjem, v kakršnem smo se znašli. Večini resnično ni vseeno, ali bo imela delo ali ne; tudi jim ni vseeno, kakšne OD bodo imeli. Negativnih pritiskov zaenkrat še ni čutiti, delavci želijo delati. Pravijo, vi nam priskrbite delo, mi bomo pa delali.

Mislim pa, da bi še bolj delali, če bi resnično vedeli, da bodo za to dobro plačani. Ve se pa, da smo imeli denar, pa smo ga razdelili — to pa vpliva na tisto osnovno. Če bo izguba, bodo delavci zajamčene OD seveda zelo težko sprejeli, sploh če bodo delali tako kot do sedaj.

IVAN KOS, VIŠJI RAZISKOVALNI DELAVEC ZA PREDELAVO JEKEL, SLUŽBA MR, TOZD RPT:

»Ne more mi biti vseeno, da je DO, za katero delam, prišla v takšno stanje, kot je.

Raziskovalno delo seveda lahko na razvoj neke delovne organizacije zelo vpliva. Če se vprašamo, kako je pri nas, moram reči, da je nas raziskovalcev, ki raziskujemo konkretno za metalurško proizvodnjo, od 7000 zaposlenih le 30, kar je za proizvodnjo s široko paleto izdelkov odločno premalo. Zato menim, da so v zadnjem času pogosta razmišljanja, da raziskovalci do zdaj nismo naredili dovolj, napačna. Tudi »čudež« od raziskovalcev je v tem trenutku neupravičeno pričakovati, saj vemo, da se v metalurgiji stvari ne dajo čez noč spremeniti. To so procesi.

Gotovo smo raziskovalci zelo vključeni v vsakdanje probleme. Ne bi mogel reči, da je teh problemov danes več in tudi enaki so, kot so bili recimo pred 10 leti. Toda mi nismo institutska organizacija, zato je področje našega dela širše. Tako sodelujemo pri osvajanju novih kvalitet jekla. Za Jeklovlek smo npr. v 10 letih osvojili tri nove kvalitete ventil-

skih jekel in eno za področje grelne žice. V prvi vrsti pa je naša naloga reševanje problemov, do katerih prihaja pri že osvojenih izdelkih. Že večkrat smo ugotovili, da tudi tehnologija ni nekaj zacementiranega, ampak pride pri njenem izvajanju do odstopanj. Prav tako se ukvarjamo z reševanjem reklamacij. Res, da se časovno razmerje med temi področji našega dela spreminja, a vendarle — ne ukvarjamo se samo z raziskavami. Poleg tega pa bi rad še enkrat poudaril, da se v metalurgiji nič ne da narediti čez dan ali noč, ker že sama narava dela to onemogoča.

Po mojem so zdaj naše kratkoročne naloge v tem, da tisto, kar že delamo, delamo čim boljše in s čim manjšimi stroški, dolgoročno pa, da preusmerimo našo proizvodnjo v zahtevnejše programe. Seveda pa je to stvar vse železarne. Zato bi bil nujen koncept strateškega razvoja, da bi bil naš nastop enoten in dolgoročen. Možnosti za prodajo naših izdelkov pa so zagotovo še.

Helena Merkač

Naše delo v februarju

Plan skupne proizvodnje smo v letošnjih dveh mesecih dosegli 96,5 odst. Za 15.206 ton prodanih izdelkov v februarju smo iztržili 22,15 milijarde din, od tega na domačem trgu 11.904 tone ali 17,83 milijarde din. Izvozili smo 3302 ton ali za 4,32 milijarde din, za kar smo dobili 3,342 milijona \$, od tega na konvertibilnem trgu 2,642 milijona \$.

ZNAČILNOSTI PROIZVODNJE

V dveh mesecih letošnjega leta je bila proizvodnja v **JEKLARNI** dosežena 96,3 odst, predvsem zaradi delnega pomanjkanja naročil v tople predelovalnih tozdih, tako da je v Jeklarni ena od 40 t. peči mirovala skoraj polovico meseca. S surovinami in drugimi materiali so bili v tozdu zadovoljivo oskrbljeni. Še vedno se občasno pojavlja pomešanost jeklenega odpadka, za kar je največ kriv nered po posameznih oddelkih v železarni.

Proizvodnja v **JEKLIVARNI** je bila v zadnjih dveh mesecih dosežena 82,4 odst. V tozdu še nadalje primanjkuje naročil za težke ulitke, dodatne težave pa so nastale zaradi pomanjkanja delavcev, zlasti v čistilnici. Delno je temu vzrok povečan bolniški staž ter uvajanje novo sprejetih delavcev. Dodatne težave povzročata slabši asortiment, v katerega je treba vložiti več fizičnega napora, istočasno pa so se poostri tudi kvalitetni pogoji. Pri naročilih je opazen vedno večji delež litine, ki zahteva večkratno termično obdelavo.

V **VALJARNI** je bila proizvodnja na težki progi v zadnjih dveh mesecih presežena za 1,4 odst., na srednji progi je bil plan dosežen 96,6 odst., na lahki 56,9 odst. Še vedno so najbolj problematični zastoji; največ jih je zaradi mehanskih okvar (lom osovine reduktorja za pogon valjčnice). Doseženi asortiment visoko legiranih jekel je na srednji progi 13,8 odst., na lahki 25 odst. Skupni delež visoko legiranih jekel je 15 odst., kar je boljše kot v januarju.

Zasedenost z naročili se je v **Kovačnici** glede na januar nekoliko izboljšala, še vedno pa primanjkuje internih naročil (predvsem visoko legiranih gredic za Valjarno), po agregatih pa za kovaški stroj. Drugod je trenutno še dovolj naročil, vendar bosta kritična že april in maj, če se stanje ne bo izboljšalo. Dostava ingotov iz Jeklarn je potekala po programu, problem so le časovni zamiki šarž. Težave v tozdu nastajajo zaradi malih serij in s tem pogostih menjav orodja. Precej materiala so na kovaškem stroju skovali na zalogo, ki bo

odpremljena kasneje, saj bi morali v nasprotnem primeru stroj ustaviti, kar pa ni racionalno.

V **JEKLOVLEKU** so imeli težave zaradi kasnitve vložka iz Valjarne tako za luščeno in brušeno kot vlečeno jeklo večjih dimenzij. Za žico še vedno primanjkuje naročil, predvsem za debelejšo dimenzije, občutno pa je tudi pomanjkanje delavcev. V februarju so izdelali nekoliko več visoko legiranih jekel kot v januarju.

Od mehansko predelovalnih tozdov so plan v minulih dveh mesecih dosegli le tozdi TSD, Orodjarna in TRO, vsi ostali pa so za planom zaostali. Skoraj v vseh tozdih je zaslediti pomanjkanje naročil za določene skupine izdelkov, naročene serije so majhne in tako še dodatno ovirajo proizvodnjo. V Strojih in delih so imeli težave pri nabavi delov za stiskalnice.

PRODAJA NA DOMAČEM TRGU

Količinsko prodajo na domačem trgu so presežili tozdi Valjarna, Kovačnica, TSD, Orodjarna in Armature. Pri vrednosti za planom zaostajajo vsi tozdi, predvsem zaradi planirane visoke stopnje inflacije, ki pa, kot kaže, še dalj časa ne bo dosežena. Fakturirano realizacijo v DO smo tako dosegli le 66,7 odst., v kumulativni 66,6 odst., medtem ko količinsko 109,5 odst., v kumulativni 99,9 odst. Stanje z naročili se je nekoliko izboljšalo, pomanjkanje naročil je še občutnejše v

Orodjarni za orodne plošče, pri nožih za nože za razrez pločevine in v Armaturah.

NABAVA

Dobave starega železa so potekale v skladu z dinamiko, tako da so bile zaloge zelo optimalne in proizvodnja ni bila motena. Tudi cene so ostale na nivoju lanskega leta, kljub temu da so cene starega železa ponekod že višje.

Zaloge ferolegur smo relativno zmanjšali, vendar zaradi že večkrat ponovljene situacije (nepredviden izpad proizvodnje pri dobaviteljih) ne moremo držati minimalnih zalog.

Zaradi prevelikih zalog kokil in drugega livnega pribora smo na zahtevo tozda Jeklarna zmanjšali ali v celoti odpovedali že naročene količine za 1. polletje 1988, kar pa je povzročilo velike težave pri dobaviteljih.

UVOZ

V februarju je bila oskrbljenost z uvoznimi materiali, predvsem z A materiali, dobra, saj smo to lahko zagotovili z uvozom po kooperacijah, kjer imamo povsod pozitivno stanje.

Problem še vedno ni rešen v zvezi z zagotavljanjem sredstev za rezervne dele niti za najnujnejše potrebe, kot je bil primer z rentgenskimi cevmi za laboratorij. Da bi lahko realizirali uvoz najnujnejših rezervnih delov, iščemo dodatne možnosti izvoza v Italijo po kooperaciji ROBO, Gorica.

Banke odobravajo manjša plačila, le do 5000 US \$ enkrat mesečno, za večje zneske pa poslovne banke iščejo pri inozemskih bankah kreditne linije z rokom vračila 6 mesecev.

IZVOZ

Mesečni načrt na konvertibilnem trgu je bil dosežen 99,4 odst., medtem ko je bil klirinški izvoz 30 odst. pod načrtovanim. Vzrok za to je bil izpad stiskalnice za ZSSR, ki je bila predvidena za februar.

Glavni delež izvoza na konvertibilno tržišče so tudi v tem mesecu nosili metalurški tozdi, na katere je odpadlo kar 67,5 odst.

Tozdi mehanske predelave so razen Strojev in delov in Orodjarn operativni načrt sicer dosegli. Ker pa so naročila zaključena z dobavnimi roki 2. in 3. kvartal, se bo delež njihovega izvoza povečal v naslednjih mesecih.

V februarju smo nadaljevali s pridobivanjem novih naročil v okviru letnega plana, kar pa je zaradi visokih proizvodnih stroškov in svetovnih cen, ki so pri nekaterih proizvodih še v upadanju, vedno težje.

IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA

V februarju znaša izkoristek delovnega časa 83,95 odst., odsotnosti 16,05 odst. in so razdeljene takole:

— letni dopust	6,70 %
— izredno plačani dopust	0,61 %
— službena potovanja	0,29 %
— boleznine	7,19 %
— druge plačane odsotnosti	1,24 %
— neplačane odsotnosti	0,02 %
Skupaj	16,05 %
— ure na podaljšanem delovnem času	1,78 %

TOZD	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE											
	SKUPNA PROIZVODNJA ton		ODPREMA ton		FAKTURIRANA REALIZACIJA din		IZVOZ \$		IZVOZ din		DOMAČI TRG din	
	feb.	zbir	feb.	zbir	feb.	zbir	feb.	zbir	feb.	zbir	feb.	zbir
JEKLARNA	96,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JEKLIVARNA	78,0	92,7	80,9	48,8	45,4	142,5	121,4	102,6	85,7	40,6	39,2	
VALJARNA	97,4	120,5	113,7	74,6	71,4	123,6	130,6	87,8	90,4	72,3	68,2	
KOVAČNICA	87,5	110,2	102,5	62,1	58,7	107,5	106,1	76,5	73,6	60,6	57,1	
JEKLOVLEK	94,4	99,1	95,9	58,9	55,0	94,8	116,1	66,5	79,4	86,6	47,6	
TEŽKI STROJNI DELI	97,3	151,0	144,4	93,9	131,8		10,1		5,5	110,2	153,7	
ORODJARNA	98,1	111,2	119,4	57,1	64,0		65,6		46,4	58,3	64,4	
STROJI IN DELI	83,0	95,9	94,5	64,6	60,9	77,0	50,4	54,8	35,3	72,3	80,9	
- NOŽI, BRZOREZ. OROD.	69,3	77,4	72,9	69,9	59,0	79,3	74,3	57,1	52,4	81,1	64,7	
- GREDEC	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
INDUSTRIJSKI NOŽI	48,7	83,8	76,2	71,7	60,4	83,7	76,8	60,3	54,2	81,6	65,8	
PNEVMATIČNI STROJI	96,0	96,0	93,7	56,7	57,6	15,7	49,3	10,4	31,0	58,7	58,8	
VZMETARNA	92,9	95,6	91,2	70,4	64,6	99,9	103,6	65,1	65,6	71,5	64,4	
T R O	113,1	90,5	85,5	58,8	57,8	125,3	97,0	83,9	63,9	54,1	56,7	
KOVINARSTVO	92,0	42,8	59,3	46,4	52,4		40,0		32,6	48,1	53,1	
ARMATURE	58,2	72,0	60,3	54,5	53,6	43,1	50,9	30,2	34,5	123,7	107,8	
BRATSTVO	7,1	10,8	7,9	38,4	27,7					39,0	28,1	
MONTER	74,2	78,7	70,5	60,1	47,9	86,0	80,0	73,4	59,8	59,0	46,9	
KALILNICA	-	-	-	124,4	78,0					124,4	78,0	
STORITVE DRUGIH TOZDPS	-	-	-	70,0	65,0					69,9	46,9	
DELOVNA ORGANIZACIJA	95,0	110,3	104,0	65,9	64,8	89,6	83,9	63,0	57,7	66,7	66,6	

MALA ANKETA:

Kako z glasili do ljudi

V zadnjem času se je na našem uredništvu več delavcev pritožilo, da težko pridejo do Informativnega fužinarja in Novic, ker prehitro poidejo. Take pritožbe nas po eni strani veselijo, ker vidimo, da si ljudje želijo naših izdelkov, po drugi strani nas pa opozarjajo, da razdeljevanje železarniških glasil ni najbolje urejeno. Res je tudi, da število izvodov ni enako številu zaposlenih.

Zbrali smo nekaj mnenj vratarjev in drugih o tem problemu in tudi nekaj predlogov, kako stvar izboljšati.

Vprašani so nam mimogrede navrgli še nekaj mnenj o vsebini naših glasil.

Franc Zapušek, vratar na upravi:

»Pri nas Fužinarja in Novic ponavadi hitro zmanjka, to pa zato, ker jih zgodaj damo na pult. Nimamo jih kam shraniti kot v drugih vratarnicah. Na upravo hodijo delavci iz obratov in jih nosijo tja. Tudi zunanji gostje vzamejo, če je kaj na polici.«

Mislim, da je Fužinarja in Novic preveč in ni potrebe, da bi jih več tiskali. Nasprotno, tu bi se dalo še kaj privarčevati. Po nekaj dneh vidiš, da ti časopisi vsepovsod ležijo. Posebno Novice bi si lahko ljudje sposojali. Ko jih prebere eden, bi jih dal drugemu, ne pa, da jemlje vsak svoje ali še po več.

Glasila so potrebna, saj so v njih stvari, ki jih moramo poznati. Vendar vsega ne bi bilo treba objaviti. Vedeti moramo, kako delamo, poslušamo, o športu pa ne bi bilo treba toliko pisati, saj se ne more vsak ukvarjati z njim. Ni toliko denarja. Pa pisanje o nagradnih. Nekatere nagrade so odveč. Dolžnost vsakega je, da pri delu kaj izboljša, ne pa, da je za to še posebej nagrajen.

Hitro vidim, kaj je v Fužinarju zanimivega zame, drugih strani ne berem.«

Matko Maras, vratar pri OTKR:

»Obojega, Fužinarja in Novic, tu navadno prehitro zmanjka, čeprav jih damo na polico šele po 12. uri. Tisti, ki pridejo k izhodu zadnji, jih velikokrat ne dobijo več, skoraj nikoli pa jih ne ostane za nočno izmeno.«

Polica, na katero časopise damo, je preozka, ljudje tudi ne

pazijo, ko jih jemljejo. Nekateri vzamejo po več izvodov, spuščajo jih tudi na tla, posebno posamezne liste Novic, ki jih raznaša še veter, če kdaj piha. Prav bi bilo,

da bi imeli na vratarnici pritrjene košare, v katere bi polagali časopise, bolj disciplinirani pa bi morali biti tudi ljudje. Velikokrat, kot obhodni, vidim, da se Fužinarji ali Novice valjajo po halah.

Mene v Fužinarju najbolj zanimajo disciplinski prekrški. Svojčas sem tudi sam bil med kršilci, pa se mi zdi prav, da so take stvari objavljene.«

Vili Vrhovnik, oddelek za ponudbe v RPT:

»Iz naše barake ob Orodjarni gremo domov ob dveh, ne prej. Ko pridemo do vratarja, Fužinarja ali Novic praviloma ni več. Če pa so še, je okoli njih taka gneča, da se ti zdi za malo, da bi se prerival do njih. Morali bi poskrbeti, da bi lahko vsak kulturno dobil časopis. Prvič, da se ti ne bi bilo treba bati, da ga bo že pred teboj zmanjkalo, drugič pa bi morali na vratarnico pritrčiti nekakšne koše, in to več, da časopisi ne bi leteli po tleh. Ko bi bilo izvodov dovolj, ljudem ne bi bilo treba organizirati

interne pošte v obratih, ampak bi vsak vzel svojega pri vratarju, ko gre z dela. Nam se je že zgodilo, da smo si Fužinarja sposojali po celi baraki, zato zdaj stvar drugače organiziramo.

V naših glasilih je veliko zanimivega; Novice so privlačne, ker so besedila v njih kratka. Zdi pa se mi, da gre v zadnjem

času precej pomembnih dogodkov mimo njih.

Fužinar bi moral biti za nas, delavce. Strokovni članki bi morali izginiti iz njega. Za te so strokovne revije. Ko greš s šihla, imaš dovolj računov in analiz. Za strokovnjake bi lahko izdajali posebno strokovno prilogo, če je potrebna, in to v manj izvodih. Predvsem pa strokovni članki v Fužinarju ne bi smeli izhajati na račun drugih, zanimivejših člankov.

Več bi morali pisati o medsebojnih odnosih na delovnih mestih, dobrodošla je kaka graja pa tudi pohvala. Dobro bi bilo kaj pisati o tistih ustavnih spremembah, ki zadevajo nas, občane, o zakloniščih, stanarinah ipd. Seveda na kratko. Kratka besedila so najbolj privlačna, zato v Fužinarju pogrešam tudi več izrekov, anekdot in šal.«

Oto Krajnc, vratar pri glavnem vходу:

»Če bi Novice in Fužinar dali na police že tedaj, ko jih dobimo, okoli desetih, bi jih zmanjkalo že davno pred koncem šihla.«

Tako pa jih damo ven šele po dvanajsti uri, in to ne vseh natenkrat; nekaj izvodov prihranimo tudi za nočno izmeno.

Novic in Fužinarja bi bilo dovolj, ko bi ljudje jemali samo po en izvod in bi pazili, da ne bi vse letelo po tleh. Nekateri nosijo cele šope časopisov v obrate, ko pa grejo domov, jih spet vzamejo. Marsikdo časopis odvrže že na poti domov, namesto da bi ga pustil za tistega, ki bi ga želel prebrati.

Eno je torej disciplina, nekaj pa bi res lahko rešili s pritrjenimi košarami ali boljše visečimi predalniki na vratarnici. Morali pa bi biti prozorni, da bi se videlo, če je kaj v njih, in iz takega materiala, da se ne razbijejo.

Sam berem vsa naša glasila. Vedno najdem kaj zanimivega in prav se mi zdi, da je v njih za vsakogar nekaj. Tudi strokovnjaki naj imajo svoj del. Fužinar navadno nesem domov. Radi ga berejo žena in otroci, ki jih zanima predvsem šport.«

Karel Lipovnik, vratar pri železniški postaji:

»Novice in Fužinar prinesejo v to vratarnico od glavnega vhoda. Dobimo po kakih 300 izvodov

Fužinarja in mogoče kaj več kot po 100 Novic. Število za vse, ki gredo iz železarne pri tem izhodu, ne zadošča. Vsaj 50 več bi jih moralo biti, čeprav število tistih, ki hodijo tod mimo, tudi niha. Ker primanjkuje vratarjev, se pa posebno poleti kdaj tudi zgodi, da ni nikogar, ki bi prinesel časopis sem. Tedaj ljudje zaman sprašujejo po njem. Drugače tu jemljejo Fužinarja in Novice ljudje dokaj kulturno, ni take gneče kot drugje. Le veter, ki je tu včasih zelo močan, nam nagaaja. Zato bi dobro priterjene košare kar prav prišle.

Fužinar in Novice redno berem. Že na šihlu jih pregledam. Vedno je kaj zanimivega, žal se večina stvari zgodi prej, preden je objavljeno. Ne zanima me v Fužinarju šport, namesto tega bi bilo napisano kaj več o tem, kar je v interesu fabrike. Prav je tudi, da ljudje lahko povejo, kaj mislijo.«

Marjan Abraham, brusilec v Jeklovleku:

»Redno berem Informativni fužinar in Novice. Dobim jih vedno, ker jih prinese domov žena, ki dela na upravi.«

Novice so dober vir informacij, zadovoljivo nas obveščajo o dogajanju v tovarni in zunaj nje. Napisane so kratko in jedrnat, želel pa bi, da bi bilo vedno tudi naravnost povedano. Včasih se mi zdi, da je kaj bolj v narekovanjih.

Tudi na Fužinar nekateri komaj čakajo. Je le naše tovarniško glasilo. Po moji oceni je to kar v redu mesečnik. Vsebinsko je kvaliteten, predstavlja dobršen del dejavnosti v delovni organizaciji. Tudi med strokovnimi članki je marsikaj zanimivega. Če hočeš kaj vedeti, moraš spremljati vse, tudi dogajanja v kulturi in športu. Z branjem si dopolnjuješ znanje. Menim, da velja za branje podobno kot za petje: Kdor bere, zlo ne misli.«

Mojca Potočnik

OSKRBA Z ENERGIJO V FEBRUARJU

Razen manjših podražitev zaradi transportnih stroškov so v februarju cene energentov ostale na ravni januarskih. Zaradi mirovanja cen se tudi stroški energije v februarju niso bistveno spremenili glede na januar.

Skupni stroški porabljene energije v železarni znašajo v tem mesecu 4,2 mrd. din in so, kot že rečeno, na ravni januarskih.

Po podatkih, ki so nam na razpolago, je znašala skupna proizvodnja v februarju 46.280 ton, kar je v primerjavi z januarjem 4,1% porast. Temu ustrezno so tudi nižji stroški energije. Na tono skupne proizvodnje so v januarju znašali 93.818 din/tono, medtem ko so v februarju znašali le 91.161 din/tono.

Dobava primarnih energentov je bila v februarju v redu. Prav tako je bila v redu tudi proizvodnja in oskrba porabnikov z vsemi sekundarnimi energenti. Tudi dobava tekočega kisika iz Ruš je bila zadovoljiva. V februarju pa smo zbrali tudi 2.800 l odpadnega olja in ga porabili kot kurilno olje. Predestilirali smo še 1.100 l odpadnega razredčila, ki je potem zopet uporabno.

Poraba energentov je bila v večini pod planom ali v mejah plana. Plan smo prekoračili pri hladilni vodi za 3,1% in pri sanitarni topli vodi za 10%. Iz primerjave skupne proizvodnje (januar + februar) 1987 je razvidno, da je bila le-ta v jan. + feb. 1988 večja za 0,96%. Manj je bilo porabljene skupne toplote za 8,31%, s tem pa je manjša tudi specifična poraba na enoto proizvoda za 7,37%, kar je ugodno.

Količinski in vrednostni pregled porabe energentov v Železarni Ravne

1. Primarni energenti	Poraba	Stroški v 1000 din
Elektro energija	21.652.340 kWh	1.825.554
Zemeljski plin	5.602.034 Sm ³	1.402.234
Butan propan	18.360 kg	7.615
Mazut	619.300 kg	190.561
Koks	1.120 kg	143
Karbid	15.500 kg	9.223

2. Sekundarni energenti	Poraba	Stroški v 1000 din
Acetilen	5.584 kg	16.495
Ind. voda	1.535.784 m ³	194.499
Sanit. topla voda	13.640 m ³	26.144
Para	4.222.000 kg	171.174
Centralno ogrevanje	13.509.000 MWh	482.217
Kisik	554.683 kg	176.830
Komprimirani zrak	5.920.000 m ³ _n	77.420
Čisti dušik	94 m ³ _n	145
Tehnični dušik	41.062 m ³ _n	8.344
Argon	10.702 m ³ _n	46.913

Robert Jamšek

»Poljsko« skladišče

PREBOJI OVIRAJO DELO

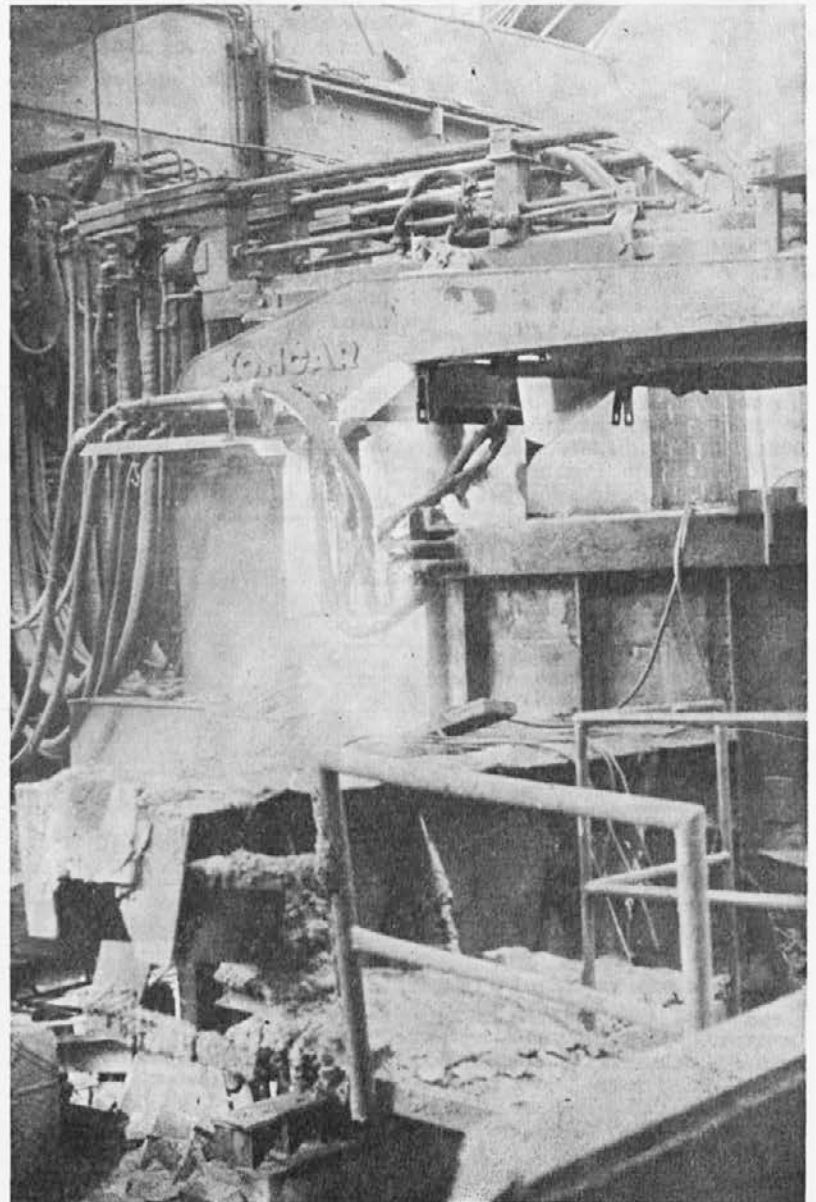
Ena od nenavadno pogostih težav v stari topilnici so letos preboji. Skupno jih je bilo šest, od tega trije na visokofrekvenčnih pečeh, eden na 5-tonski elektroobločni peči (s popravila te je posnetek) ter dva na ponovcah.

Kot je povedal delovodja vzdrževalcev v stari topilnici Franc Kos, so najpogostejši vzrok za preboje sprememba tehnologije obzidave, poleg tega pa tudi materiali sami. Tako obzidave ne držijo toliko časa, kot je predvideno, prej popustijo, in talina izteče (kot začne lonec točiti). Večkrat je posredi tudi človeški faktor.

Skoda zaradi prebojev je velika. Ne stane le popravilo agregata, pač pa je drag izpad verižne proizvodnje. Zato si topilci prizadevajo, da bi vzroke prepogostih prebojev čim prej odpravili.

V novi topilnici preboji ne izstopajo.

H. M.

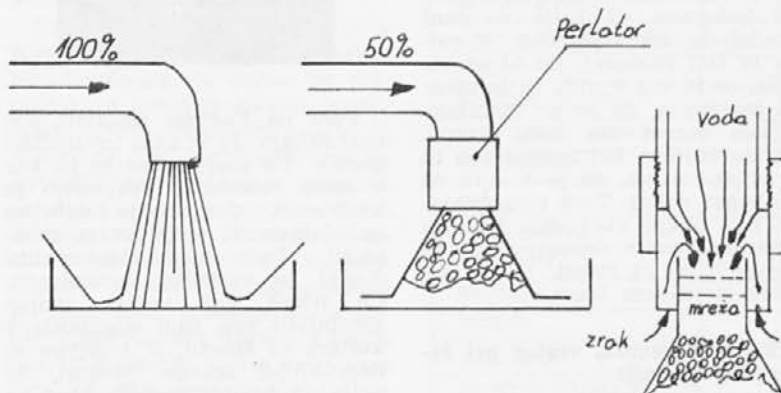
Za boljši izkoristek toplote

PIPE S PERLATORJEM

- 50% vode manj porabimo, če uporabljamo pipe s perlatorjem.

DRUGA NAVODILA

- Ne pustimo, da voda kaplja iz pip
- Ne pomivajmo pod tekočo vodo
- Za kopanje ne polnimo kadi do vrha
- Za prhanje porabimo 3 × manj energije kot za kopanje
- Ne segrevajmo vode nad 60° C zaradi intenzivnega izločanja kalcija.

POGOVOR Z MLADINCEM:

Delo bi nam moralo krojiti pravice

Pravzaprav sem v Strojih in delih iskala koga, ki bi hotel sodelovati v mali anketi o razpečenosti tovarniških glasil. Delavci v hali montaže lahkih strojev so mi z namigom, češ, on bo kritični, svetovali, naj dam besedo **Feliks Špesu**, predsedniku mladine v njihovem tozdu. Čeprav sem ga zmotila na delovnem mestu čisto na začetku šihata, še preden je utegnil odkleniti svoj »pank«, ni kazalo, da bi bil vstal z levo nogo, temveč je bil takoj voljan pogovarjati se. Ker so mu besede vrele kot studenec, nisva ostala pri prvotni temi, marveč sva obrala še vse drugo. In ker je kot predstavnik mlade garde dovolj kritičen pa tudi pogumen, da svoje mišljenje javno pove, bi bilo škoda, ko bi najin pogovor objavili okrnjen. Zato smo ga postavili izven okvirja. Potekal je približno tako:

»Kot mladinec se najbrž navdušuješ za mladinsko glasilo Mladino, vendar me zanima, ali spremljaš tudi naš domači tisk.«

»Včasih Novice ali Fužinarja vzamem, včasih ne. Naša glasila me ne pritegnejo, ker ne zvem nič novega iz njih. Ponavljajo se že ugotovljene stvari, ki jih prej premlavamo na sestankih. Objavljanje tabele o doseganju plana nima pravega pomena. Večinoma plana tako ne dosegamo, če ga pa že, se to pri OD bistveno ne pozna. Govorimo, da odločamo o dohodku, nimamo pa vpliva na delitev.«

Klici na št. 6304 so se mi zdeli včasih še zanimivi, zdaj pa so odgovori vse bolj površni in sami izgovori. Ne spleča se jih brati.

Fužinar mislim, da je cenzuriran kot vsak drug časopis pri nas. Predstavljam si, da ga nekdo prebere in odloči, kaj gre vanj in kaj ne.«

»Kaj se ti zdi narobe v njem?«

»Pogrešam pisanje o konkretnih akcijah poslovnega odbora za izboljšanje dela in poslovanja v železarni ter sindikata za izboljšanje življenjskega položaja delavcev z najnižjimi dohodki. O sindikatu beremo le zapisnike sej. Vse se piše na splošno. Če je že kaj konkretno, pa konkretnih vzrokov za težave v proizvodnji ni zaslediti. Tudi imen odgovornih ne povemo.«

»Pa misliš, da bi se stvari izboljšale, če bi bolj določeno pisali o njih?«

»Res je, da če o čem samo pišemo, se v življenju nič ne spremeni. Vseeno naj bi Fužinar več pisal o tem, kaj se dogaja v tozduh, kake so dejanske težave v njih. Mislim na probleme ljudi in tudi proizvodnje, ki jih ni mogoče rešiti drugje kot v železarni. Morda je krivda sindikata, da se to bolj ne razvê, da take informacije ne prehajajo iz tozda v tozd, ampak ostajajo v posameznih sredinah.«

»Mladi v železarni imate lastno glasilo — prilogo Informativnega fužinarja. Zakaj v njem ne pišete na tak način, kot predlagate?«

»Pametno bi bilo, da bi pisali več o delu osnovnih organizacij, ampak Mladi fužinar je bolj glasilo koordinacijskega sveta. Za obveščanje v mladinski organizaciji imamo tudi informativni bilten. Vendar mislim, da problem ni v tem. Na delo v železarni gledam enotno. Vsi imamo ena-

Feliks Špes

ko dolžnost, da dobro delamo, ne glede na starost ali prepričanje. Iz dela naj bi izhajale tudi naše pravice. Vso dejavnost, vse delavce bi zato morala povezovati enotna organizacija — sindikat. Zakaj se moramo deliti na ZK, ZSM in na sindikat?«

»Vsaka DPO ima tudi svoje posebnosti, svoje delovno področje.«

»Pomembno je reševati ljudi, jim omogočiti boljše življenje. S socialnimi podporami ni mogoče vsega reševati. Čeprav je v redu, če sindikat organizira tudi ugodne nakupe cenejšega blaga. Ljudem z najnižjimi dohodki bi lahko pomagali na račun tistih, ki veliko zaslužijo in zelo dobro živijo tudi v teh kriznih časih.«

»Koga misliš s tem?«

»Mislim, da ima šolan kader ves čas privilegije. Nič nimam proti strokovnjakom, potrebujemo jih. Toda zakaj morajo imeti toliko višje plače od delavcev?«

»Razmere so se zaostriale za vse.«

»Ja, a najbolj za najrevnejše. Če samo pogledamo mlade družine. Tudi če oba dobro zaslužita, si težko opremita stanovanje, kako je šele pri dveh slabih plačah. Mlad človek se težko osamosvoji.«

»Še vedno se pa delavci ne moremo primerjati s tistimi, ki niči ne dobijo zaposlitve.«

»Mladina, od republiške konference naprej, že dolgo opozarja na problem zaposlovanja, pa je dolgo nihče ni poslušal. Zdaj bo vse večji in širši in ga bodo družine začele bolj čutiti na svoji koži. Izhoda pa ni videti.«

»Kje bi ga bilo mogoče po tvoje najti?«

»Treba bo poceniti sistem. Preveč ljudi je na režiji. En delavec mora delati za več ljudi — nova vrednost se ustvarja samo za strojem, v proizvodnji. Ne ne-

giram strokovnega dela, a preveč imamo birokracije. Zmanjšati bi jo morali povsod, od federacije in republike do občine in podjetij.«

»Toda s tem se bo nezaposlenost še povečala.«

»Ni treba delati na horuk. Položaj moramo reševati postopoma. Najprej bi morali poskrbeti, da bi bile pokojnine dovolj visoke in se delavci ne bi bali iti v pokoj. Sproti bi se morali upokojiti vsi, ki so že izpolnili pogoje, prepovedati bi morali, da se kdo lahko odreče beneficirani delovni dobi. Oziroma, to možnost bi mu morali dati tedaj, ko začne delati na takem delovnem mestu, ne

Ko bi vsi šli v pokoj tedaj, ko imajo pogoje za to, bi pridobili delovna mesta za nezaposlene in za odvečne v administraciji, ko bi racionalizirali sistem.«

»Zdi se mi, da tudi ti vidiš rešitev samo v omejevanju. Mar ne bi morali upoštevati, da se število ljudi ne bo kar tako zmanjšalo, prej povečalo, in bi bilo treba zanje iskati nove perspektive? Navsezadnje mora kdo zaslužiti tudi za pokojnino.«

»Slovenska mladina je že pred leti dala pobudo za prestrukturiranje gospodarstva v naši republiki. Potrebna nam je večja akumulacija, da bi ga omogočili. Zdaj nam je hitrejša prestrukturiranje onemogočeno, ker velik del akumulacij pojejo dajatve za manj razvite. Res je že nekaj sovlaganj, a dajatve so še vedno v večini. Če se hočemo prestrukturirati, potrebujemo denar zase in ne moremo vlagati v druga območja Jugoslavije. Če si vse skupaj predstavljamo kot vlak, lahko rečemo, da nekdo mora biti lokomotiva, drugače vlak ne bo potegnil.«

»Se ti zdi, da zdaj ne vleče?«

»Začeli smo ustvarjati družbo revnih in bogatih, na ravni Jugoslavije pa naj bi bili enaki med revnimi.«

»Najin pogovor sva pripeljala čisto v drugo smer, kot sva ga začela.«

»Tako je tudi med nami, delavci. Veliko se pogovarjamo. Smo kritični, a imamo tudi veliko potrpljenja. Jugoslavlani smo morali že marsikaj pojesti, a navzven smo še vedno pripravljani govoriti v dobro svoji domovini. Vprašanje je le, kako dolgo bo to držalo.«

»Hvala ti za dobre in kritične misli.«

»Nisem navajen lepo govoriti in želim, da je tako tudi zapisano.«

Mojca Potočnik

ALI JE ODTUJITEV DELA MOGOČE PREMAGATI IN KAKO

Bistvena značilnost človeškega dela je uporaba in ustvarjanje delovnih sredstev, orodja in strojev, s čimer si je človek odprl možnost za vsestranski razvoj samega sebe. Resnična človeška dejavnost je svobodna ustvarjalnost onkraj materialne nuje. Delo, ki ga človek ne doživlja kot smisel in smoter svojega življenja, temveč kot sredstvo za zadovoljevanje drugih svojih potreb ali celo kot sredstvo za ohranjanje svojega življenja, delo, ki ga mora opravljati pod pritiskom ekonomske nuje, ne da bi imel pri tem kakršnekoli vpliv na pogoje dela, takšno delo imenuje Marx odtujeno delo.

Ker delavec zasluži samo toliko, da se ohranja pri življenju, hkrati pa mora opravljati najbolj težka, enolična, izčrpavajoča, moreča in nezanimiva opravila, doživlja svoje delo izključno kot sredstvo za golo preživljanje, za zadovoljevanje najnujnejših življenjskih potreb, nikakor pa ne more videti v njem smisla svojega življenja (temveč zgolj breme in muko). In tu se pojavi samoodtujevanje človeka, ki se kaže v tem, da odtujeno delo človeku odtuja naravo in samega sebe, njegovo lastno dejavno funkcijo, njegovo življenjsko dejavnost in s tem odtuja človeku njegov rod-generično življenje. In najbolj oozorilno je to, da temu sledi še odtujitev človeka od človeka.

Kako premagati odtujitev dela? Ali se v naši delovni organizaciji ponekod kaže? Ali bomo ugotovitev zavržili, pozabili in ostali pasivni? Ali se zavedamo, da bi lahko s tem ustvarili pogoje za nečloveški svet, kakršen še obstaja v nekaterih nerazvitih deželah? Ali bomo trezno premislili — se

zamislili in aktivno začeli stvari obračati na pravo stran?

Potreben nam je samo korak naprej — da se prava pot začne! Ali imamo dovolj strokovnjakov za razna področja tehnologije? Se vprašamo — ali jih znamo uporabiti, nagraditi za njihovo delo, jih ceniti po njihovem trudu?

In ne nazadnje — ali poznamo in nam je domača beseda humanizacija dela? Mar ni v naši DO veliko delovnih mest, kjer bi morali aktivno izvajati pomen te besede? Pa se vprašajmo — imamo dovolj strokovnjakov s področja ergonomije, fiziologije, varstva pri delu in to primerjamo s številom problematičnih delovnih mest, kjer je treba pogoje dela spremeniti v smislu humanizacije dela? In če smo to že ugotovili: ali smo se vprašali, kaj pomeni geslo: po vsaki diagnozi sledi terapija?

Kako bomo torej premagali odtujitev dela in izboljšali pogoje dela? Vsekakor s sodelovanjem, z organizacijo dela, z načrtno humanizacijo dela in s sodelovanjem strokovnjakov z medicinskega področja in strojništva predvsem pa pri oblikovanju-konstruiranju strojev, pripomočkov in ureditvi delovnega okolja ter primernega dela za posameznika s sodelovanjem kadrovskih strokovnjakov.

Začnimo torej uveljavljati misel: delo prilagoditi delavcu, da bo njemu v veselje, zadovoljstvo, da bo njegov smisel, smoter in cilj. Da bo v njem zbuvalo ustvarjalnost, ki nam je v tem času še kako potrebna. A le s skupnimi močmi bomo dosegli dani cilj!

R. Lešnik

NEZNANI, A ZANIMIVI IN POMEMBNI

To pišem iz spoštovanja do Stefana Hojnika, ki je bil fabriški »zotlar«, zdaj pa uživa zasluženi pokoj.

In še en razlog imam: večino, ki ne ve, da delajo za prvimi velikimi okni pritličja in I. nadstropja levo, če greste po cesti med Valjarno in Jeklovlekom, krojači, čevljarji, tapetniki, sedlarji in vulkanizerji naše železarne — če seveda niso na terenu.

Da res le malokdo, celo takšni, ki naj bi imeli železarno v malem prstu, ve za njih, so brez pomisleka potrdili, ko sem jih obiskala. Zato so bili tudi takoj pripravljeni podrobno razložiti svoje delo.

Anton Ažnik, vodja delavnice oz. ostalih dejavnosti v tozdu SGV, je povedal, da so njihove glavne dejavnosti danes tri: jermenarstvo, ki je bilo zelo pomembno takrat, ko je delal še Stefan Hojnik, ni več primarno, ampak so to topla vulkanizacija na stiskalnici v delavnici, vzdrževanje transportnih trakov in izdelava raznih zaščit.

Dejavnost tople vulkanizacije je kot ena od gumarskih tovarn v malem. Poteka v delavnici na posebni domači stiskalnici, ko izdelujejo razne tesnilne elemente.

Surovo gumo, največkrat kupljeno v Savi, vstavljajo v ustrezno orodje in jo stiskajo oz. pečejo pod določeno temperaturo oz. pod ustreznim pritiskom. Tako izdelajo mnogo najrazličnejših tesnil za manipulatorje, stiskalnice itd. To je za železarno izredno pomembna dejavnost. Zaradi toliko različnih strojev in naprav unifikacija ni možna, torej tudi nakupi v specializiranih tovarnah ne pridejo v poštev, in moramo tesnila izdelovati pač sami. Orodja, s katerimi to počnemo in so jih v večini tudi esgevejevci sami izdelali, imajo zato ogromno vrednost. Kako veliko, si lahko predstavljamo že, če se spomnimo na domačo pipo, pri kateri »dihtenja« ne drži.

Druga dejavnost delavcev, o katerih je beseda, je vzdrževanje in menjanje transportnih trakov. Ta dejavnost postaja vse obsežnejša, saj je tudi takih trakov v železarni vse več, npr. na pripravi peska, v težki livarni, razni dozirni trakovi, npr. pri vakuumski peči itd.

Tretja njihova pomembnejša dejavnost pa je izdelovanje raznih zaščit: za stroje, agregate, za transportna sredstva; izdelujejo razne stenske in talne zaščite,

Naši gumarji, tapetniki, čevljarji, krojači, sedlarji

npr. zavese za vhode in okna, razne pode itd. Materiali, iz katerih jih izdelujejo, so najrazličnejši, od usnja, platna do gume.

Zaposlenih je v železarni za ta dela pet ljudi, eden dela ves čas samo »na tesnilih«, v mesecih, ko je poraba največja (ko so remontirani in ko so posebna naročila za izdelke tozdov), mu pomagajo še drugi. Njihova sestava pa je posrečena, kot je povedal Anton Ažnik; po eden so tapetnik, krojač in gradbeni tehnik, dva pa sta čevljarja. So poklici, ki so zato, ker zahtevajo ročne spretnosti, tudi za fabriško delo najustrenejši. To je takšno, kot smo ga

predstavili (tudi s prenekaterimi problemi), se pa neredko zgodi, da jim kdo, ki jih pač pozna, prinese tudi kakšno torbo popraviti in kak čevljev potemat. Ustrezajo, če le morejo, mojstri pa so tudi. Kdo ve, če bodo časi hudi, znajo kdaj še naše delovne čevlje popravljati, ki jih pač zdaj celo z najmanjšimi luknjami kar mečemo, in stole tapecirati.

Tem predstavnikom drobnega gospodarstva v železarni se tako za prihodnost njihovega dela ni bati.

Tega je gotovo vesel tudi Stefan Hojnik.

H. Merkač

ČLOVEK MORA VEDETI, KAJ IN ZA KOGA DELA

Poziv R. Lešnik k humanizaciji dela in delovnih mest zasluži vso pozornost, saj je to proces, ki potrebuje impulze. Gotovo pa se strinjamo, da je razvoj v naši železarni (tehnike in tehnologije, odločanja, nagrajevanja itd.) neprestano prisoten. Seveda si moramo priznati določene krike, ponekod pa tudi težnjo. Ugotovljamo lahko tudi, da je področje oblikovanja dela in študija časa v železarni zapostavljeno in, kolikor mi je poznano, tudi širše v naši družbi.

Problem odtujenosti človeka je kompleksen in zahteva razčlenitev. Odtujenost nastopa v industrijskih družbah, torej tudi pri nas. Najdemo ga v vseh sferah življenja, izvir pa je v procesu dela.

Tehnična delitev dela v industrijskih organizacijah povzroči, da postane človek privesek stroja, objekt kontrole tehnološkega sistema in nadrejenih. Proizvajalci so ločeni na upravljalce in izvrševalce (pri nas formalno to več ne drži, v praksi pa iz objektivnih razlogov pogosto). Ker se proizvaja za trg, je iz ekonomskih razlogov organizacija taka, da ne upošteva socioloških momentov človeškega dela. Zanimajo jo čim večji ekonomski efekt, torej serije, razdrobljeno delo, avtomatizacija oz. mehanizacija, kjer je znanje in ravnanje z orodji dano strojem. Odločanje o proizvodnih oz. o ustvarjenem dohodku iz razlogov, kot so: slaba izobraženost, ekonomske zahteve delitve, kjer se ne da vplivati, a so deleži veliki, ne omogočajo povezanosti z delovno organizacijo, njenimi cilji, s samo organizacijo. Organizacija pa je v naši zavesti žal tehnološko določena (človek kot proizvodni dejavnik je podrejen tehniki). Tako so produkti tudi pri nas še odtujeni od proizvajalcev in delujejo tuje. Tudi odločanje o svobodni menjavi zunaj DO je podobno.

Vse to pelje do stanja, ko delo ni več človekova smotna dejavnost in osnovna potreba, ampak eksistenčna nuja, prodajanje delovne sile.

Odtujitev se pojavlja v naslednjih vidikih:

1. Nemoč kontrole (obvladovanja) delovnega procesa. Spretnosti so vgrajene v stroje, tempo dela diktiran, delo monotono, delavec pa objekt kontrole. Oblike nemoči so šle položaj v odločanju, nezmožnost vplivanja na politiko vodenja, na zaposlovanje,

2. Ni razvitega občutka smiselnosti. Delovni proces je razbit, razumevanje proizvodnega procesa tako ni potrebno, zato je delavec oropan občutka smisla. Smisel dela je odvisen:

od narave proizvoda, ali je enkratni ali standardiziran,

od deleža proizvoda, ki ga izdeluje: ali eno operacijo ali več ali cel proizvod in od obsega odgovornosti v proizvodnem procesu.

3. Delavec se ne enači z delovno organizacijo prek organizirane proizvodnje in njenih ciljev, ampak prek delovnih norm in vzdrževanja discipline, usklajevanja plač in napredovanja. Tako se delavci ne povezujejo z delovno organizacijo, ampak z delovno skupino ali širše v družbi.

4. Delovna aktivnost, ki je delavec ne more kontrolirati, ki mu ne daje občutka smisla in mu ne omogoča identifikacije, napravi delo za sredstvo preživljanja namesto samoursničitve. To je samoodtujitev.

5. Anonimija (družbene norme obnašanja niso več jasne). Prevlada mnenje, da je potrebno nezakonito obnašanje za dosego cilja.

Perspektive osvobajanja dela

Ta proces vključuje spreminjanje narave delovnih procesov in položaja človeka pri delu. Za dosego tega cilja so potrebne spremembe:

1. v organizaciji dela, vodenja in upravljanja

2. pri odločanju o rezultatih dela in

3. spremembe v tehnologiji (proizvodni postopki in procesi, ki so med seboj povezani v procesu proizvodnje določenega izdelka).

Navedimo nekatere možnosti, ki se v svetu in pri nas opažajo:

a) prenašanje najslabših opravil na tehnološki sistem in omogočanje ustvarjalnega dela

b) ob vse večji delitvi dela in specializaciji uvajanje timskega dela

c) organizacijske oblike, ki omogočajo kontroliranje delovnega procesa, vračajo občutek smiselnosti in navezujejo delavce na organizacijo in njene cilje. Omenimo avtonomne (samostojne) delovne skupine, ki so zamenjale tekoče trakove. Delavci so dobili večjo samostojnost pri delitvi dela, kontroli kakovosti, zaposlovanju, nagrajevanju, razporejanju delovnega časa itd. S tem se je povečala tudi

odgovornost članov skupine do rezultatov dela. Tudi v naši tovarni že razmišljamo v tej smeri skozi samoupravne delovne skupine, kar pa je velik organizacijski zalogaj. Ali pa inventivni krožki, ki so obkrožili doma la ves svet in imajo tudi v naši železarni že svoje mesto.

d) Obogatitev dela, kar pomeni povečevanje števila in zahtevnosti delovnih nalog posameznim delavcem.

e) Menjavanje delovnih nalog v delovni skupini. S tem bi odpadla nadomestljivost, s sodelovanjem v več fazah delovnega procesa je potrebno večje razumevanje delovnih operacij. Pri tem se povečata celovitost in smiselnost, kontrola nad delom in odgovornost ter identifikacija.

f) Izmenjavanje dela dnevno, tedensko (ublažimo preobremenjenost in monotonijo dela).

g) Krajšanje delovnega časa na določenih delih (utrujenost).

h) Poučevanje dela (o pomenu konkretnega dela in pravil organizacije, o delitvi dela, kaj in za koga se dela, kako se deli dohodek). Poučevanje je ena izmed nalog vodij.

Za konec še tale misel: če je človek pasiven v procesih proizvodnje in organizacije, ostane tak tudi v prostem času!

Literatura: Kavčič B., Svetlik I., Poglavlja iz sociologije dela, Ljubljana, DE 1979

S. Savc

ISKRE

Modrost je vsota naših razočaranj.

Augier

Izkušnja je najboljši učitelj, samo šolnina je zelo draga.

Carlyle

Pustite govoriti norce; učenost ima svojo ceno.

La Fontaine

Hiše so hišice

FUŽINAR ZA RAZVOJ

Sistem posredovanja tehničnih informacij

UVOD

Citiram misel japonskega strokovnjaka za kakovost dr. Tsuda:

»Na to, ali neko podjetje izpolnjuje pogoje za doseganje kakovosti in za razvoj, je mogoče sklepati že iz tega, kakšen odnos imajo zaposleni do podatkov in informacij.«

Isti avtor je predstavil tudi spodnji graf.

Slika 1: Razmerje med informacijsko odprtostjo podjetja in njegovo kakovostjo

Iz tega izhaja, da je posredovanje znanstvenih in strokovnih informacij in dokumentov o novostih in dosežkih za izvajanje raziskovalno-razvojnih in projektne dejavnosti primarnega pomena. Imamo vse možnosti, da nove dokumente obdelamo s pomočjo računalniške tehnologije ter periodično seznanjamo strokovne delavce z novostmi na njihovih interesnih področjih, in sicer s SDI (*) informacijami in tudi z retrospektivnimi RP (**) poizvedbami za posamezne teme.

Gre za zunanje vire informacij (knjige, periodika, standardi, specifikacije, poročila, patenti, tržne informacije ...) kot tudi za notranje (interna poročila, laboratorijske zabeleške, interni standardi, projektna dokumentacija), ki so več ali manj istovrstni.

Velja, da je organiziran način zbiranja in dostavljanja informacij v podjetju osnovnega pomena za njegovo preživetje. Pomembno je razviti agresivni pristop informiranja do strokovnega in vodilnega kadra.

SEDANJE STANJE NA PODROČJU TEHNIČNEGA INFORMIRANJA V ŽELEZARNI

V železarni redno prejemamo 450 strokovnih revij in časopisov in ku-

(*) Pri SDI (selektivna diseminacija informacij) da uporabnik informacijski službi naročila na določeno temo, ki ga zanima, s krajšim opisom problematike-informacije se redno dostavljajo naročniku.

(**) RP je poizvedba na posebno zahtevo in na določeno temo za določeno časovno obdobje.

pujemo okoli 500 različnih naslovov knjig letno, financiramo 100 raziskovalnih nalog, katere naročamo pri zunanjih institucijah, številne zbornike z raznih posvetovanj in seminarjev.

V železarni nastaja letno okrog 100 raziskovalno razvojnih in projektne nalog, nad 60 raznih diplomskih in pripravniških nalog, razni elaborati, standardi, katalogi, številna potna poročila s strokovnih službenih poti, inovacije ...

Nad vsem tem znanjem nimamo zadostnega pregleda, ni široko dostopno in ne daje pričakovanih učinkov tako glede vloženi sredstev kot tudi izkoriščenosti.

Številne revije imajo samo enega uporabnika, isto velja za knjige, o ostalih publikacijah se marsikdaj ne ve niti, da obstajajo, kaj vsebujejo in kje so dosegljive.

V času, v katerem znanja hitro zastarevajo, je nujno, da je informacija ažurna in hitra. Danes, ko smo priče eksplozivnega naraščanja števila informacij, posredovanje teh na klasičen način postaja nemogoče.

Moderna informacijska tehnologija nam nudi tu ogromne možnosti, če jo pravilno, informacijsko usmerimo.

Vsak informacijski sistem, tako tudi naš, naj se dograjuje po potrebah uporabnikov informacij, ki so po drugi strani tudi nosilci novih informacij.

PREDLOG

Predlagam, da v Železarni Ravne uvedemo SISTEM POSREDOVANJA TEHNIČNIH INFORMACIJ. V grobem ga predstavlja slika 2.

Opis delovanja sistema hitrih informacij po nivojih iz slike 2:

1. Prvi nivo prikazuje pritek oz. nastajanje informacij (znanja) v železarni.

Evidenca obstaja in se lahko brez večjih težav pregled dotoka informacij tekoče spremlja.

2. nivo: Izpolnjevanje osnovnih podatkov o dokumentu (po sistemu UNIMARC) je zahtevnejše delo, za katerega je potrebno strokovno obvladovanje področja, posebno za literaturo v tujih jezikih. To nalogo naj prevzamejo strokovni delavci v železarni oz. usposobljen dokumentalist. Mišljena je izbira člankov iz posameznih revij ter izdelava abstraktov, enako velja za knjige in ostalo gradivo. Za vse publikacije, ki nastajajo v železarni, pa želimo uvesti obvezno izdelavo avtorskega izvlečka.

Ker je tako spremljanje strokovne literature osnova samoizobraževanja, bi ga lahko vpeli v strokovni razvoj (npr. priznane ure izobraževanja), kar bi predstavljalo tudi stimulacijo za to delo. Sistem

UNIMARC (*) omogoča povezovanje v informacijske tokove tudi navzven (privzet je kot enoten dokument-standard v Jugoslaviji, velja pa povsod v razvitem svetu).

3. nivo: Podatki z vhodnega dokumenta se vnašajo na PC-AT, in sicer s programsko opremo DBASE 3 plus.

V službi za standardizacijo in dokumentacijo obstajajo dejanske možnosti za oblikovanje in vzdrževanje opisanega sistema (znanje, programska in strojna oprema, reprodukcijske naprave, utečene informacijske poti). Fleksibilnost programa DBASE nudi možnosti nadaljnega izpopolnjevanja oziroma prilagajanja.

— Abstrakti se označujejo z deskriptorji (**) — gesli. Prav tako veljajo kot gesla vsa osnovna tematska področja.

— Uporabnik informacij si izbere osnovna tematska področja, za katera želi prejemati obvestila o dosegljivih dokumentih.

— Abstrakte bi uporabniki sprotno prejemali v biltenu INFORMACIJE.

— Programska oprema omogoča grupiranje abstraktov po tematskih področjih (profilih) ne glede na to, iz katere vrste dokumentov (iz nivoja 1) je abstrakt nastal.

(*) UNIMARC je postal tako množično uporabljen standard, da je za informacijsko službo, ki razvija računalniško bazo podatkov in želi sodelovati v skupnih razvojnih uspehih pri izmenjavi svojih bibliografskih opisov s centralnim katalogom ali kupiti programski paket, skoraj brezpogojni ukaz, da morajo biti njeni bibliografski podatki v obliki UNIMARC.

(Reynolt Dennis: Library avtomatization — New York: London; Bowkler, 1985: str. 285)

(**) Deskriptorji so posamezne besede ali skupine besed, ki podajajo vsebino dokumenta, npr. članka. Deskriptorje določimo s pomočjo naslova članka, predvsem pa izvlečka na začetku članka ali pa zaključka na koncu članka.

4. nivo: Po pregledu INFORMACIJ z abstrakti imajo uporabniki informacij možnost naročiti (s šifro dokumenta ob naslovu vsakega abstrakta) v strokovni knjižnici pripadajočo knjigo oz. kopijo člankov iz revij ali ostalih publikacij.

Prednosti SISTEMA POSREDOVANJA TEHNIČNIH INFORMACIJ

— Omogoča informacijsko odprtost DO in s tem pogoje za prehod na doseganje oz. obvladovanje kakovosti in razvoja.

— Optimalno izkoriščanje vloženi finančnih sredstev in intelektualnega dela v raziskave, razvoj, nakup literature ...

— Večje aktiviranje strokovnega potenciala železarne v samoizobraževanje in s tem k ustvarjanju ozračja zanimanja, odprtosti, zagnanosti in ustvarjalnosti.

— Povezovanje navzven in tekoče spremljanje razvojnih trendov v svetu.

— Široka dostopnost do virov znanja ter kratek čas od objave informacije do seznanitve uporabnika.

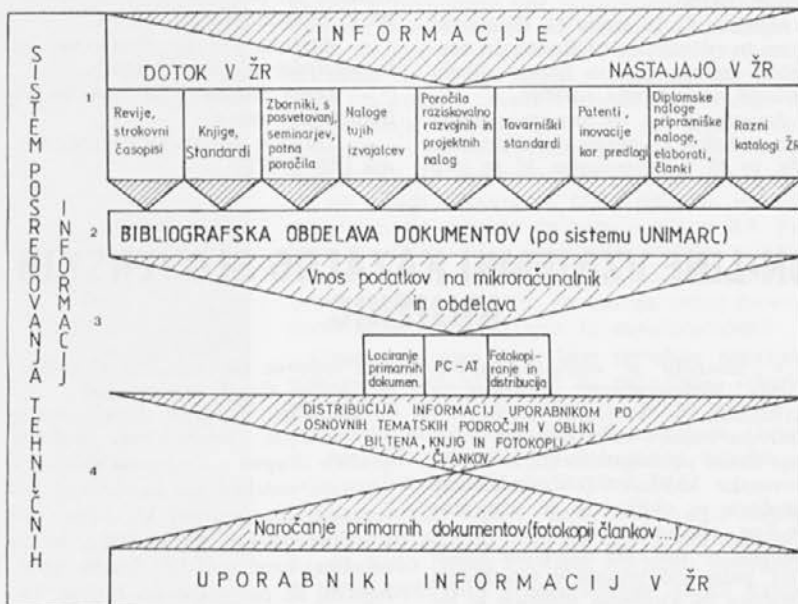
— Tekoča evidenca ustvarjalnosti v sistemu strokovnega razvoja za dela avtorjev iz Železarne Ravne).

OBDELAVA ČLANKOV IZ STROKOVNIH ČASOPISOV

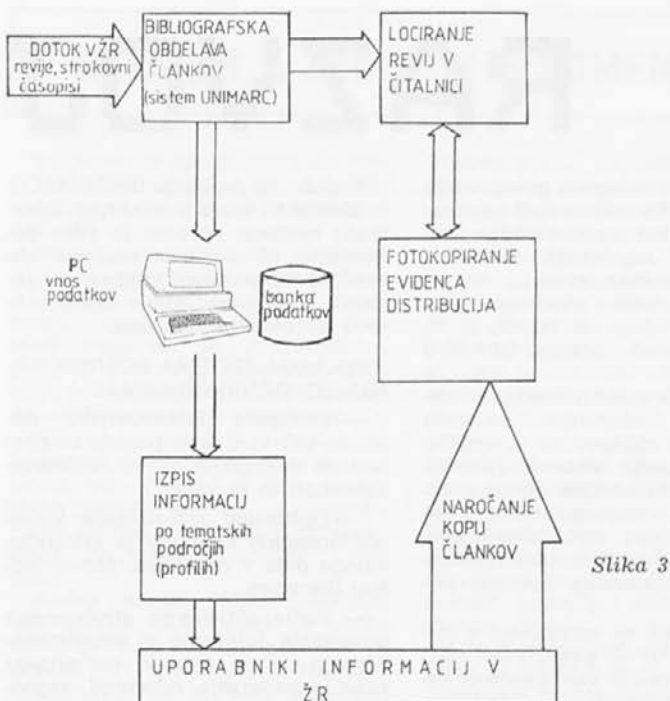
Ker je obvladovanje celotnega dotoka informacij (velik del dotoka se obdeluje in shranjuje na IBM) zelo obširno, menim, da bi SISTEM POSREDOVANJA TEHNIČNIH INFORMACIJ pričeli z obdelavo strokovnih člankov in ga nato postopoma širili (po načelu malih korakov, ki postopoma vodijo k cilju).

Članki v strokovnih časopisih so poglaviti viri informacij, saj opisujejo najnovejše dosežke s področja znanosti in tehnologije. V primerjavi z drugimi vrstami znanstvene literature (knjige ...) se članki veliko hitreje objavljajo, pot od proizvajalca in uporabnika znanstvenih informacij je dosti krajša.

Slika 3 prikazuje organizacijo dela pri obdelavi, shranjevanju, informi-

Slika 2

Slika 3

ranju, reproduciranju in distribuciji člankov.

Za uresničitev predloga moramo:

- pripraviti izbor ustreznih revij za bibliografsko obdelavo
- ureditev čitalnice (razporeditev revij, prost dostop)
- obnoviti strokovno obdelavo po posameznih naslovihi revij (izbira člankov, določitev deskriptorjev)
- dopolnitev programske opreme za iskanje po deskriptorjih in za ustrezen izpis.

ZAKLJUČEK

V svetu velja pravilo, da naj srednja starost strokovnih del, ki tvorijo aktivni raziskovalni fond, ne presega pet let.

Ce analiziramo pogoje raziskovalno razvojnega dela v naši DO, smo nedvomno prišli do te stopnje razvoja, ko lahko shranjujemo in opravljamo poizvedbe po informacijah znanstvenih in strokovnih del, objavljenih v primarnih strokovnih časopisih z uporabo računalnikov vrste PC.

S tem bi zgradili fond znanja, ki bi bil dostopen uporabnikom z namenom hitrejšega, ekonomičnega in čim popolnejšega zadovoljevanja njihovih potreb.

Menim, da je treba to dejavnost hitro in učinkovito podpreti, če resnično želimo, da bo znanje gibalo našega nadaljnjega razvoja.

Zavedamo se, da moramo izdelovati izdelke z večjim deležem znanja, in to s tehnologijo, ki je tudi

zato, ker temelji na znanju, dovolj produktivna za donosen izvoz ob konkurenčnih cenah, za kar pa je potrebno industrijsko znanje, ki ga pridobimo z ustvarjanjem lastne pameti ter s prenosom in uporabo tujega znanja.

Boris Jocič

Literatura

— Marija Ivakič, Željko Klindžič: Primjena PC u stvaranju dostupnosti znanstveno stručnih informacija o radovima objavljenih u primarnim časopisima

— Skupina avtorjev: Poslovni informacijski sistem Centralne tehnične knjižnice Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani.

— Jože Kokole: Računalniško povezovanje in OSI model interkomuniciranja

— Vera Babič: Posredovanja znanja uporabnikom s področja tekstilne tehnologije

— Ivan Kanič, Tatjana Biber: Uporabniki in INDOK storitve

— Kovačič-Perc Cvetka, Vovk-Avšič Mira: Specializirani informacijski center in sistem posredovanja s poudarkom na on-line

— Irena Sapač: Vloga specialnih knjižnic pri pospeševanju družbenega in gospodarskega razvoja

— Zdravka Pejova: Poslovni informacijske enote v podjetju

— Mara Šlajpah: Informacije za industrijski razvoj

— TSUDA: Iz povzetka predavanja (RR 3/87)

ON-LINE VZAJEMNI KATALOG SLOVENSkih KNJIŽNIC

V Sloveniji se oblikuje on-line zbirka bibliografskih podatkov v knjižnicah — vzajemni katalog, v katerem vnašajo in iz katerega kopirajo zapise po dogovorjenih kriterijih slovenske knjižnice (ob vzajemnem katalogu se oblikujejo še vzajemne on-line zbirke posameznih skupin knjižnic — npr. vse univerzne knjižnice, poleg sodelovanja v vzajemnem katalogu pa knjižnica oblikuje še lokalni katalog). Vzajemna katalogizacija je izvedljiva izključno ob upo-

rabi sodobne računalniške tehnologije (on-line shared cataloguing).

Definicija. Vzajemna katalogizacija je postopek koordinirane sočasne gradnje skupne podatkovne zbirke, v katerem sodeluje več knjižnic ali informacijskih centrov, ki deloma ali v celoti uporabljajo podatke, ki so rezultat katalogizacije drugih sodelujočih, ali pa prispevajo izvirne kataložne podatke, če jih v podatkovni zbirki še ni.

(Cilj) Rezultat vzajemne katalogizacije je računalniško vodena podatkovna zbirka bibliografskih opisov in podatkov o lokaciji (sigla knjižnice, ki hrani vpisano publikacijo v svojem fondu).

Namen. Racionalizacija katalogizacije — strokovno, časovno in finančno zelo zahtevnega segmenta obdelave knjižničnega gradiva; z vzajemno katalogizacijo dosežemo, da je vsaka bibliografska enota obdelana enkrat in na enem mestu v sistemu, sodelujoče knjižnice pa iz kataloga črpajo podatke za lastne potrebe, lahko jih spreminjajo, popravljajo, dodajajo podatke (lokacijo, število izvodov) in prispevajo v podatkovno zbirko podatke o dokumentih, ki jih v katalogu še ni.

Vsebina vzajemnega kataloga:

- a) prva faza — vnos bibliografskih podatkov o knjigah
- b) druga faza — vnos bibliografskih podatkov o člankih
- c) tretja faza — vnos bibliografskih podatkov o serijskih publikacijah.

Struktura vzajemnega kataloga:

- bibliografska datoteka (vsebuje popolno obliko zapisa UNIMARC)
- normativna datoteka avtorjev (v drugi fazi)
- datoteka lokacijskih podatkov (sigle knjižnic)

Oblika zapisa podatkov v vzajemni in v lokalnih zbirkah je UNIMARC*. Izbor polj iz UNIMARC-a je različen za posamezne ravni (najširši izbor polj za vzajemni katalog KIS, lokalni katalog NUK, nekoliko ožji je izbor polj za zbirke univerznih knjižnic, najožji — elementi skrajšanega zapisa za monografske publikacije pa za lokalne kataloge). Povezava med najširšim, ožjim in najožjim izborom polj UNIMARC je taka, da so vsi elementi najožjega izbora vključeni v ožji in širši izbor.

Funkcije vzajemnega kataloga:

- a) kataložno-bibliografsko-informacijske
 - vzajemna katalogizacija
 - iskanje podatkov
 - izpisi (izhodni produkti): kataložni listki, bibliografije, statistični podatki
- b) poslovno-organizacijske
 - medbibliotečna izposoja
 - koordinacija nabave

Sodelovanje v vzajemnem katalogu

V vzajemnem katalogu lahko združujejo podatke o svojih fondih vse knjižnice z računalniško opremo, ki je kompatibilna z računalnikom VAX 8800 gostitelja (Računalniški center Univerze v Mariboru). Z letom 1988 začenjajo knjižnice združevati podatke za monografske publikacije, v 1989 pa za serijske publikacije.

Za prenos podatkov uporabljajo knjižnice tisto PTT storitev, ki jim je dostopna: JUPAK priključek, zakupljena telefonska linija, ključna telefonska linija. Knjižnice, ki že uporabljajo za svoje lokalne zbirke drug format, podatke z ustreznimi programi preformatizirajo.

Način vnosa:

- on-line
- paketno
- vhodni dokument

* UNIMARC = mednarodni format za strojno čitljivi kataložni zapis

Vnos podatkov

V vzajemni zbirki slovenskih knjižnic so podatki za CIP (katalogizacija v publikaciji) in popolni bibliografski opisi, ki jih pripravijo katalogizatorji. Podatki o desideratah, naročenem in prejetem gradivu so v lokalnih katalogih.

Narodna in univerzitetna knjižnica vnaša v vzajemni katalog KIS in v svoj lokalni katalog podatke o slovenskih in jugoslovanskih knjigah. Vnaša podatke o tujih knjigah, ki jih ima v lastnem fondu. Opravlja redakcijo podatkov o tujih knjigah, ki jih vnašajo posamezne knjižnice, in vnaša podatke o tujih knjigah, ki jih pošljejo na vhodnih obrazcih knjižnice, ki niso računalniško opremljene. V svojo lokalno in v vzajemno zbirko KIS vnaša NUK in Univerzitetna knjižnica Maribor tudi podatke za CIP. V drugi fazi pridobijo pravico vnosa tudi druge knjižnice, ki so za to ustrezno usposobljene. NUK vnaša v vzajemni katalog tudi podatke o člankih. V drugi fazi vnaša v lokalni in vzajemni katalog tudi podatke o serijskih publikacijah. Druge slovenske knjižnice vnašajo podatke o svojem fondu v lokalni katalog. Pred vnosom katalogizator preveri, če so podatki že v vzajemni on-line zbirki. Če podatke najde, jih prenese v svoj lokalni katalog in doda lokacijske oznake v lokalnem in v vzajemnem katalogu. Lokacijske oznake v vzajemnem katalogu so samo sigle, v lokalnih katalogih pa tudi signature itd. V prvi fazi prenašajo v vzajemni katalog samo podatke o tujih knjigah. Če da NUK knjižnici dovoljenje, pa lahko vnaša tudi podatke o slovenskih in jugoslovanskih knjigah. V vzajemnem katalogu bodo za različne publikacije različno obsežni zapisi (različni obseg polj UNIMARC), vsak zapis pa ima, dokler ga ne pregleda, dopolni in mu dodeli svojo oznako NUK, začasnino značaj.

Izpisi:

- slovenska bibliografija — knjige (oblika izpisa: lista)
- centralna katalogizacija (oblika izpisa: kataložni listki = kartice)
- katalog serijskih publikacij (2. faza)
- Bibliografija Univerze v Ljubljani (lista)
- Bibliografija Univerze v Mariboru (lista)
- izpisi iz lokalnih katalogov (kartice):
 - a) AIK — abecedni imenski katalog
 - b) UDK — katalog univerzalne decimalne klasifikacije
 - c) predmetni geselski katalog
 - d) lokalni (signaturni) katalog

Iskalni elementi (poizvedovanje po vzajemnem katalogu)

- a) primarni: avtor, naslov ali del naslova, UDK, ključne besede, ISBN, ISSN
- b) sekundarni: kraj, leto izdaje, izdaja, lokacija, izdajatelj, jezik publikacije, oblika, država publikacije.

Računalniško vodeni katalogi omogočajo iskanje na različnih poljih, možnosti pa se z uporabo Booleane logike in prostega iskanja po besedilu kataložnega opisa še povečajo.

Ovire (težave):

- nadzor in kvaliteta zapisov
- kontrola kvalitete zapisov
- pravočasna zagotovitev normativne zbirke
- moralna in finančna odgovornost (posameznikov in ustanove)

(Nadaljevanje na 17. strani)

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Leto XV

Ravne na Koroškem, 14. aprila 1988

Št. 2

Mladi fužinar izhaja kot mesečna priloga Informativnega fužinarja. Uredniški odbor: Marta Vrenčur, Saša Meško, Alojz Lipovnik, Barbara Sušnik in Silvo Jaš, ki odgovarja tudi za vsebino.

Volilno-programaska konferenca KS OO ZSMS

Na svoji volilno-programski konferenci so se zbrali mladi iz Železarne Ravne. Tako je bil zaključen predhodni krog konferenc po OO ZSMS v železarni in narejen nekakšen vrhunec obračuna dela in pregleda rezultatov mladih tako po OO ZSMS kakor tudi v koordinacijskem svetu.

Poleg pisane množice delegatov iz posameznih mladinskih sredin so na konferenci prisostvovali še predstavniki mladih TAM-a Maribor, član poslovodnega odbora Edo Javornik in predsednica OK ZSMS Ravne Alenka Bombek-Kolmančič.

Po uvodnem poročilu predsednika in sekretarja KS OO ZSMS Milenka Kobala in Jožeta Matečka o delu koordinacijskega sveta v lanskem letu so se začele številne razprave z najrazličnejših področij dela in življenja mladih. Beseda je tekla o informiranju, pa o lanski mladinski delovni akciji Ivarčko jezero '87 ter nekaterih zapletih v zvezi z njo v tisku, pa o brezposelnosti mladih v ravenski občini.

O tej temi je spregovorila Alenka Bombek-Kolmančič ter še dodala, da na občinski konferenci mladine ravno temu področju namerjajo posebno pozornost ter dosledno spremljajo odhajanje delavcev v pokoj, pa zaplete okoli beneficirane delovne dobe, kjer se ji veliko delavcev odpoveduje ravno zaradi nizkih pokojnin. Tudi pobuda s strani mladih o ukinitvi profesionalnih funkcij DPO (sindikata, SZDL in ZK) je naletela na ugoden odziv in odobravanje.

Tovariš Edo Javornik je v nadaljevanju konference nekaj več spregovoril o problema-

tiki, ki tare Železarno Ravne, od poslovnih rezultatov, ki se vidno slabšajo, do problema z nelikvidnostjo kupcev naših izdelkov. V nadaljevanju svoje razprave je poudaril, da mladi vendarle moramo podpreti strokovni razvoj, saj lahko le dobro osveščen in strokovno podkovan delavec dosega tudi dobre rezultate.

Volilno programsko konferenco je pozdravil še predsednik KS OO ZSMS Tovarne motorjev in avtomobilov Maribor Nebojša Stepanović ter poudaril in izrazil željo, da bi se tradi-

POROČILO PREDSEDNIKA KOORDINACIJSKEGA SVETA OO ZSMS ŽELEZARNE RAVNE

Obdobje od naše zadnje konference do danes se je odlikovalo z izredno razgibanostjo in dinamiko. Značilnost preteklega leta je, da se nam je rezultat poslovanja iz meseca v mesec poslabševal. Kljub velikim naporom, da bi izboljšali rezultate, nismo dosegli zaželenega. Slabim rezultatom so botrovali naraščanje cen, inflacija, spreminjanje predpisov in še bi lahko naštevali zunanje vplive. Pri tem pa moram omeniti tudi naše slabosti, ki so se kazale skozi slabo produktivnost, izmeček, kvaliteto. Konec leta je sledil še cenovni udar, ki je bil v železarni povod za prekinitev dela.

Mladinska organizacija je v položaju, ko se srečuje s finančnimi in kadrovskimi problemi, problemi forumskega dela in z vsebino. Vsi ti dejavniki potiskajo ZSMS v položaj, da se ukvarja sama s seboj, z delovnimi akcijami,

cionalno dobro sodelovanje med mladimi dveh delovnih organizacij tako plodno nadaljevalo tudi v prihodnje.

Na koncu so izvolili še novo vodstvo. Za predsednika je bil ponovno potrjen Milenko Kobal, za sekretarja pa Jože Matečko. Predsednik komisije za IPD je postal Tone Brezočnik, za družbenoekonomske odnose Vlado Ramšak, za informiranje Silvo Jaš, za šport Tomo Šater, mladinsko prostovoljno delo bo vodil Marjan Polovšek, kulturo Mihael Gerold in komisijo za kadre Janez Svenšek. Nadzorni odbor KS OO ZSMS pa tvorijo Ermin Zmavcer, Dušan Petrovič in Mirko Sekavčnik.

Dobitniki priznanj v obliki knjižnega darila za njihovo uspešno delo v koordinacijskem svetu pa so: Alojz Lipovnik, Silvo Ranc, Silvo Jaš, Marjeta Čegovnik, Janez Svenšek, Milenko Kobal in Živko Simić.

Silvo Jaš

s športnimi aktivnostmi. Takšno početje pa potem mlade odbija, ne čutijo potrebe po organiziranju. ZSMS jim postaja tuja, ne zapujajo v njeno moč reševanja njihovih problemov na področju zaposlovanja, štipendiranja, reševanja socialnih in stanovanjskih problemov ter podobno.

Ob vsem tem pa moram poudariti, da je bil storjen korak naprej pri političnem delovanju in družbenoekonomskih odnosih, saj smo se dokaj aktivno vključevali v razprave in dajali svoje pripombe in predloge na področju osebnih prispevkov, strokovnega razvoja in še bi lahko naštevali, vendar ugotavljamo, da se naše pripombe in predlogi ne upoštevajo, v določenih trenutkih pa izpademo kot provokatorji.

Velike aktivnosti imamo sedaj pri upokojitvi delavcev, ki dosegajo pogoje za upokojitev, pa se ne želijo upokojiti predvsem zaradi slabih pokojnin. Mladi bomo morali posvetiti v prihodnje več pozornosti tudi stanovanjski problematiki, saj vidimo, da je ta problem vedno bolj pereč. Še veliko bo treba dodelati in spregovoriti o pripravnosti ter dobi trajanja, o usmerjenem izobraževanju in angažiranju mladih delavcev pri spremembi programov. Spregovoriti bi morali tudi o vlogi mentorjev do pripravnikov. Veliko govorimo, da so mladi delavci — slabi delavci, da nič ne znajo, da nimajo delovnega elana itd. Pri tem pa se poraja vprašanje, koliko mladih strokovnjakov lahko samostojno nastopa pri posameznih projektih. Je morda mlad človek zares tako neustvarjal in nesamostojen?

Upam, da sem se v tem poročilu dotaknil nekaterih področij, kjer se pojavljajo odprta vprašanja in dileme. Želim, da bi razprava in sklepi konference dorekli nekatere stvari in naredili premik pri delovanju mladih v železarni in seveda tudi izven nje.

Vsem vam kakor tudi konferenci želim uspešno in plodno delo ter da bi vse zaključke, ki bodo danes sprejeti, koristno uporabili v naših osnovnih organizacijah ZSMS kakor tudi v koordinacijskem svetu.

Milenko Kobal

Predstavniki mladih iz TAM na volilno-programski konferenci

PO POTEH LEGENDARNE XIV. DIVIZIJE

OK ZSMS Slovenj Gradec je tudi letos organizirala svoj tradicionalni pohod »Po poteh, ki jih je prehodila divizija, ko se je pisana množica mladih ponovno stopala po poteh, ki jih je prehodila divizija ko se je prebijala na Graško goro in Pohorje. Ponovno so oživel spomini na nadčloveške napore, ki so jih borci divizije doživljali, pa na prijaznost in toplino ljudi izpod obronkov Pohorja in Graške gore. Pot, ki so jo v dveh dneh prehodili mladi pohodniki iz Doliča prek Završ, Graške gore, Šmiklavža, Pogorja in Slovenj Gradca, je bila precej težavna, vendar so jo zmogli tudi tokrat. Morda naj omenimo še to, da so na pohodu sodelovali mladinci iz pobratene občine Gornji Milanovac.

S. J.

DOBRO INFORMIRANJE KOT SESTAVNI DEL IN PRVI POGOJ USPEŠNE AKTIVNOSTI V ZSMS

Premalo je časa, če bi hoteli informiranje kot proces in celovitost v koordinacijskem svetu OO ZSMS železarnе detailneje predstaviti. Vsaj bežno bi se želeli osredotočiti na nekatera področja, ki tako ali drugače zadeva mlade v železarni. Lahko bi rekli, da je dolžnost ter obveznost vsakega mladince, da je hitro ter objektivno informiran in da da takšno informacijo tudi širšemu krogu mladih. Podobno definicijo bi lahko dali tudi za ostale družbene subjekte. Nobena še tako dobra ter smiselno organizirana akcija ali aktivnost ne bo imela pravega odziva ter efekta, če o njej ne bomo obvestili širšega kroga mladih in javnosti. S kakšnim načinom bomo informirali? Mladi imamo na razpolago nešteto možnosti in oblik. Poslužili se bomo osnovne in najbolj enostavne oblike obveščanja — oglasne deske. Tukaj smo naredili pozitiven premik v takšni smeri, da smo večini OO ZSMS v železarni zagotovili oglasne deske. Vrzeli so v tistih sredinah, kjer so mladi razkropljeni po vsej železarni (SGV,

ETS, KK); vendar bomo tudi za te sredine v kratkem našli najbolj optimalno rešitev in obliko obveščanja. Moramo omeniti, da pravkar poteka v železarni med OO ZSMS tekmovanje za najbolj urejeno oglasno desko. Osnovni smoter in namen te akcije je, da na tak način motiviramo mlade in jih vzpodbudimo k najbolj vzorno urejeni oglasni deski ter s pravilno izbranimi informacijami. Nikakor si namreč ne smemo dovoliti, da imata informacije v predalu predsednik ali sekretar OO ZSMS (pa čeprav je to samo zapisnik z bežnimi informacijami), ki bi jih potem morala posredovati mladim v svoji sredini. Na žalost imamo še vedno tudi podobne primere, ki jim bo treba kmalu narediti konec.

Izredno malo je delovnih organizacij, ki imajo v svojih tovarniških glasilih tudi posebno prilogo za mlade. Železarna Ravne ima v Informativnem fužinarju redno prilogo Mladi fužinar. Tudi tega se mladi železarji vse premalo poslužujemo. Na njegovih straneh se pojavljajo vedno isti avtorji in prispevki iz

utripa in dela mladih tistih OO ZSMS, ki že tako sodijo v vrh najbolj uspešnih v železarni. Prav je, da tudi na današnji konferenci sprejmemo nekatere odločitve ter sklep o vključevanju mladih na dopisniške strani Mladega fužinarja.

Poleg že naštetih oblik obveščanja bi vendarle kazalo, da se poslužimo tudi informiranja prek Novic v železarni pa prek ostalih sredstev javnega obveščanja (Koroški radio, Delo, Večer) in še bi lahko naštevali sredstva javnega obveščanja, kjer lahko tudi mladi iz različnih OO ZSMS in koordinacijskega sveta železarnе najdejo svoj prostor, kjer se bodo lahko afirmirali s svojimi akcijami in uspehi.

Nakazali smo samo nekaj možnih, alternativnih oblik obveščanja, prav pa je, da se tudi na današnji konferenci izoblikuje stališče ali pa sklep, kako in na kakšen način bomo dograjevali informiranje ter dopisniško mrežo med mladimi iz OO ZSMS Železarne Ravne. Če bomo uspeli uresničiti vsaj kanček povedanega, potem bomo lahko na naši naslednji konferenci prihodnje leto ocenili, da je tudi ta prispevek komisije za informiranje pri KS OO ZSMS naletel na plodna tla.

Silvo Jaš

Z ENE OD DELOVNIH AKCIJ V ŽELEZARNI

Vsem brigadirjem, veteranom in tudi tistim, ki jim je mladinsko prostovoljno delo pri srcu, ki jim nekaj pomeni, iskreno čestitamo za 1. april — dan brigadirjev. To pa naj bo hkrati tudi želja, da bi dobilo mladinsko prostovoljno delo v Sloveniji drugačno veljavo in pomen, kot pa ga ima, da bi bilo v letošnjem brigadirskem poletju nekoliko več svežine in novih alternativnih oblik.

Komisija za MDA
pri koordinacijskem svetu
OO ZSMS

PREDSTAVLJAMO VAM

Večina konferenc OO ZSMS v Železarni Ravne je za nami, končana je tudi volilno-programska konferenca koordinacijskega sveta OO ZSMS železarne. Mladi so izvolili bolj ali manj posrečeno izbrano ali pa kadrovske pretehtano novo vodstvo po mladinskih sredinah. Kako jim bo to uspevalo pri njihovem delu, bo pokazal čas in sami rezultati. Nekaj pa vendarle drži; v veliki večini osnovnih organizacij ZSMS je zavelo nekaj sveže saponice, ki je naredila običajni mladinski vsakdan nekoliko bolj pester, nastalo je nekaj novih, naprednejših misli, kopica predlogov. Vse to je dobra podlaga za uspešen start novega vodstva.

Takšne in podobne besede bi lahko uporabili tudi za delo mladih v OO ZSMS Jeklolivarna. Po daljšem mrtvilu so se sedaj stvari temeljito obrnile. Pa saj vse to ni odvisno od novega predsednika **Mirsada Baltića**, ki je še sila simpatičen povrh, temveč tudi od izredno dobro in smiselno izbranega predsedstva mladih, kjer vsak član pokriva svoje področje dela, za katerega je zadolžen. Izpeljali so že nekaj dobrih delovnih in očiščevalnih akcij v tozdu, pripravili kulturni program ob osmem marcu, pripravljajo se na praznovanje dneva brigadirjev, v sredini aprila pa bodo organizirali še dvodnevni seminar s področja idejno-političnega izobraževanja, kjer bodo spregovorili o mladinskem kriminalu in prestopništvu med mladimi in o nekaterih najaktualnejših trenutkih v mladinski organizaciji, s katerimi se srečuje mlada generacija. Program dela imajo razdeljen po mesecih ter je prilagojen tudi aktivnostim koordinacijskega sveta OO ZSMS železarne in OK ZSMS Ravne na Koroškem. Seveda pa je tudi v prihodnje njihova najpoglavitejša naloga pritegniti v svoje vrste še kakšnega mladince več. Saj ne da bi bilo članstva malo, nasprotno, kar 169 jih že imajo. In kot je povedal Mirsad, jim je za slehernega mladega, ki je neorganiziran, žal. Ni jim namreč vseeno, kaj se dogaja z mladim človekom potem, ko konča

svoj »šiht«. Kajti toliko najrazličnejših oblik udejstvovanja je, da bi lahko resno na kakršnem koli področju našel svoje izrazne možnosti. V železarni in še zlasti v Jeklolivarni pa je veliko mladih iz drugih republik. Res da ima nekaj od njih že družine, velika večina pa je samska, stanujejo v samskih domovih ali kot podnajemniki. In ti se v prostem času nimajo kam dati. Bolj bi morali prisluhniti njihovim željam in potrebam.

Mirsad Baltić

Ni bil namen najinega klepeta hvalisanje, temveč samo zapis, iz katerega se lahko razbere, kako in na kakšen način je možno delo mladih korenito sprebrniti v neki sredini. Seveda pa je potrebna premišljena kadrovska poteza in postaviti prave ljudi na posamezna področja. Seveda pa rezultatov ni možno doseči brez tesnega sodelovanja ostalih družbenih dejavnikov in vodstva tozda Jeklolivarna. Primeru mladih iz OO ZSMS Jeklolivarna pa bi kazalo slediti še v kakšni mladinski sredini znotraj železarne.

Silvo Jaš

Krivulja

ŠE KAKŠEN PODOBEN SEMINAR

Koordinacijski svet OO ZSMS železarne je v februarju pripravil enodnevni seminar za predsednike in člane predsedstev po OO ZSMS v železarni. Teme so bile dokaj smiselno izbrane ter interpretirane po vsebinskih sklopih. Iz prve roke so mladi izvedeli o vseh novostih, ki jih prinaša strokovni razvoj in izobraževanje različnih kategorij in poklicev, hkrati pa dali že številne koristne predloge kako in na katerih področjih še izboljšati vsebino dela, da bo potem tovrstno izobraževanje

še zanimivejše in da ne bo nekaterih delavcev odvrčalo oziroma da ne bodo čutili odpora do njega.

Naslednji sklop je bilo informiranje med mladimi v železarni in izven nje. Možnosti in oblik pretoka informacij je veliko, pa tudi različne so, vendar pa se jih mladinski aktivisti ter velika večina mladincev kaj malo poslužuje. Osrednja naloga na tem področju je nedvomno ta, da bo treba temeljito urediti oglasne deske po OO ZSMS, obdelati in potem naprej posredovati vse informacije, ki prihajajo bodisi iz OK ali pa iz koordinacijskega sveta v posamezne osnovne organizacije, isto pa velja tudi za povratne informacije. Bolj se velja poslužiti ter nekoliko boljše izkoristiti glasilo mladih Mladi fužinar, pa Informacije koordinacijskega sveta in podobno. Nalog in možnosti s področja informiranja je veliko, treba jih bo samo kmalu realizirati.

Tudi pri aktualnih nalogah v ZSMS v železarni in OK ZSMS je bilo danih kopica predlogov in pripomb, kako izboljšati ter poživiti delo po OO ZSMS. Udeleženci so bili seznanjeni z nekaterimi stališči in pogledi osrednjega republiškega mladinskega vodstva do dogodkov, ki so naperjeni proti mladim v Sloveniji iz drugih republik, o ukinitvi štafete ter novih alternativnih oblikah namesto nje ter o konceptu za mladinske delovne akcije v tem letu...

Skratka, seminar je dosegel svoj namen tako po pestrosti in izboru tem kot tudi po številu udeležencev, ki so na njem sodelovali. Prav bi bilo, da bi takšne oblike neposrednega izobraževanja mladinskih aktivistov postale nekoliko pogostejše.

Koordinacijski svet OO ZSMS je sprejel tudi nekatere sklepe, ki so bili oblikovani na seminarju.

— Produktivnost moramo spremeniti v ekonomičnost. Predvsem se mora delati na kvaliteti in ne na kvantiteti. Ni toliko pomembna tonažna realizacija po tozdih v železarni, temveč veliko bolj vrednostna, ekonomska realizacija (različni asortimenti, končni izdelki...) vse skupaj pa pri optimalnem obsegu proizvodnje.

— Mladi v železarni moramo več pozornosti nameniti pravilnemu, objektivnemu in hitremu pretoku informacij po OO ZSMS ali pa na relaciji KS OO ZSMS osnovna organizacija in obratno. Slaba je obveščenost o delu OK ZSMS, saj informacije prihajajo prek koordinacijskega sveta in včasih celo nekoliko zastarijo. Enako pa je slab pretok povratnih informacij.

— Menimo, da smo mladi oškodovani pri strokovnem razvoju, saj vidimo, da med 3. in 4. stopnjo razvoja ni nobene strokovne razlike, temveč samo delovna doba (pod deset in nad deset let delovne dobe). Menimo, da je to zgolj plačilo za minulo delo.

— Predlagamo, da se za delavce, ki bi se radi izobraževali ob delu, poišče način plačevanja šolnine. Navaja se primer iz SS TNPU — obratni tehnik, kjer 25 slušateljev ne sprejema oziroma nima urejenega plačila šolnine. Poprečna starost slušateljev je 24 let.

— Strokovni službi za razvoj predlagamo, da spremeni programe ter naredi bolj praktične, saj opažamo, da se delavci na predavanjih premalo ukvarjajo s svojim delom, temveč se jih izobražuje preveč splošno. Na strokovnem razvoju bi se moralo veliko več in temeljiteje spregovoriti o problemih, ki nastajajo v proizvodnji, skratka povsod tam, kjer udeleženci, ki se izobražujejo, delajo.

S. J.

Vsakdanji opravke — za delovno svežino

ŠE ENKRAT: MOTORIZEM MLADIH

Ze davno je stara kolesa zamenjal motor in to tudi ne bi smela biti več novost. Prav pa bi bilo, da se tega problema lotimo z drugega vidika.

Je res potrebno, da smo mladi še vedno trn v peti starejšim in tema polemike le takrat, ko nas je treba malo okregati in pokazati na nepravilnosti? (Glej članek Motorizem mladih, Mladi fužinar št. 1/1988.)

Motorizem pri nas na Ravnah, pa tudi v vsej širši Mežiški dolini, je relativno mlad šport, kar pa ne pomeni, da ga je treba že takoj na začetku njegovega vzpona in razvoja obsoditi kot nesmotrnega in precej nevarnega tako za mlade kot za »stare« udeležence v prometu. Mislim, da bi bilo prav, da se pogleda malo nazaj, pa se bo dalo lepo videti, od kdaj izvira to gorje.

Ne verjamem, da je od »razvoja« in razmaha motociklizma na Koroškem v takšni meri, kot to lahko govorimo danes, minilo več kot 5 let. V tistem času redki entuziasti, amaterji, ljubitelji, ali kako naj jih pač imenujem, motociklizma, niso motili celodnevnega miru, vse do razmaha generacije '67, za katero bi si upal trditi, da je prinesla velik razmah MOTOSPORA na Koroško, tako na Ravnah kot tudi v Dravogradu, Slovenj Gradcu in še kje. Cilj vseh teh nadobudnih motoristov je bil enoten moto-klub, kot sestavni del AMD. Kolikor vem, je to uspelo le v Slovenj Gradcu kot osamljeni lastovki tega vse bolj (vsaj pri nas) popularnega športa, kar pa, mislim, rešuje le regionalne probleme zaskrbljenih udeležencev prometa.

Kakor koli že, vsi poskusi so kaj hitro padli v vodo in odplavali s hkratnim razočaranjem vseh vnetih privrženecv tega športa, ki so le

v Dravogradu zbrali toliko razumevanja, da bi stvar lahko premaknili z mrtve točke. Bilo je celo »ustanovno zasedanje« tega novo ustanovljenega kluba z že začrtanimi smernicami razvoja in delovanja, a je od vsega tega ostalo bore malo.

Zdaj pa se postavlja vprašanje, ali ni v času, ko se motociklizem pri nas vse bolj razvija in prehaja, za nekatere, že v nadlego, skrajni čas, da se tudi na tem področju dejavnosti mladih naredi večji korak k enotnemu prostoru motociklizma pri nas.

Nemalo je navdušenih motoristov, ki pa vsega svojega veselja do motorjev ne morejo razvijati in izpopolnjevati v duhu izboljšanja varnosti in udeležbe v cestnem prometu, kakor tudi ni pravih pogojev in možnosti, da bi le-ti lahko pravilno skrbeli za svoje jeklene konjičke. Nemalo problemov bi s tem prav tako zares lahko rešili in zdaj nadobudni in strah vzbujajoči (?) motoristi ne bi več povzročali glavobolov našim staršem in njihovi generaciji.

Menim, da je vzgoja mladih v šolah in v primeru opravljanja voznških izpitov, čeprav strokoven, le kratkotrajen dejavnik v razvoju mladih na tem področju, je pa lepa osnova, ki jo je treba v organizirani sredini še naprej le dograjevati.

Vsaki, ki ima kakorkoli opraviti z motorji, bo rad poiskal pomoč in nasvet na takšnem mestu, saj moto-trg pri nas, razen Tomosovih motorjev nižjih kategorij in v zadnjem času razširjena ponudba japonskih vrhunskih motorjev, ki pa so za današnjo mladež več kot predragi, ne ponuja ničesar, kar bi lahko bilo današnji mladini, ki vedno znova, v mejah

Edo

svojih zmognosti, posega za najrazličnejšimi motocikli, v pomoč.

Veliko takšnih in podobnih klubov je že v Sloveniji, drugod po svetu pa je to že zelo razširjen faktor motociklizma, in če je že tudi na Ravnah postalo pretesno za vse, tako izdelovalce pogacic v pesku, kot mlade motoriste, je skrajni čas, da mladi na Koroškem naredijo s pomočjo starejših prvi veliki korak na tem področju za enoten center motociklizma na Koroškem, kot tudi za združitev vseh mladih motoristov v enoten moto-klub, pa naj bo le-ta na Ravnah, v Dravogradu, Slovenj Gradcu ali kje drugje, ki ne bi bil le mesto za zbiranje, ampak naj bi bil vodnik in pomoč v razvoju, tako moto-športa pri nas kot tudi udeležbe v cestnem prometu.

Veliko mladih bi z veseljem sprejelo takšno rešitev, saj sami s svojimi močmi, pa čeprav z veliko mero veselja in navdušenosti za motociklizem, niso sposobni narediti vse za organiziranost motoristov, kot tudi ne zase in za svojega konjička, ko je govor o dragih motorjih, opremi in ne nazadnje o servisih, ki se opravljajo čez mejo, ker jih pri nas ni.

Pa bodo starejši, med katerimi je nemalo nekdanjih vnetih privrženecv motociklizma, potem tudi vzdigovali glave nad odraščajočo mladino ali bodo raje s svojo pomočjo pripomogli k reševanju takšnih in podobnih problemov, ki v teh časih tarejo današnjo mladino?!

Peter Kordež

ISKRE

Če si nekaj zelo dolgo želiš, naposled ne maraš več za to.

Kitajski pregovor

...

Kdor živi s spomini, ostari. Kdor živi z načrti za prihodnost, ostane mlad.

Bruno Munari

...

Sreča je vsakomur dosegljiva, a mnogi iz lenobe ne sežejo po njej.

F. L.

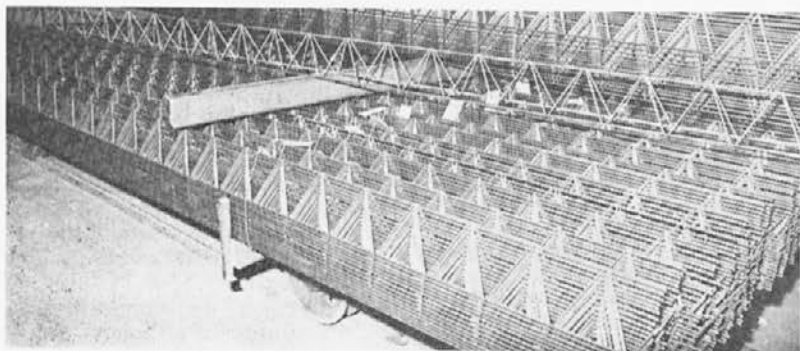
...

Za tistega, ki sedem ur na dan gleda TV, je to zanimivo, a on sam ni več zanimiv.

E. G.

Obrazek

»Geometrija«

(Nadaljevanje z 12. strani)

— vpliv kontrole kvalitete na kadrovske politike

— šolanje in prečolanje bibliotekarjev in informatikov (ustrezen kader je seveda tudi osnovni pogoj za sodelovanje).

Vzajemni katalog slovenskih knjižnic je lociran na računalniku VAX 8800 Univerze v Mariboru, računalniški center te univerze pa se je lotil projekta razvoja programskega sistema in izgradnje računalniške infrastrukture za potrebe KIS in SZTI. Vnos podatkov v vzajemni katalog že poteka, s tem da zaenkrat vsebuje podatke NUK, UKM in nekaterih specializiranih centrov.

V strokovni knjižnici Železarn Ravne vseskozi spremljamo gradnjo vzajemnega kataloga in se seveda pripravljamo na sodelovanje v njem, vključevanje pa ni odvisno samo od delavcev v knjižnici oz. INDOK službi, ampak predvsem od železarn kot celote (vseh uporabnikov, ki potrebujejo informacije oz. dokumente) — torej sistemske rešitve znotraj delovne organizacije. Dokler knjižnici ne bodo zagotovljeni osnovni pogoji za normalen delovni proces: delovni prostor za knjižnični delavki, čitalnica za uporabnike, prostor za skladiščenje periodike, prostor in oprema za postavitve gradiva v prosti pristop, je nemogoče pričakovati in zahtevati takojšnje rezultate in kvalitete delo. Gradivo, ki je bilo v prejšnjih letih nestrokovno obdelano ali neobdelano (del periodike), nas v organizaciji poslovanja še dodatno obremenjuje. Kljub temu smo z januarjem 1988 začeli izpolnjevati vhodne obrazce (UNIMARC) za monografije — knjige, načrtujemo pa tudi izpolnjevanje teh obrazcev za članke. Naša knjižnica torej izpolnjuje enega od bistvenih pogojev za sodelovanje v vzajemnem katalogu — strokovno usposobljen kader (če-

prav nam to ni priznано ne moralno ne v ovrednotenju dela ne v nagrajevanju) — to pa pomeni, da smo poleg NUK, UKM in nekaterih univerzinskih knjižnic med redkimi, ki tak kader imajo.

Ne glede na razmere v strokovni knjižnici je naša dolžnost spremljati stroko in se v njej nenehno izpopolnjevat, saj bomo le tako sposobni zadovoljevati uporabnikove zahteve.

Nestrpnno pričakujemo priključek JUPAK, ki nam bo omogočil dostop do informacij iz vzajemnega kataloga in specializiranih slovenskih baz za področje strojništva, ekonomije in biomedicine.

Opozoriti pa moram, da do tujih baz (DIALOG, DATASTAR, ipd), s tem še NE bomo imeli dostopa — vsi, ki jih karkoli o tem zanima, pa lahko dobijo podrobne informacije v strokovni knjižnici.

Ob graditvi slovenskega vzajemnega kataloga ne smemo pozabiti, da skupnost jugoslovanskih nacionalnih knjižnic zastopa stalščice, da se vzpostavi vzajemni katalog na nivoju Jugoslavije. Na ta način bi dosegli maksimalno racionalizacijo v obdelavi, za uporabnika pa najprivlačnejši cilj: maksimalno dostopnost do informacij in gradiva.

Majda Kotnik-Verčko,
bibliotekarka

Viri in literatura

— Vzajemna on-line zbirka slovenskih knjižnic, Maribor 1987

— Konceptcija uzajemnog kataloga u Jugoslaviji

— Kanič Ivan: Vsečina in pomen vzajemnih in centralnih katalogov (Vloga knjižnic pri posredovanju znanja, Bled 1987 — strokovno posvetovanje in skupščina Zveze bibliotekarskih društev Slovenije)

— Katalogizacija bibliografskih enot po standardu UNIMARC s programsko opremo UNIMARC-88. Maribor 1986

kaj uspeva biti v koraku z razvitim svetom, čeprav razvoj bežlja, in ga je zelo težko loviti.

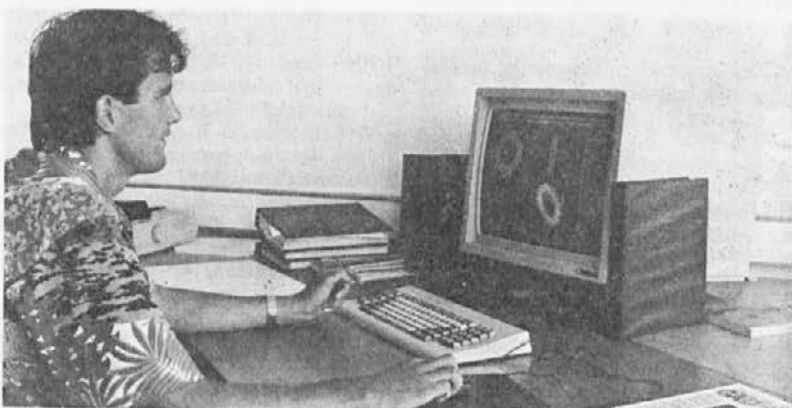
Kot je povedal eden izmed treh konstrukterjev v centru Rok Kolar, mora biti za uspešen tovrstni razvoj izpolnjenih več pogojev.

»Prvi pogoj za sodobno računalniško konstruiranje je oprema, z nakupom katere smo imeli v železarni precejšnjo srečo. Ameriška firma SUN, od katere je, se je namreč v zadnjem času izredno vzpela. Ta oprema, ki je res zelo sodobna, obsega programsko opremo Computer Vision in grafični računalnik SUN, na katerega je možen priklop še več PC (osebni računalnikov kot terminalov). Gre za sistem CAD (Computer Aided Design). Bistveno je to, da omogoča konstruiranje na popolnoma nov način. Ko imaš naročilo, v računalniku vedno izdelaj kompletne model izdelka, lahko si ga od vseh strani ogledaš. Če konstruiraj za desko, imaš model v glavi in nato rišeš poglede. Ko gre za enostavna dela, si poglede še lahko predstavljaš, ko pa gre za komplicirana, si jih ne moreš več. Vmesna stopnja med desko in tem računalnikom je lahko vsak PC, le da je tam možno samo dvedimenzional-

do centralne baze podatkov na IBM (to je zdaj v fazi izdelave), ko bo lahko konstrukter takoj videl, če je na razpolago zaloga materiala, potrebna za izdelavo; lahko bo izračunal okvirno ceno izdelka, kar pomeni, da bo lahko ugotovil, ali se izdelek splahča izdelovati, še preden bo izdelek kot prototip dal narediti; če se ga ne bo splahčalo delati, ga ne bo dal v proizvodnjo itd.

Idealno bi tudi bilo, če bi imeli načrte shranjene v centralni bazi podatkov, saj jih potem ne bi bilo treba več iskati po arhivih. Slo bi manj časa, bilo pa bi tudi manj zamenjav.

Največja možnost, ki jo nudi računalnik, pa je kombinacija CAD/CAM. Gre za računalniško vodeno celotno proizvodnjo od konstrukcije, izdelave, skladiščenja, naročanja, prodaje, testiranja in kontrole, ko so vsi podatki zbrani v enotni bazi podatkov. Sam koncept je na mestu, vendar je realnost še vedno neke drugje, razen v nekaj demonstracijskih primerih in nekaj večjih podjetjih, kjer t.i. CIM (Computer Integrated Manufacturing) obstaja, vendar ne v smislu velike fleksibilnosti pri številnih produktih.«

Rok Kolar

no konstruiranje. S tem računalnikom pa je možno tridimenzionalno konstruiranje oz. modeliranje. Tega računalnika se za primere, ko potrebujemo le risbe (ki so dvedimenzionalne), sploh ne splahča uporabljati.

Največja prednost tega sistema se pokaže pri konstruiranju kompliciranih izdelkov. Vendar sama konstrukcija, načrt, še ni največji profit. Z ustreznimi programi je z njim možno opraviti mnoge fizikalne (razdelitev temperatur, napetosti, deformacij, dinamični preračun npr.) in geometrijske izračune (vidiš, ali je del, ki ga konstruiraj, sploh geometrijsko izvedljiv), omogoča kontrolo, avtomatsko generacijo programov za stroje NC itd.

Sistem CAD, kot ga imamo v železarni, pa ima še druge prednosti: hkrati lahko na računalniku teče več različnih programov, uporablja pa ga lahko tudi več ljudi naenkrat. Omogoča realni izgled modela (senčen izgled, slika modela) in omogoča modeliranje v treh tehnikah (žični, površinski in polni).

To pa še daleč niso vse možnosti, ki jih daje tovrstni sistem. Obstaja možnost avtomatizirane generacije kosovnice (seznam vseh »kosov«, ki se rabijo za izdelavo nekega izdelka), možen je dostop

Končni cilj je torej tudi v svetu še daleč. Toda važno je, da smo tudi mi na poti, ki vodi k njemu. Približevati se mu pa ne pomeni samo kupiti drage opreme, ampak trdo delati, čeprav je včasih videti to delo le kot eksperimentiranje, namenjeno samo sebi.

»Če nimaš takega sistema,« pravi Rok Kolar, »ne veš, kakšen je profit od njega. Lahko čitaš literaturo in spoznaš prednosti, dejanskega profita pa ne vidiš, če ne delaš konkretno. To delo pa je seveda raziskovanje. Ne gre le za to, da tukaj programe, ki jih kupimo, delamo uporabne, izhajajoč iz potreb železarn, ampak je naša stalna skrb tudi, da skušamo vso »računalniško« okolico spraviti na takšen nivo, da bo lahko služila našemu cilju. Seveda pa to delo ni lahko. Sploh je delo z računalniki naporno. Tudi posebno hitro ni. Če vzamemo npr. črto, s svinčnikom na papir, jo lahko takoj nariše vsak otrok, računalnik pa tudi za črto potrebuje človekovo znanje in čas. Torej v tem našem centru potrebujemo znanje (žal nam manjka kadra, problem pa je tudi šolanje, ki je v tujini) in čas. Zdaj smo šele v fazi uvajanja. Osnovni program smo namreč dobili pred letom dni, ostale pa šele pred nekaj meseci.«

Helena Merkač

CAD v železarni

Dolg, s tem prispevkom vendarle poravnani, je iz januarja, ko je občina Ravne obiskal predsednik republiške konference SZDL Jože Smole. Ker ga zelo zanima računalništvo, je izrazil željo, da bi mu v železarni pokazali enega izmed računalniških centrov. Seveda smo izbrali najmodernejšega, center za računalniško konstruiranje v tozdu PII. Toda tega centra v Informativnem fužinarju še nismo predstavili. Odločala je previdnost, ki vedno opozarja: ne se prenačati, naj se prvo izkaže, potem pišite o njih.

Ampak iz računalniških centrov sploh je zastoj pričakovati kakšen veliki dogodek v stilu »po-

hvalo zaslužijo, ker je bila akcija izjemno hitra in učinkovita«. Izjemno je to področje dela v železarni samo za tiste, ki nam računalništvo ni posebno blizu, za strokovnjake, ki na njem delajo, pa sploh ni izjemno. Za njih je to delo kot moje, tvoje, samoumevno in nujno. Železarna Ravne brez njega ne bi mogla biti; ali pa mogoče še? Ali pa bi danes mogla biti brez procesnega računalnika? Ne. To je razvoj, s katerim moramo v korak, če hočemo preživeti. Niti obstati ne smemo, kajti vsak obstanek je že tudi zastanek.

S centrom za računalniško konstruiranje tozda PII železarni do-

PNEVMATIKA HOČE V KORAK S ČASOM

Po malem se približuje 40-letnica proizvodnje pnevmatičnih strojev in naprav ter vrtnega in drugega pribora v Železarni Ravne. Začetki so bili skromni, v sklopu mehanskih obratov. Sedaj dela tozid Pnevmatični stroji v sodobnih dvoranah in je lani okoli 200 delavcev izdelalo 530 ton različnih proizvodov. Edini v državi proizvajajo vrtna kladiva, vozove, naprave in pribor ter razbijalna kladiva. V programu pa imajo še brusilne stroje, sekalna kladiva, kladiva za čiščenje in nabijače peska. Proizvajajo tudi hidravlična kladiva za razbijanje in izmenljivo orodje.

Skoda je, da ne morejo slediti sodobni tehnologiji, kot bi radi (prototipna delavnica, dovolj moderne opreme itn.) pri vseh teh strojih, ki so potrebni za rudarstvo, gradbeništvo, kovinsko industrijo in drugo, saj so bili in so navzoči na številnih gradbiščih doma in na tujem.

Proizvodnja in razvoj morata biti še naprej usmerjena v korak s časom, predvsem k avtomatizaciji opreme, ki bo dala maksimalno zaščito delavca vzporedno z zelo visoko stopnjo učinkovitosti.

Avugust Knez, dipl. inž., tozid RPT

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

- 8016 Recknagel H. & E. Sprenger & V. Heneman: Grejanje i klimatizacija. 3. izmenjeno i dop. izd. Beograd 1987.
- 8017 Škerlj M.: Mehaniika: statika. del I. in II. 3. izd. Ljubljana 1987.
- 8019 Gologranc F.: Uvod v preoblikovanje. 2. predelana izd. Ljubljana 1987.
- 8020 Muren H.: Računanje menjalnih zobnikov. 2. predelana izd. Ljubljana 1987.
- 8021 Cvetaš F.: Statika: zbirka 460 rešenih nalog. Predelana izd. Ljubljana 1985.
- 8022 Kuzman K.: Vaje iz tehnike preoblikovanja: tabele in diagrami. 3. dopolnjena izd. Ljubljana 1984.
- 8024 Angleščina 2000 S: programirani tečaj: prva stopnja. (6. ponatis). Ljubljana 1986.
- 8025 Angleščina 2000 S: programirani tečaj: druga stopnja. Ljubljana 1986.
- 8026 Nemščina 2000 S: programirani tečaj: prva stopnja. Ljubljana 1986.
- 8027 Koškin N. I. & M. G. Širkević: Priročnik elementarne fizike. peti ponatis. Ljubljana 1986.
- 8028 Zevnik T. & M. Prohinar: Metalografija. Jesenice 1986.
- 8029 Tržište proizvoda: metaloprerađivačke delatnosti, mašingradnje, saobraćajnih sredstava i električnih mašina i aparata. Beograd 1986.
- 8030 Tablice konformnih stopa od 1—180%. Beograd (1987).
- 8031 Komac D. & R. Škerlj: Angleško-slovenski in slovensko-angleški slovar = English-Slovene and Slovene-English dictionary. 8. izd. Ljubljana 1987.
- 8035 Rausnić T. & R. Ilić: Racionalno korištenje energije u industriji. Zagreb (1987).
- 8036 Coffron James V.: The IBM PC connection. (1st ed.). Berkeley etc. 1984.
- 8037 Erickson J. & W. D. Cramer: The IBM PCjr image maker: graphics on the IBM PCjr. Berkeley 1985.
- 8038 Artwick B. A., Applied concepts in microcomputer graphics. Engelwood Cliffs, New Jersey 1984.
- 8039 BSI Catalogue 1987. Milton Keynes, Linford Wood 1987.
- 8040 Kajzer Š. & J. Kavkler: Kibernetika ekonomskih sistemov I: izbrana poglavja. Maribor 1987.
- 8041 Jereb J. & J. Jug: Učna sredstva v izobraževanju. Kranj 1987.
- 8042 Jereb J.: Strokovno izobraževanje in razvoj kadrov. Kranj 1987.
- 8043 Jug J.: Tehnike branja. Kranj 1986.
- 8044 Jug J.: Tehnike pisanja in beleženja. Kranj 1986.
- 8045 Jereb J.: Uporaba računalnika pri organizaciji izobraževanja odraslih. Kranj 1986.
- 8046 Florjančič J. & S. Možina: Kadri in informacijska tehnologija. Kranj 1987.
- 8477 Kenda M. & B. Zajc: Elektrotehnika. 1. ponatis. Ljubljana 1986. (Srednje izobraževanje: metalurška, kovinarska, kemijska, lesarska usmeritev.)
- 8048 Isaković S. & F. Klopčar: Trdnost. Ljubljana 1987. (Srednje izobraževanje: vzgojnoizobraževalni program kovinarstvo in strojništvo.)
- 8049 Isaković S. & F. Klopčar: Dinamika. Ljubljana 1987. (Srednje izobraževanje: vzgojnoizobraževalni program kovinarstvo in strojništvo.)
- 8050 Ražnjević K.: Fizikalne veličine i mjerne jedinice međunarodnog sustava (SI). Zagreb 1985. (Stručna biblioteka.)
- 8051 Metalurgie und Giesereitechnik: deutsch-english mit etwa 40.000 Wortstellen. 1. Aufl. Berlin 1986.
- 8052 Mejak-Vrišer B.: Osnove strojnih elementov. (1. ponatis). Ljubljana 1987.
- 8053 Kojić M.: Dinamika: teorija i primeri. Beograd 1985.
- 8054 Đurić M.: Statika konstrukcija. Beograd 1983.
- 8055 Goljar S. & M. Krisper-Kramberger & N. Plavšak: Ljubljana 1987. (Pregled sodne prakse in literature.)
- 8056 Mihalić R. & Ž. Kralj: Priročnik za uporabo PC računalnikov. 3. dopolnjena in popravljena izd. Ljubljana 1987.
- 8057 Crawford R. J.: Plastics engineering. 2nd ed. Oxford 1987.
- 8058 Structural analysis systems: software, hardware, capability, compatibility, applications. vol. 5, 6. Oxford 1987.
- 8060 Florjančič J. & S. Možina: Planiranje, spremljanje in prestrukturiranje kadrov v organizacijah združenega dela. Kranj 1987.

- 8061 Stolzel K.: Metallurgie und Giesereitechnik deutsch-englisch. 1. Aufl. Berlin 1936. (Technik Wörterbuch)
- 8062 Mulej M.: Inovativno poslovanje: ustvarjalno (so)delovanje mnogih za inoviranje v politiki in praksi organizacij združenega dela. Ljubljana 1987.
- 8063 Razprave iz mnenjske raziskave ŽR. Ravne 1987.
- 8064 Berufsgenossenschaftliche Grundsätze für Arbeitsmedizinische Vorsorgeuntersuchungen. Stuttgart 1985.
- 8066 Vršec M.: Sodobna varnost in družbena samozашčita v SFRJ. Ljubljana 1988. (Posebne izdaje / Del. enotnost)
- 8067 Radanovič M. & I. Založnik: Lotus 1-2-3. Ljubljana 1987. (Sodobno poslovanje s PC računalnikom)
- 8068 Offe C.: Nova družbena gibanja: izziv mejam institucionalne politike. (1. natis). Ljubljana 1987.
- 8069 Goltz P.: Manifest za novo evropsko levico. (1. natis). Ljubljana 1987. (Aktualna tema 43)
- 8070 Občinske raziskovalne skupnosti, Dravograd, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec: Poročilo o delu za leto 1986. Ravne 1987.
- 8071 Kuhelj J.: Kako in kdaj v pokoj. (1. natis). Ljubljana 1987. (Knjižnica sindikati; 92)
- 8072 Pirjevec J.: Tito, Stalin in zahod. (1. natis v slovenščini). Ljubljana 1987. (Družboslovje)
- 8073 Žižek S.: Jezik, ideologija, Slovenci. (1. natis). Ljubljana 1987. (Družboslovje)
- 8074 Štrajn D.: Subjekt svobode: k vprašanju aktualnosti fichtejevskoga subjekta. (1. natis). Ljubljana 1987. (Družboslovje)
- 8075 Sušnik J.: Položaj in gibanje telesa pri delu. Ljubljana 1987. (Knjižnica UZZSV št. 1)
- 8076 Iserman R.: Identifikacija dinamičnih sistemov. D. 1. Ljubljana 1987.
- 8077 Dahmke M.: Using concurrent PC DOS. New York (et. al.) 1986 (Abyte book)
- 8078 Van de Vegte J.: Feedback control system. Engelwood Cliffs, New York 1986.
- 8079 Melsa J. L.: Computer programs for computational assistance in the study of linear control theory. 2nd ed. New York (et. al.) 1973.
- 8080 N-Nagy F.: Engineering foundations of robotics. London 1987.
- 8081 Friedland B.: Control System design. New York (et. al.) 1986.
- 8082 Philips, C. L.: Digital control system analysis and design. Engelwood Cliffs 1984.
- 8083 Oxford — Duden — Cankarjeva založba: Angleško-slovenski slovar. Oxford; Ljubljana 1988.
- 8084 Tehnični propisi i zaštita na radu. 3. izd. Knj. 3: Zaštita na radu. Beograd 1987.

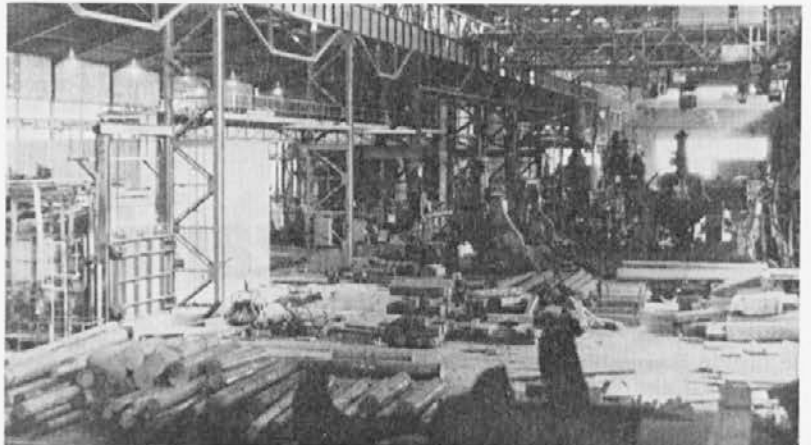
Pripravila Zlatka Strgar, knjižničarka

KUJ ŽELEZO, DOKLER JE VROČE

Tega nam, železarjem, ni treba posebej praviti; mi to vemo, sploh kovači.

Pa vendar — v naši kovačiji se vse pogosteje postavlja vprašanje, kaj kovati in stroji stojijo. Primanjkuje namreč naročil. Za tista, ki jih dobijo, pa je takoj naslednje vprašanje, **kako** kovati, da ne bi kovali izgube. Če je treba za kilo železa, ki ga morajo pred kovanjem segreti, zakuriti celo peč, to namreč ni ekonomično.

Takšno je naše današnje konkretno kovanje.

Prav takšno pa je tudi v prenesenem pomenu, če smo mi vsi sami svoji kovači prihodnosti: ni dela, delo je slabo, delo je brez učinka, delo ne prinaša zelenih rezultatov.

Vendar pa — zaenkrat ga vsaj še nekaj imamo! Torej je naše železo še vroče! Zato ga kujmo: z vsemi aduti, ki jih še premoremo! Ti pa so: vrhunska kvaliteta, ki jo znamo narediti, če jo le hočemo, varčevanje in ne nazadnje tisto, čemur se reče imeti svoje delo rad in ga zato odgovorno opravljati.

H. M.

O nagrajevanju po delu

Nekako v drugi polovici šestdesetih let se je začelo pri nas na veliko razpravljati o nagrajevanju po delu. Mimogrede, približno slabo desetletje pred tem se je krajši čas govorilo o nagrajevanju po učinku, ki pa je kmalu prišlo iz mode in je že zdavnaj v pozabi.

Kaj vse se ni govorilo na temo nagrajevanje po delu, od motiviranosti, pravičnosti, produktivnosti in še o čem. Nekoliko že prei, na začetku te kampanje pa še zlasti, so se začeli sestavljati razni zapleteni pravilniki o delitvi OD, mnogi so se zaklinjali, da je treba vsako delo natančno izmeriti in pravično nagraditi, naj se že enkrat za vselej vidi, kdo dela in kdo ne. V zraku je bilo čutiti približno naslednje sporočilo: »To še uredimo, pa bo konec težav.« Kaže, da so ponekod vzeli zadevo zelo zares, kot nam pove naslednji dogodek, ki bi lahko bil vic, pa je menda zelo resničen.

Zena možu petnajstega: »Samo toliko? Soseba je rekla, da je njen mož prinesel mnogo več.«

Mož: »Vem, toda oni so že prešli na nagrajevanje po delu.«

Zena: »Kaj ti ne delaš?«

Kakšni dve, tri leta bo tega, odkar o nagrajevanju po delu ne slišimo več kaj dosti. Poizkusimo se vprašati, zakaj.

So nastopile kakšne nove, pomembnejše zahteve našega trenutka? Smo se znašli v težavah, in ko jih uspešno razrešimo, bomo začeli spet o delitvi po delu? Ali pa se je stvar končala po nekaj prirodnih zakonitostih, značilnih za tako rekoč vsa gibanja, ko se nekaj začne, narašča do evforije, nekoliko upade, se ustali, po določenem času pa začne hitro upadati do svojega prirodnega konca. Zadnja razlaga se zdi še najbolj sprejemljiva, pa naj komu zveni še tako metafizično in kaže, da se nobena kampanja ne more izogniti tem zakonitostim, pa naj bo podprta s še tako pomembnimi akti. Kdo bi vedel.

Poizkusimo si zadevo ogledati nekoliko poglobljeje z nekega drugega zornega kota.

Ze na začetku ni bilo jasno, kako se bomo nagrajevali, ali po delu ali po rezultatih dela. Slišati je bilo vsemogoče, namreč **po delu, po rezultatih dela in celo po delu in po delovnih rezultatih**. Razlika je bistvena, namreč med »vloženim« delom in dobljenimi rezultati in še daleč ni vseeno, ali smo plačani po »vloženem« delu ali po dobljenih rezultatih tega dela.

Poizkusimo to razliko pojasniti s preprostim primerom. Predpostavimo, da moramo pomesti sobo in pobrisati prah. Kdor to počne prvič in vzemimo, da tudi spreten ni najbolj, se bo še kar namučil, preden se bodo vse smeti znašle na smetišnici. Ker bo takšen pometaj očito bolj klatil z metlo, kot je potrebno, bo dvignil tudi več prahu in bo tudi za brisanje prahu porabil več časa. Drugi, ki je tega dela več, bo to delo opravil prej, z manj truda in najbrž bo tudi soba za njim čistejša. Tukaj smo sicer trčili ob kakovost, ki se ji pri

celovitejšem obravnavanju ne moremo izogniti, vendar jo za pojasnilo razlike med **po delu in po rezultatih dela** pustimo ob strani. Ni dvoma, da bo prvi za enak rezultat porabil več časa, truda oziroma dela. Torej, če se bomo v združenem delu nagrajevali **po delu**, bo prvi združeni pometaj za čisto sobo dobil več kot drugi. Povedano drugače, če bodo pometali in brisali prah takšni, kot je bil prvi, bo čistoča dražja. Zdrava pamet torej velja, da bi bilo racionalneje, da se ne nagrajujemo **po delu**, temveč **po rezultatih dela**.

Zadeva pa seveda največkrat ni tako preprosta in pri različno zahtevnih delih zna biti ugotoviti razliko med vloženim delom in rezultatom tega dela dokaj zapletena stvar. Pomagajmo si spet s poenostavitvijo. Individualni kmetijski proizvajalec, ali po domače kmet, dovolj natančno ve, kaj mora početi, da bo čim več pridelal in priredil. Povedano učeno, dovolj natančno vidi zvezo med vloženim delom in rezultatom tega dela in mu še na kraj pameti ne pride, da bi garal, če za to ne vidi haska. Pri tej poenostavitvi moramo seveda odmisli ZIS-ove ukrepe, ki se jim je moč zoperstaviti samo s čudežem. Ali povedano še drugače, kmet dovolj natančno vidi svoj cilj in pot do njega.

Povsem nekaj drugega pa je, ko imamo opraviti s kakšnim kompleksnejšim izdelkom oziroma procesom, ki zahteva večje število različnih del oziroma znani. Vsi posamezni »udeleženci« ne vidijo enako končnega cilja, spričo tega se z njim tudi različno istovetijo. Opraviti imamo z odtujenostjo med delom in končnim rezultatom tega dela, o čemer je dosti napisanega.

Poizkusimo si ogledati dve skrajnosti. Kot smo že ugotovili, je ta odtujenost pri kmetu kar najmanjša, lahko bi celo rekli, da je skorajda ni. Povsem nekaj drugega pa bo npr. z odtujenostjo med delom vratarja v letalski tovarni in končnim rezultatom dela te tovarne, potniškim letalom. Ta odtujenost bo nedvomno večja, pa čeprav je tudi vratarjevo delo potrebno za doseg končnega rezultata. Kmetov pridelek in prireja sta tesno odvisni od tega, kako bo oral, gnojil, krmil..., vseeno pa je, ali bo vratar samoiniciativno odpiral in zapiral vrata. Zaradi tega ne bo letalo nič boljše.

Poleg problema, kako pri kompleksnejših izdelkih oz. procesih ugotoviti optimalno količino (in kakovost) potrebnega dela vsakega posameznika, da bo pot do skupnega cilja najkrajša, najcenejša, končni rezultat najoptimalnejši, najustreznejše kakovosti itd., naletimo tudi na nekako naslednji problem: med **vloženim delom in dobljenim rezultatom** tega dela se nam vrine cela kopica stvari. Npr. znanje, motiviranost, usreznost delovnih pripomočkov, surovin, pa še in še. Pustimo drugo ob strani in si poskusimo ogledati vlogo znanja. Tudi tokrat ne bo šlo brez poenostavljanja; žal, pa nič zato, saj so zadnji čas vse bolj priljubljene raz-

ne poenostavljene variante in najbrž ne bo preveč narobe, če poskusimo z zelo poenostavljeno dedukcijo.

Začnimo pri rezultatu, ki ni kakršenkoli, temveč potrjen na trgu, torej

— REZULTAT.

Če hočemo doseči rezultat, bomo morali delati, uporabiti ustrezna sredstva, se obnašati kraju in času primerno itd. Pustimo ob strani drugo in si oglejmo

— DELO.

Če hočemo delati, oz. uspešno opraviti neko nalogo, moramo to znati, moči, hoteti in še kaj. Spet zanemarimo drugo in si oglejmo

— ZNANJE.

Če hočemo kaj znati, smo se morali tega naučiti. Če poskusimo z obrnjenim vrstnim redom, kot je običajno, naletimo na

— DELOVNE IZKUŠNJE.

Delovne izkušnje niso dovolj in čisto (ne pa vedno) so potrebna usposabljanja z raznimi

— TEČAJI IN SEMINARJI.

To dvoje ni dovolj in v nobenem primeru ne gre brez šolanja oz. znanj, ki nam jih da ustrezna

— IZOBRAZBA.

Iz te poenostavljene razlage bi bilo moč sklepati približno naslednje: več ko bomo znali oziroma bolj ko bomo izobraženi, boljši bodo naši rezultati. Vsi pa vemo, da zmeraj le ni tako. Kako bi bilo v nasprotju mogoče, da imajo najbolj nerazvita območja v naši državi največji odstotek izobražencev, in če je verjeti našim občilom, tudi na Vzhodu so ljudje bolj izobraženi kot

na Zahodu, pa kljub temu vse kaže, da bo Vzhod še dolgo zastajal.

Poskusimo se vprašati, kaj vse moramo storiti, da bomo s čim manj stroški, truda itd. dosegli čim boljši rezultat. Najbrž ne bo preveč narobe, če ugotovimo, da znanje, pa čeprav najpomembnejši, še daleč ni edini imperativ. Pričakujemo lahko, da bo največ prispeval tisti, ki največ zna; zvečine je res tako, vedno pa ne. Podobno lahko pričakujemo, da bo več prispeval tisti, ki dela najbolj kakovostno. Zvečine res, vedno pa ne. Nekaj podobnega bo veljalo za marljivost. V večini bo več prispeval tisti, ki več naredi, vendar pa, naj je slišati še tako čudno, prevelika storilnost je včasih lahko celo škodljiva. Še in še bi lahko naštevali in predaleč bi nas zapeljalo razpravljanje o tem, zakaj se rezultati pogosto tako razlikujejo od logičnih pričakovanj.

Kakorkoli že, ugotoviti moramo, da je merjenje prispevka posameznika pri skupnem rezultatu lahko kaj zapletena stvar oziroma, bolj kompleksen ko je izdelek, težje bo ugotoviti, koliko je kdo prispeval.

Povrnilo se raje na začetek in se vprašajmo, kako je z nagrajevanjem po delu, natančneje, po rezultatih dela. Ali bi bile čim natančnejše norme tisto najbolj »ta pravo« ali kaj drugega? Za zaključek še dve vprašanji, vsako s svoje skrajnosti. Morda smo cilj že dosegli in smo vsi (če ne natančno, pa vsaj približno) plačani po svojem prispevku. Morda pa je zahteva tako zahtevna in neuskladljiva, da ne more zadovoljiti vseh in smo ob dolgoletnih razpravah o tem nagrajevanju po delu že (skoraj) vsi opešali. Kdo bi vedel.

Franjo Krivec

Stavka z drugega zornega kota

V zadnjih mesecih 1. 1987 je Jugoslavijo zajela prava stavkovna »evforija«. Že sam primer Labina kot nekakšnega začetnika tega stavkovnega plaza nam vsili primerjavo s tistimi daljnimi tridesetimi leti, ko so labinski rudarji pričeli splošno stavko in celo ustanovili samoupravno labinsko republiko, hkrati pa verovali v logos socialistične zgodovine prihodnosti. Komičnost ponavljanja zgodovine je sedaj v tem, da se zgodovina alternativno obrača zdaj v tragedijo, zdaj v farso, saj so temeljne zahteve stavkajočih delavcev danes skoraj identične tistim izpred več kot šestdesetih let.

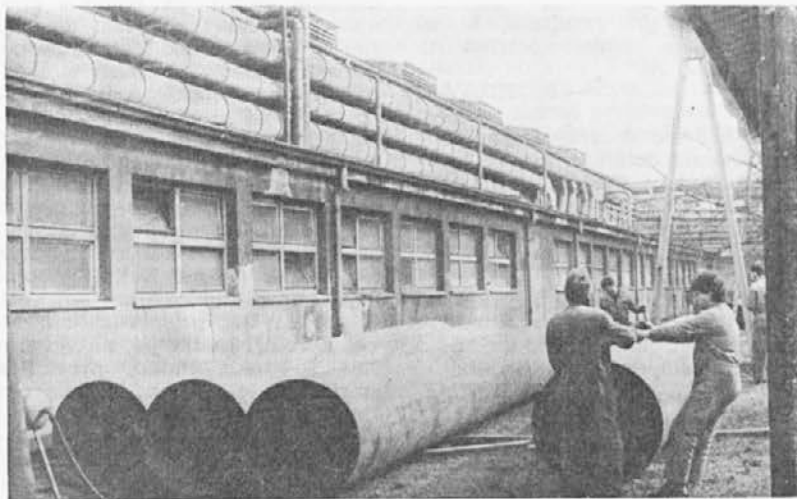
V večini primerov se stavke pojavljajo tam, kjer so osebni dohodki nižji zaradi podpoprečne ekonomske učinkovitosti, kar pomeni, da so osebni dohodki in delovski socialni standard podobno kot nekdanj meзде in nezavidljiv položaj delavskega razreda precej nižji od pričakovanih, le da so tukaj povsem določeno eksploatacijo lastnikov kapitala in odkrit razredni boj zamenjali splošna eksploatacija države,

ekonomska neučinkovitost in prikriti razredni konflikti.

Po mojem mnenju legalizacija stavk, ki je samo druga plat avtonomnejših sindikalnih akcij, zahteva politično neodvisne sindikate. Hkrati pa bi se z na tak način organiziranim delavstvom nujno morala okrepiti tudi vloga tehnomenedžerske strukture, ki je nosilec socialističnega podjetništva in vidi v razvijanju čim večje akumulacije, gospodarske rasti in razvoja podjetja afirmacijo svojih kolektivnih in individualnih interesov. To mnenje bom v nadaljevanju podkrepil s kratko analizo poglobitnega motiva gospodarjenja v (modelski) obliki samoupravnega gospodarstva in učinkovitosti takšnega načina gospodarjenja, ki je v veliki meri determinirana s samim motivom.

Mnogi pri nas še vedno trdijo, da je prevladujoči motiv gospodarjenja v samoupravnem gospodarstvu dohodek, toda ta teza prihaja v nasprotje z Marxovo opredelitvijo motiva gospodarjenja ne glede na vrsto načina produkcije v družbi. Marx pravi,

ODSLUŽILE CEVI IZ LETA 1955

Tako se zgodi, če človek ne rabi jezika pravočasno. Namesto, da bi instalaterjeve delavce najprej vprašala, za katero menjavo so namenjene pozornost zbujujoče cevi pri čistilnici, sem jih najprej fotografirala; seveda tako, da bi bile na posnetku tudi tiste cevi, ki jih bodo menjali. Zal sem se zmotila, kajti ne bodo menjali cevi za odpraševanje, ki tečejo po steni čistilnice in ki jih vidite, pač pa cevi, od katerih pa vidite le stojala desno. To pa je plinovod za zemeljski plin in zrak.

Kot je povedal nadzornik menjave Emil Pušnik iz tozda PII, gre za zamenjavo 33 let starih spiralno varjenih cevi Ø 1 m v dolžini 185 m od mešalno-reducirne postaje do JV-dela čistilnice. Zdaj tečejo priprave zanjo, menjava pa bo za prvomajske praznike, tako da proizvodnja ne bo motena. Prav tako bodo spomladi na isti trasi še nekaj starih cevovodov nadomestili z novimi.

H. M.

da je poglavitni motiv vedno motiv temeljnega gospodarskega subjekta v družbi. Motiv posameznega gospodarskega subjekta pa je vedno tista kategorija, ki:

a) jo ta subjekt neposredno prisvaja in
b) s katero reproducira tisti dejavnik produkcije, ki ga sam v ta proces vlaga.

V samoupravnem socializmu je temeljni gospodarski subjekt delavec ki v proces produkcije vlaga svojo delovno silo, katere privatni lastnik je, za reprodukcijo te delovne sile pa si prisvaja osebni dohodek. Iz tega sledi dejstvo, da je glavni motiv gospodarjenja v samoupravnem gospodarstvu osebni dohodek, ne pa dohodek. Vemo, da dohodek razpada na dva glavna dela:

a) osebne dohodka in
b) akumulacijo.

Dohodek bi bil poglavitni motiv gospodarjenja v primeru, če bi bila akumulacija enakovredna osebnim dohodkom z vidika delavca, to pa bi bilo v treh primerih:

1. Če bi bil delavec solastnik kapitala v podjetju, saj bi bil delavec v tem primeru primoran, da vlaga v svojo delovno silo, hkrati pa v razširjeno reprodukcijo kot pogoj obstanka.

2. Če bi bila delovna sila trajno vezana na enoto kapitala, (job tenure, life employment); v kapitalizmu je kapitalist trajno vezan na svoj kapital in z njim deli usodo. Delavec v samoupravnem socializmu pa ni trajno vezan na neki kapital. Kapitalist je zaradi konkurence prisiljen, da čim več akumulira in ostane v konkurenci, obstanek v konkurenci pa že avtomatsko pomeni večji osebni dohodek jutri. Pri nas pa je delovna sila mobilna,

zato je vzorec razmišljanja približno naslednji: danes čim večje osebne dohodka, če pa jutri podjetje propade, delavcu še vedno ostane delovna sila, ki mu omogoči, da se pač zaposli kje drugje. Kapitalist propade s podjetjem in nima več kapitala.

3. Zadnja možnost pa je, če bi obstajala določena družbena prisila, da delavec maksimizira osebne dohodka samo, če pred tem maksimizira akumulacijo. Ta instrument smo v Jugoslaviji že imeli, npr. tretji proporc Kidričevega plana, obresti na poslovni sklad... toda te instrumente smo opustili zaradi nekaterih anomalij in ideoloških predsodkov, prave zamenjave pa nismo postavili. Po mnenju mnogih je prav to tista prelomna točka, kjer se je začela današnja gospodarska agonija. Pri nas enostavno nimamo kategorije, ki bi sistematično delila dohodek, to pomeni, da se zaradi motiva delavcev po čim višjih OD del akumulacije preliva v končno potrošnjo, kar je tudi dodaten pritisk na inflacijo.

Ce smo do sedaj opredelili motiv gospodarjenja v modelski obliki samoupravnega gospodarstva, pa si sedaj pogledimo še učinkovitost gospodarjenja, ki je tesno povezana z motivom gospodarjenja. Najbolj nazorno bo, če to prikažemo na komparaciji podjetniškega obnašanja v kapitalizmu in samoupravnem socializmu, saj je zgodovina pokazala, da je učinkovitost še vedno veliko večja v kapitalizmu.

V kapitalizmu je, kot smo že povedali, profitni motiv tisti, ki sili kapitalista v učinkovito gospodarjenje. Strah, da izgubi svoj kapital, ga sili, da akumulira, uvaža novo tehnologijo, nižje stroške... Drugače pa je v samo-

upravnem socializmu, saj čim bolj, ko se delavec uveljavi kot gospodar, tem pomembnejši motiv gospodarjenja so osebni dohodki, torej strah konkurence lahko vpliva na delavce (delno) le prek njihovih osebnih dohodkov. Ze iz tega sledi, da OD delavca ni enakovredni motiv profitnem motivu. Za takšno razmerje pa lahko poiščemo še druge vzroke:

1. Profitni motiv je DOLGOROČNI motiv, osebni dohodek pa je KRATKOROČNI MOTIV! OD nastane na osnovi gospodarjenja z delovno silo, ne pa na osnovi gospodarjenja s kapitalom, ki lahko propade, delavec pa s svojo delovno silo ne more.

2. Tveganje, ki je povezano z osebnimi dohodki, je zelo nizko glede na tveganje s kapitalom. Kapitaliste preganja strah, da izgube svoje premoženje, delavce pa le nevarnost, da imajo nižje OD, dokler ne najdejo boljše zaposlitve.

3. Osredotočenost motiva je veliko večja v kapitalizmu. Če podjetje v kapitalizmu ustvari ekstra profit, je le-ta lastnika podjetja, v samoupravnem socializmu pa je ekstra profit last vseh delavcev, kar pomeni, da ima kapitalist veliko večjo težnjo k uspešnemu gospodarjenju.

Čeprav je bil to prikaz razmer na makroekonomskem nivoju z veliko mero abstrahiranja konkretnih razmer v današnjem gospodarstvu Jugoslavije, lahko to teoretično izvajanje dokaj dobro apliciramo na temeljne vzroke decembrske stavke v Železarni Ravne. Nikakor se ne želim postavljati v vlogo arbitra o upravičenosti oz. neupravičenosti tega dejanja, dejstvo pa je, da je v tem primeru prišlo do znatnega pretoka sredstev za razširjeno reprodukcijo v sredstva za osebne dohodka, to pa ceteris paribus pomeni manjše donose in dohodek v prihodnjih obdobjih.

Kot sem že prej nakazal, vzroki za današnje stanje v gospodarstvu segajo vse tja v drugo polovico šestdesetih let, za vse kasnejše obdobje je za značilno, da nismo mogli (hoteli?) odpraviti teh temeljnih disproporcij, ki se na koncu koncev dandanes eksplicitno izražajo v nezadovoljstvu delavcev. Kar pa se tiče zadnjih ukrepov ZIS, lahko ugotovimo, da se »uspešno« nadaljuje tradicija simptomatičnega zdravljenja posledic, ne pa vzrokov današnjega stanja in lahko ob takem razvoju dogodkov optimistično napovemo: »V tej bitki bomo zmagali ZIS in delavci.«

Samo Javornik,
šudent ekonomije

INOVACIJE V JANUARJU IN FEBRUARJU 1988

JEKLARNA

Viljemu Stifterju in Radoslavu Bakračeviću je bilo dodeljeno nadomestilo v vrednosti 6.461.494 din za zamenjavo uvožene opeke Radex PD 806 z domačo. Povečan dohodek ustvarjen z inovacijo je znašal 465.565.825 din. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

Izetu Osmanagiću je bilo dodeljeno tretje in četrto-zadnje nadomestilo v vrednosti 1.726.250 din za izboljšavo tesnjenja opeke pri postavljanju livnih plošč. V tretjem in četrtem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 41.547.840 din.

Ivanu Strucu je bilo dodeljeno tretje in četrto-zadnje nadomestilo v vrednosti 80.907 din za rekonstrukcijo zgornje glave grabilca na pripravi vložka. V tretjem in četrtem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 898.970 din.

Milanu Svajgerju, Vinku Pušniku, Janezu Rancu in Jakobu Lamutu je bilo dodeljeno četrto nadomestilo v vrednosti 2.772.308 din za dolegiranje EPZ elektrod. V četrtem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 148.878.831 din. Pri delitvi so udeleženi Svajger s 50, Pušnik s 25, Ranc s 20 ter Lamut s 5 odstotki.

Francu Kosu je bilo dodeljeno drugo in tretje nadomestilo v vrednosti 80 % poprečnega OD v ZR, to je 378.418 din za izboljšavo Bofors naprave v Jeklarni.

Antonu Pungartniku in Ivanu Prazniku je bilo dodeljeno tretje nadomestilo v vrednosti 864.337 din za izboljšavo na zamašnih drogovih. V tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 19.207.483 dinarjev. Pri delitvi sta udeležena Pungartnik s 70 ter Praznik s 30 odstotki.

Milovanu Božikovu, Seadu Karadži in Stanku Triglavu je bilo dodeljeno enkratno-pavšalno nadomestilo v višini 40 % poprečnega OD v ZR, to je 147.072 din za izboljšavo košare za transport vročih ingotov. Nadomestilo si avtorji delijo na enake dele.

Francu Gosteničniku III. in Viljemu Stifterju je bilo dodeljeno tretje nadomestilo v vrednosti 2.570.606 din za zamenjavo opeke za žilindri venec. V tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 54.151.077 din. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

Alenki Rodič, Janezu Kovaču in Stanku Petovarju je bilo dodeljeno tretje nadomestilo v vrednosti

3.642.277 din za kontrolirano ohlajanje ingotov nizko in srednje ogličnih Cr-Ni-Mo jekel. V tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 206.019.000 din. Nadomestilo si avtorji delijo na enake dele.

Vinku Skarlovniku in Ivanu Pogorevčniku je bilo dodeljeno tretje nadomestilo v vrednosti 1.703.890 din za obzidavo nape s termobetonom. V tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 18.932.000 din. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

Dušanu Dravčbaherju, Francu Pavliču, Stanislavu Lipovniku in Petru Periču je bilo dodeljeno prvo nadomestilo v vrednosti 2.318.901 din za predlog, da se jeklo, izdelano v EOP, in obdelano na VPPI odhije v format ingotov GFM 2. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 89.792.583 din. Pri delitvi so udeleženi Dravčbaher s 60, Pavlič z 20 ter Lipovnik in Perič s po 10 odstotki.

JEKLOLIVARNA

Darku Zvikartu je bilo dodeljeno tretje nadomestilo v vrednosti 2.065.420 din za uporabo vibratorja pri obzidanju sten VF peči v JPL. V tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 41.740.834 din.

Jožetu Rozmanu je bilo dodeljeno tretje nadomestilo v vrednosti 632.322 din za uvedbo varjenja plošč Ni-hard. V tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 7.025.799 din.

Jožetu Skledarju in Juriju Glavič je bilo dodeljeno tretje nadomestilo v vrednosti 6.149.299 din za osvojitve proizvodnje udarnih plošč iz posebne litine. V tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 536.602.570 din. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

Jožetu Skledarju in Ivu Naraločniku je bilo dodeljeno tretje nadomestilo v vrednosti 332.756 din za spremembo odrezovanja nalitkov pri kvaliteti SBL. V tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 7.394.694 din. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

VALJARNA

Seadu Karadži, Francu Hartmanu, Alojzu Skaliču, Jakobu Logarju, Adolfu Hladniku in Stefanu Glavič je bilo dodeljeno tretje nadomestilo v vrednosti 4.261.937 din za spremembo kalibracije 3. ogrodja za izdelavo gre-

dic in profilov ter adjustiranje v jasilih po razrezu. V tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 284.521.007 din. Pri delitvi so udeleženi Karadža, Hartman in Skalič z 20, Logar in Hladnik s 15 ter Glavica s po 10 odstotki.

Stanku Rihterju, Dominiku Naberniku, Ivanu Krofju in Mirku Dretniku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo v vrednosti 1.000.137 din za izdelavo centralnega mazanja ležajev valjčnic na konti peči. Ustvarjen je bil enkratni povečani dohodek 22.225.263 din. Pri delitvi so udeleženi Rihter s 35, Nabernik in Krof s 25 ter Dretnik s po 15 odstotki.

Seadu Karadži, Marjanu Blažiču, Alojzu Skaliču, Alojzu Rozmanu, Janezu Kovaču in Stanku Triglavu je bilo dodeljeno drugo nadomestilo v vrednosti 3.244.938 din za spremembo tehnologije litja s spremembo formata iz V 13 na V 20. V drugem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 181.699.900 din. Nadomestilo si avtorji delijo na enake dele.

Sebastijanu Oblaku, Rudolfu Kotniku in Juretu Bricmanu je bilo dodeljeno prvo nadomestilo v vrednosti 1.141.470 din za izdelavo kovinskega zaboja za vroče ostanke gredic. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 25.366.007 din. Pri delitvi so udeleženi Oblak z 80 ter Kotnik in Bricman s po 10 odstotki.

KOVAČNICA

Francu Korenu je bilo dodeljeno enkratno pavšalno nadomestilo v višini 20 % poprečnega OD v ZR, to je 94.605 din za izboljšavo transporta jekla iz hale teže kovačnice v prizidek in obratno.

Francu Oderlapu, Vladu Hrnčiču, Kolomanu Vrečiču, Antonu Vehovarju, Ferdu Kotniku in Dragu Zgancu je bilo dodeljeno četrto nadomestilo v vrednosti 1.016.858 din za izboljšavo izolacije žarilne peči. V četrtem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 22.596.840 din. Pri delitvi so udeleženi Oderlap in Hrnčič s 25, Kotnik z 20 ter Vrečič, Vehovar in Zganec s po 10 odstotki.

Jožetu Merkaču in Zdravku Mlakarju je bilo dodeljeno tretje nadomestilo v vrednosti 424.878 din za izdelavo orodja za kovanje kolotov. V tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 4.720.862 din. Pri delitvi sta udeležena Merkač s 60 ter Mlakar s 40 odstotki.

Stefanu Pečniku, Kristijanu Knezu, Albinu Cebularju in Jožetu Kovaču je bilo dodeljeno četrto nadomestilo v vrednosti 1.291.383 din za nadomestitev končnih obrobov na transportne valjčnice. V četrtem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 14.348.700 din. Nadomestilo si avtorji delijo na enake dele.

Dragu Klančniku in Alojzu Ferku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo v vrednosti 821.048 din za rekonstrukcijo na vodilnih tekalah koles voza na ogrevalnih pečeh. V drugem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 18.245.528 din. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

Stanku Rihterju je bilo dodeljeno četrto nadomestilo v vrednosti 254.167 din za cirkulacijo sistema za oljno emulzijo. V četrtem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 5.648.150 din.

KALILNICA

Stefanu Matavžu, Ivanu Brumniku, Maksu Paradižu in Valentinu Bastlu

je bilo dodeljeno drugo nadomestilo v vrednosti 210.645 din za izdelavo gorilca. V drugem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 2.340.504 din. Pri delitvi so udeleženi Matavž s 40, Brumnik, Paradiž in Bastl pa s po 20 odstotki.

Francu Navotniku in Vidu Rataju je bilo dodeljeno enkratno-pavšalno nadomestilo v višini 10 % poprečnega OD za rekonstrukcijo naprave za induktivno kaljenje valjev. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

Cvetu Barbiču in Stefanu Matavžu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo v vrednosti 3.736.882 din za povečanje vložka v plinski globinski peči. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 216.057.105 din. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

Alojzu Lasniku, Stanku Krenkerju, Borutu Urnautu, Janku Gnamušu, Olgji Fužir, Jožetu Gradišniku, Cvetu Barbiču, Alojzu Repniku in Vladu Koscu je bilo dodeljeno drugo nadomestilo v vrednosti 1.746.364 din za spremembo tehnologije toplotne obdelave in odpravo deformacij med prehodom avstenitne v martenzitno strukturo. V drugem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 44.218.990 din. Pri delitvi so udeleženi Gnamuš z 20, Urnaut, Lasnik in Barbič z 18, Krenker z 12, Repnik z 8 ter Kosec, Gradišnik in Fužir s po 2 odstotki.

Stefanu Matavžu, Maksu Paradižu in Valentinu Bastlu je bilo dodeljeno drugo nadomestilo v vrednosti 401.963 din za postopek plamenskega kaljenja pogon srednji. V drugem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 4.456.483 din. Nadomestilo si avtorji delijo na enake dele.

Jožetu Podbevšku, Francu Navotniku in Cvetu Barbiču je bilo dodeljeno enkratno-pavšalno nadomestilo v višini 130 % poprečnega OD, to je 614.930 din za hlajenje kalilnega stroja. Pri delitvi so udeleženi Podbevšek in Navotnik s 40 ter Barbič s po 20 odstotki.

Francu Turjaku (Kalilnica) in Francu Turjaku (SID) je bilo dodeljeno enkratno-pavšalno nadomestilo v višini 180 % poprečnega OD, to je 851.442 din za zmanjšanje izmečka in izboljšanje mehanskih lastnosti TORKA osovini. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

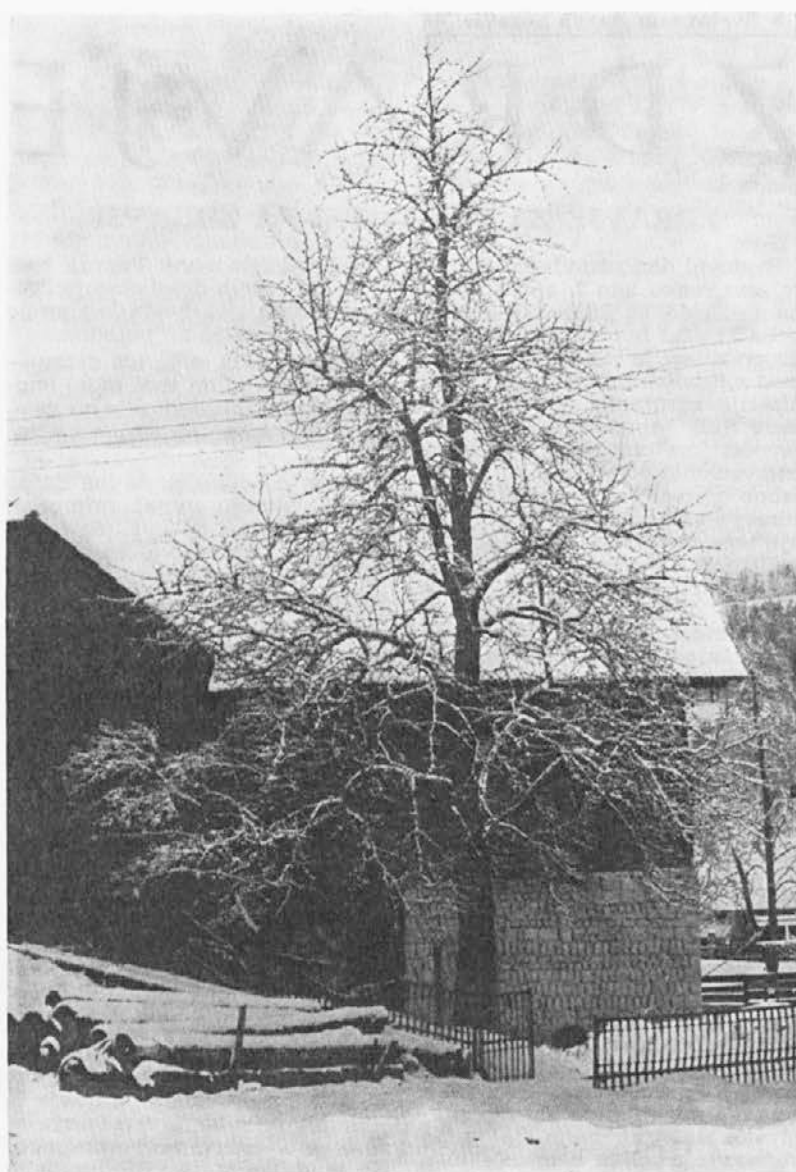
INDUSTRIJSKI NOŽI

Erhardu Srebotniku in Robertu Zmrzaku je bilo dodeljeno tretje nadomestilo v vrednosti 12.778 din za izdelavo priprave za vrtanje zunanjih vpenjalnih izvrtin. V tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 283.900 din. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

Seadu Karadži, Francu Hartmanu, Alojzu Skaliču in Ivanu Kramerju je bilo dodeljeno tretje nadomestilo v vrednosti 634.418 din za spremembo vložka za izdelavo nožev za lupljenje debel. V tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 15.814.806 din. Pri delitvi so udeleženi Hartman s 30, Karadža in Skalič s 25 ter Kramer z 20 odstotki. Povečan dohodek je bil ustvarjen tudi v tozdlj Pnevmatični stroji, SID, Orodjarina in Kovinarstvo.

PNEVMATIČNI STROJI

Jožetu Kordežu je bilo dodeljeno četrto nadomestilo v vrednosti 7.903 din za spremembo tehnologije pri izdelavi gredi. V četrtem letu uporabe inova-

Na soncu

cije je bil povečan dohodek tozda za 175.615 din.

Vladu Vogrinu, Feliks Smolarju, Maksu Primiku in Dominiku Jelenu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo v višini 60 % poprečnega OD, to je 220.608 din. Nadomestilo si avtorji delijo na enake dele.

TRO

Adolfu Potočniku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo v vrednosti 208.658 din za preureditev ostrobrusilnega stroja. V drugem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 4.636.835 din.

Milanu Podojstršku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo v vrednosti 95.653 din za spremembo vrtanja izvrtine na krožnih žagah. V drugem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 2.125.633 din.

Stanku Jehartu je bilo dodeljeno četrto-zadnje nadomestilo v vrednosti 15.985 din za izboljšavo tehnologije rezkanja spodnje površine utora za pritržitev zagozd. V četrtem-zadnjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 177.612 din.

ARMATURE

Ernestu Tandlerju je bilo dodeljeno četrto nadomestilo v vrednosti 567.741 din za spremembo programa na NC strožnicah. V četrtem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 5.553.021 din.

Milanu Kolarju, Francu Dobniku, Srečku Mazganu in Stanku Maherju je bilo dodeljeno četrto nadomestilo v vrednosti 166.670 din za skrajšanje časa zunanje obdelave valjev NP 75. V četrtem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 3.703.782 din. Nadomestilo si avtorji delijo na enake dele.

ENERGIJA

Vinku Gostenčniku je bilo dodeljeno četrto nadomestilo v vrednosti 782.958 din za vgraditev filtrov na kaloriferje. V četrtem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 17.399.060 din.

RPT

Marjanu Arnoldu in Darku Zvikarju je bilo dodeljeno drugo nadomestilo v višini 130 % poprečnega OD, to je 477.984 din za posodobitev VF peči. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

DSG

Avgustu Verčku in Dragu Kerbevu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo v vrednosti 473.023 din za dopolnitev šifriranja izdelkov in nabavljenih materialov. Dodeli se jima nadomestilo v višini enega poprečnega OD. Pri delitvi sta udeležena Verčko s 60 ter Kerbev s 40 odstotki.

Alojzu Golograncu, Mirku Kristanu, Janezu Veržinu, Berti Grešovnik in Dimitriju Zunku je bila dodeljena akontacija v vrednosti 1/3 enkratnega pavšalnega nadomestila za izdelavo celotnega sistema šifriranja in zaplisanja matičnih stavkov za vse materiale v ZR. Ostali znesek avtorji prejmejo, ko bo inovacija uvedena. Nadomestilo si delijo na enake dele.

Služba za inovacije

LJUDSKA MODROST

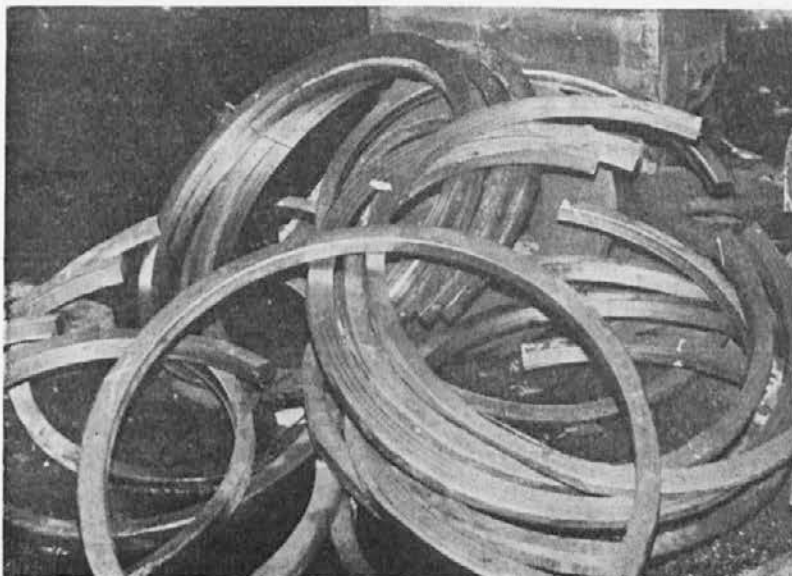
Dobro orodje je pol mojstra.

Izkušnja je kos preroka.

Hišni prag je najvišja planina.

Kdor nima v glavi, naj ne tišči na visoko.

Bolje je z modrim jokati, kakor z norcem peti.

Prekinjeni krogi

Ob Svetovnem dnevu zdravja '88

ZDRAVJE

ZDRAVJE ZA VSE — VSI ZA ZDRAVJE

Svetovni dan zdravja (SDZ) prirajamo vsako leto 7. aprila, to je na obletnico, ko je leta 1948 začel veljati statut Svetovne zdravstvene organizacije (SZO) kot ene izmed specializiranih ustanov Organizacije združenih narodov. Namen SZD je opozoriti svetovno javnost na izbrano vprašanje zdravstvenega varstva, ki je posebno pereče in pomembno za zdravje vsega človeštva. Reševanje tega vprašanja naj bi bistveno izboljšalo zdravstveno stanje in razmere prebivalstva vsega sveta.

Od leta 1954 se tudi Slovenija pridružuje tej največji mednarodni zdravstveni akciji. Od takrat do danes so se zvrstile številne akcije, na vse smo se skrbno pripravili in vsaka je prinesla kakšno novost v prid varovancev.

Poslanico SDZ prejmemo od generalnega sekretarja SZO in jo prilagodimo našim razmeram in potrebam. Letošnja je nekakšna prelomnica, rezultat dela in prizadevanj 40 let.

V njej nam dr. MAHLER sporoča:

Velik napredek na področju znanosti, tehnologije in medicine zadnjih štirideset let nam je dal zadostne izkušnje in strokovno znanje, da smo lahko omogočili zdravstveno varstvo za vse prebivalce našega planeta. Žal pa še vedno vlada velika neenakost med zdravjem »bogatih« in zdravjem »revnih«, saj je še skoraj 1000 milijonov ljudi ujetih v začaran krog revščine, podhranjenosti, boleznih in obupa. To izčrpa njihovo energijo, zmanjšuje delovno zmogljivost in omejuje njihovo možnost za načrtovanje bodočnosti.

V poslanici omenja povprečno pričakovano življenjsko starost, ki niha od 70 let v enih državah in komaj 50 v drugih. V večini dežel v razvoju umre od 1000 živorojenih otrok skoraj 100 ali celo 200 že v 1. letu življenja, medtem ko je industrializiranim državam uspelo to število znižati na

10—20 ali celo manj. Tudi za žene v večini revnih dežel obstaja 200-krat večja nevarnost, da umrejo med nosečnostjo ali porodom.

Znotraj SZO se je 166 držav — članic (med njimi tudi naša) enoglasno zavezalo »zdravje za vse«, strategiji, ki trdno stoji na 4 temeljih:

— na tehnologiji, ki ni nujno visoko razvita, ampak primerna; in s primerno ne mislimo le na strokovno zanesljivo, temveč na družbeno sprejemljivo in ekonomsko dostopno,

— na politični dobri volji, da bi izboljšali zdravje in s tem ljudem omogočili ekonomsko plodno in družbeno koristno življenje,

— na sodelovanju zdravstvenega sektorja z drugimi ključnimi področji razvoja, kot so vzgoja in izobraževanje, kmetijstvo, industrija in informatika,

— in na udeležbi družbe in posameznika pri prizadevanju za boljše zdravje.

V deklaraciji o osnovnem zdravstvenem varstvu je jasno začrtana pot, po kateri stopamo. Po tej poti moramo iti naprej vsi, ki nismo samo predmet napredka, ampak njegovi nosilci, še zlasti nosilci napredka v zdravju. V zdravju leži tako ekonomska kakor tudi socialna pravičnost. Zdravje še ni vse, a vendar brez zdravja ni ničesar. V interesu človeškega rodu je, da se zagotovi »zdravje za vse — vsi za zdravje!«.

RAZMERE PRI NAS

(Prispevek dr. Franca Ivartnita)

Cilji SZO so naravnani na neko poprečje, ki naj bi jih doseglo človeštvo kot celota. Precej teh poprečij v Sloveniji, predvsem pa pri nas na Koroškem, že davno dosegamo.

Človeka vzamemo v varstvo takoj po spočetju, skoraj vsi otroci se rodijo v bolnišnici in žene zaradi komplikacij poroda ne umirajo več. Letno umre na Koroškem 12—13 dojenčkov od 1000

Zadnji sneg

živorojenih, več kot polovica že v prvih dneh življenja; torej so prirojene okvare takšne, da otrok ni sposoben živeti.

Otroke redno pregledujemo (posvetovalnice, sistematski pregledi) do konca šolanja. Vse tudi cepimo in nevarne nalezljive bolezni so izgubile svojo moč. Nihče več ne umre zaradi davice ali ošpic in tudi otroške paralize v Sloveniji ni več. Pod zdravstvenim nadzorom so športniki, delavci pred začetkom dela in vsi, ki delajo na škodljivih delovnih mestih.

Splošna umrljivost je pri nas nizka, pod 10 na 1000 prebivalcev letno in najbrž se ne bo dala dosti znižati. Poprečna starost umrlih (obeh spolov) na Koroškem v lanskem letu je okrog 66 let. Pri tem je važno tudi to, da le redko umirajo mlajši od 50 let.

NAŠI CILJI

Pa vendar zdravstvo še ni naredilo vsega. Obračunali smo s tuberkulozo in z otroškimi nalezljivimi boleznimi, premagujejo pa nas bolezni srca in ožilja, rakasta obolenja, poškodbe, revmatične degeneracije in zadnje čase tudi nevarna bolezen AIDS. Čaka nas še veliko dela. Medicinska znanost naj bi prodrla v zapletene procese teh novih tegob človeštva, a vendar s tem zdravja ne bo rešila. Včasih so drugi dejavniki mnogo važnejši.

Pri tem bi omenili razvade (kajenje, narkomanija, alkoholizem), pa poškodbe, bolezni nepravilne prehrane, tegobe osamljenosti in človeških stisk. Tu pa mora največ storiti človek sam, rešila ga bo kultura življenja, prosvetljenost. Človek bo zdrav le v čistem okolju, v higienskem stanovanju, če bo poznal zdravo prehrano (in si jo lahko tudi privoščil) in če bo upošteval kulturo pitja. Zdrav bo tisti, ki ne bo osamljen in v stiski in še posebno tisti, ki bo rad delal, delo pa bo prilagojeno njegovim sposobnostim in ne bo produciralo invalidov.

Za zaključek bi omenili še lepo misel o zdravju, ki pravi: ZDRAVJE JE SKUPEK TEGA, KAR PRINESEMO S SEBOJ Z ROJSTVOM IN KAR K TEMU DODAJAMO SKOZI ŽIVLJENJE!

Od vsakega posameznika in od celotne družbe je torej odvisno, kako bomo znali, hoteli in mogli to zdravje ohraniti. Ostati zdrav je človekova pravica, obenem pa tudi dolžnost, da bo to zdravje čim bolj očeval.

Referat za zdr. vzgojo

POJASNILO

k besedi delavke v 3. št. Informativnega fužinarja

Referentka za izobraževanje v KSZ Mira Gerdej meni, da izjava Vlaste Hovnik v rubriki Beseda delavk ni povsem točna in bi lahko vrgla senco na delo kadrovske službe. Zato daje naslednje pojasnilo:

»V Železarni Ravne podeljuje mo štipendije po naslednjih kriterijih:

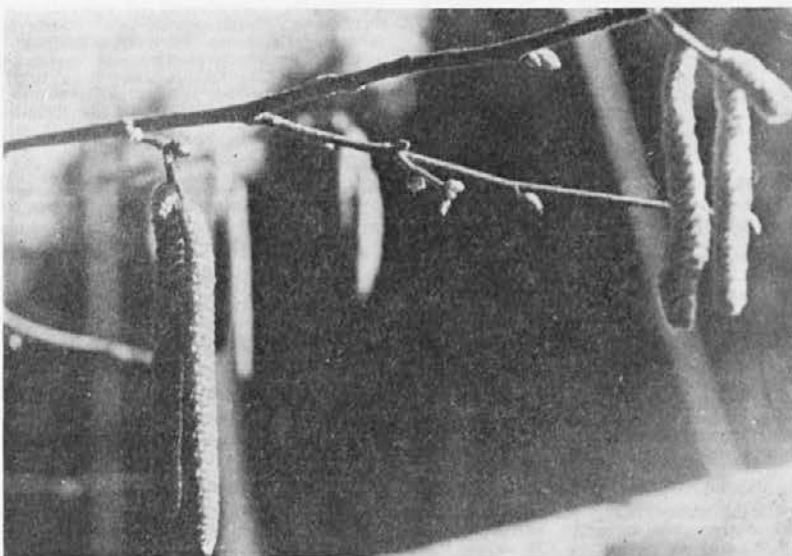
1. učni uspeh
2. testni rezultati
3. dohodek na člana družine.

Vsi ti kriteriji so točkovani. Dodatnih 5 točk dobi kandidat, če je eden od staršev (ali oba) zaposlen v Železarni Ravne, 10 točk pa otroci umrlih staršev. Najpomembnejšo vlogo pri dodeljevanju štipendije imajo učni uspeh (do 50 točk) in testni rezultati (do 30 točk).

Sin omenjene delavke ni dobil štipendije v železarni zato, ker je zbral premalo točk iz prvih dveh postavk. Testnih rezultatov k prošnji sploh ni predložil.

Se to: Če ima kdo pri rudniku višjo štipendijo, je to na račun deficitarnosti — pri nas kovinarski poklici niso deficitarni. Sicer bi morale biti štipendije načelno enake, saj mi in rudnik določamo višino štipendij na podlagi ustreznega samoupravnega sporazuma.«

M. P.

Pa je pomlad

KULTURA

KULTURA V ŽELEZARNI V LETU 1988

Programa kulturnega življenja delavcev v Železarni Ravne za leto 1988 v Informativnem fužinarju nismo in tudi ne bomo objavili. Po več letih organiziranosti kulture v železarni je že ustaljen in tudi letos ne prinaša veliko novega. V bistvu je enak prejšnjim, vprašanje je le, ali ga bo ob pomanjkanju denarja in zaradi drugih okoliščin mogoče v celoti uresničiti.

Deli se na dejavnosti v zvezi s knjigo in bralno kulturo, z glasbo, gledališcem in filmom ter izobraževanjem za kulturo, program pa navaja še redne kulturne prireditve v železarni, kraju in sozdu Slovenske železarne, pri katerih sodeluje ali jih organizira Železarna Ravne. Kulturni program je sprejel strokovni tim za kulturo v železarni 17. februarja 1988.

Ob razmišljanju o kulturi v železarni ne smemo mimo dejstva, da je Železarna Ravne ob letošnjem slovenskem kulturnem prazniku prejela zlato plaketo Prežihovega Voranca, najvišje občinsko priznanje za dosežke v kulturi. To pomeni, da kulturna javnost v občini cení prizadevanja železarne za kulturno življenje svojih delavcev in drugih občanov. In kakorkoli smo že sami kritični do te dejavnosti, moramo priznati, da vsega, kar je Železarna Ravne doslej storila za kulturo, ni malo in je to resnično treba ceniti.

Čeprav so bile kulturne akcije prvotno sad dela in prizadevanja posameznih pobudnikov, niso ostale brez odmeva med ljudmi. Bile so toliko priljubljene in vtakane v življenje tovarne in njenih delavcev, da ustanovitev delovnega mesta kulturnega animatorja pred leti ni bila vprašljiva. Odtlej je kulturna dejavnost v železarni organizirana in skuša biti kar najbolj vsestranska. Kolikor ji to uspeva, je plod dela organizatorja kulture in vseh tistih delavcev, ki so pripravljene v akcijah sodelovati in za kulturo tudi kaj narediti. Kolikor pa stvari ostajajo na robu in ne sežejo bolj v globino, je to posledica nezainteresiranosti večjega števila delavcev, posebno izobražencev, za tovrstno dejavnost, deloma pa tudi objektivnih razmer v železarni, kjer vse bolj poudarjamo, da na delovnem mestu potrebujemo človeka, torej je vse manj tistih, ki se na šihlu utegnejo ukvarjati še s čim drugim kot z delom, ki ga opravljajo. Zato v zadnjem času niso redka mnenja, da posebne železarniške kulture ne potrebujemo, saj kultura je ena sama in sodi bolj v kulturne hrame kot v proizvodne hale. To podkrepljujejo še z dejstvom, da za to dejavnost, kakor za vso nadgradnjo, vse bolj primanjkuje denarja, zaradi česar težko shajajo ustanove, ki živijo od kulturne dejavnosti in so za njeno vodenje bolj strokovno usposobljene kot mi v železarni. Ob tem naša dodatna tovrstna dejavnost izzveni kot potrata.

Kakorkoli že, kultura v najširšem smislu besede je že del našega fabriškega vsakdana. Brez nje ne moremo shajati. Da pa lahko obstaja, potrebuje višje in globlje vzgibe, ki jih predstavljajo kulturni dogodki v ožjem pomenu. Če bomo torej hoteli obdržati in razvijati kulturo našega dela in medsebojnih odnosov, bomo tudi morali najti sredstva in možnosti za kulturno dejavnost. Če gledamo na stvar s tega zornega kota, uresničitev programa kulturnega življenja delavcev železarne tudi letos ne sme biti vprašljiva.

Mojca Potočnik

KULTURNA KRONIKA

3. 3.: V Titovem domu so nastopili učenci Glasbene šole Ravne.

6. 3.: Vokalni oktet TRO je pel na srečanju slovenskih pevskih zborov Koroška poje v Celovcu.

6. 3.: V kulturnem delu prireditev Po poteh 14. divizije je nastopil v Kotljah Harmonikarski orkester z Raven.

7. 3.: Delavkam železarne in drugim občankam je za dan žena igral Pihalni orkester Glasbene šole Ravne, recitali pa so učenci srednje šole. Prireditev je bila v Športni dvorani.

11. 3.: Folklorna skupina KUD Prežihov Voranc Ravne je sodelovala na področnem srečanju odraslih in mladinskih folklornih skupin v Misljini.

12. 3.: V Titovem domu na Ravnah je bil slavnostni koncert ob 10-letnici Pihalnega orkestra Glasbene šole. Na Prevaljah je bil drugi koncert letošnjega srečanja Od Pliberka do Traberka.

18., 19. 3.: Na Prevaljah in Ravnah je bila lutkovna matineja. Gostovalo je lutkovno gledališče iz Ljubljane z igrico Kužek in muca.

18. 3.: V Črni je bil 3. koncert Od Pliberka do Traberka. V Likovnem salonu na Ravnah so odprli razstavo del akad. kiparja Viktorja Gojkoviča.

24. 3.: V Titovem domu sta nastopila Perica Martinović in Goran Matović s predstavo Gala. Na odru so se zvrstili motivi iz življenja španskega slikarja Salvadorja Dalija, francoskega pesnika Paula Eluarda in njune žene Gale.

25. 3.: V Družbenem domu na Prevaljah je bil za zaključek Vorančevih dni koncert Simfoničnega orkestra Akademije za glasbo iz Ljubljane. Predstavila sta se domačina Jelka Glavnik kot violinistka — solistka in Marko Letonja kot dirigent. Tako onadva kot dirigent Borut Smrekar in orkester v celoti so z vrhunsko izvedbo del Beethovna in Stravinskega navdušili občinstvo.

26. 3.: V Športni dvorani je bilo Srečanje na Ravnah, zabavno-glasbeno prireditev, ki jo pripravljajo radij-

ske hiše Sarajevo, Skopje in Ljubljana v sodelovanju z Železarno Ravne.

27. 3.: V Titovem domu je bila predstava gledališke skupine MKUD Franci Paradiž SŠ TNPU Ravne. Pod vodstvom Silve Sešel so zaigrali Sen kresne noči W. Shakespeara.

31. 3.: Na Ravnah je bilo občinsko srečanje gledaliških skupin. Sodelo-

vale so tri skupine ravenske srednje šole: recitatorji, ki jih vodi Miran Kodrin, gledališka skupina Silve Sešel in skupina, ki igra v angleščini in jo vodi Emil Pečnik. Sodelovali sta še gledališki skupini KUD Bratstvo, režiser Iztok Jereb, in Strojska Reka, kjer režira Helena Merkač.

M. P.

CELCERJA IN POGOREVC V LIKOVNEM SALONU

Konec februarja so v Likovnem salonu na Ravnah razstavljali Breda in Bogomir Celcer ter Alojz Pogorevc iz Slovenj Gradca.

Razstava je zaradi med seboj različnih medijev likovne govornice delovala na prvi pogled zelo heterogeno, saj vsak izmed avtorjev na specifičen način kaže svoj odnos do sveta. Dela jasno zrcalijo ustvarjalčev temperament in spodbude, ki mu jih nudi naš družbeni trenutek.

Breda Celcer, ki na otroškem oddelku slovenjgraške bolnišnice z otroki raziskuje vedno nove izrazne oblike, se je predstavila z zanimivo tehniko batika (poslikava tekstila z voskom), katere zgolj dekorativni značaj skuša preseči s ponavljanjem postopka in izraz poglobiti z vmesnim barvnim modeliranjem.

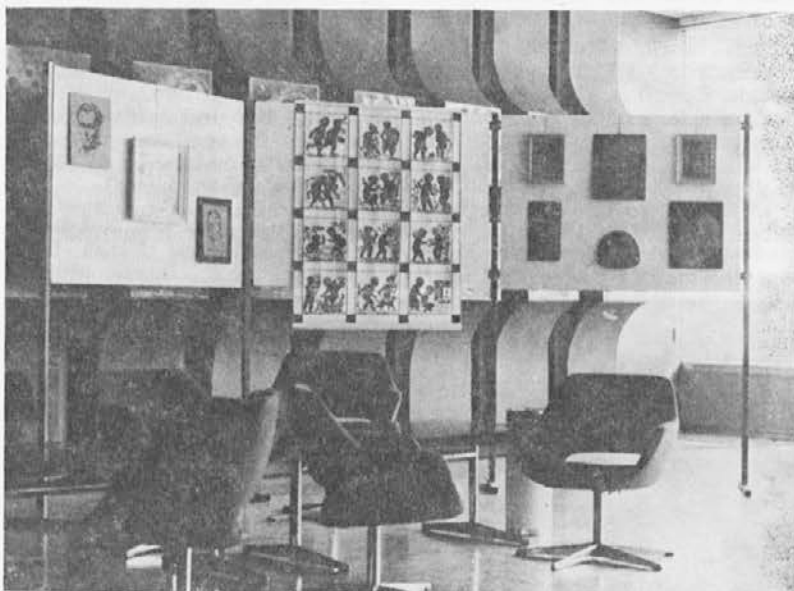
Gvaši Alojza Pogorevca se načelno in hote distancirajo od vseh banalnosti. Avtor se zateka v neki

svoj megličast, heliocentričen kozmični svet, ki v razmeroma majhnih formatih prinaša poetično ilustracijo tihega notranjega sveta. Majhne metalne skulpture pa kot simbolični maliki predstavljajo inventar čudne, nevsakdanje liturgije Smrti.

Povsem drugačen in skrajno angažiran pristop pa kažejo karikature Bogomirja Celcerja. So družbenopolitično angažirane, včasih že s karakterjem ostre družbene satire. Še posebej zanimive so zato, ker s kolorno uporabljanimi izrezki iz časopisov predstavljajo na svojevrsten način izražen neposreden odgovor na uradno deklarirani pluralizem idej in demokratični dialog. Risba je zanimiva, karakteristična, a na nobenem mestu banalna. Avtorjev komentar še dodatno ironizira osnovno idejo.

(Vir: govor Marka Košana ob odprtju razstave)

ROČNO DELO TATJANE STRMČNIK

V tednu z 8. marcem je bila na upravi po dolgem času spet razstava, in sicer razstava ročnih del Tatjane Strmčnik iz Računovodstva. Kot je povedala sama, je bilo rečeno, da bo mladina za dan žena pripravila skupinsko razstavo ročnih del, a je Tatjana na koncu kot razstavljalka ostala sama.

Prikazala je del izdelkov, narejenih največ po l. 1980, ko se je vrnila iz Zavoda za usposabljanje invalidnih oseb v Kamniku na Ravne. Videli smo lahko tri tehnike: žganje v les, gobelin in šivanje s križci, prevladovali pa so motivi z osebami. Povedala je, da si takšne motive izbira zaradi manj zapletenih linij, največ iz knjig, starih časopisov itd.

Posebno pozornost je na razstavi zbudil s križci izdelan koledar. Nimalokdo ji je dal priznanje zanj. Pa ne le iz usmiljenja, ampak resnično iz občudovanja.

Zato je bila Tatjana z odzivom na svojo razstavo zadovoljna.

H. M.

REKREACIJA IN ŠPORT

ALPSKO SMUČANJE

Koncem februarja, posebno pa v marcu je bilo kar precej smučarskih tekmovalcev za evropski pokal tako na domačih kot na tujih smučiščih. Alpski smučarji s Koroške, posebno Katjuša Pušnik, Pavli Čebulj, Matej Čuješ in Dušan Žagar, so na nekaterih tekmah dosegli dokaj lepe uvrstitve.

Poglejmo najprej, kje vse je nastopala reprezentanka iz Črne Katjuša Pušnik: na dveh tekmah za evropski pokal (v nadaljevanju EP) v naši Kranjski Gori, je bila Pušnikova zelo dobra 16. v slalomu in 28. v veleslalomu. Uspešno slalomsko uvrstitev v močni mednarodni konkurenci, kjer je zmagala Avstrijka Stroblova, je Pušnikova dopolnila še ob koncu slovenske turnee alpskih smučark, ko je bila v tekmi za EP na Veliki Planini najbolje uvrščena od naših. V slalomu si je primumčala 17. mesto. V naslednjih nastopih na tujih smučiščih, tudi v tekmovalstvu za EP, Pušnikova ni bila tako uspešna. V Italiji je po prvi vožnji VSL celo vodila, nato pa morala odstopiti, v Švici beleži v VSL skromno 57. mesto, nič boljši pa ni bil nastop v Todnau (ZRN), kjer je bila v super VSL šele 62. Ob zaključku letošnjih tekmovalstev za EP pa smo prejeli radostno vest iz Ventrona v Franciji, kjer se je Pušnikova znova dobro uvrstila, saj je bila 13. v slalomu. Tako si je primumčala zelo dobre FIS točke. Slabša je bila v tekmi VSL, saj se je po prvi vožnji uvrstila šele na 46. mesto in se tako ni kvalificirala za drugi nastop.

Tudi fantje so imeli pretekli mesec precej tekem za evropske pokale, Čebulj in D. Žagar pa sta nastopila tudi na balkanskem prvenstvu v Romuniji. Poglejmo, na katerih večjih tekmovalstvih so nastopali koroški alpski smučarji in kakšne so bile njihove uvrstitve:

— Ob koncu februarja je bil VSL za EP na Dobraču v Avstriji. Med 80 tekmovalci je bil 35. Čebulj in 41. D. Žagar.

— Na Golteh sta bila 2. in 3. marca dva slaloma za EP. Na prvem je zmagal Avstrijec Orlain-sky, 25. Čuješ, 27. D. Žagar, na drugem pa med 73 tekmovalci naš Grega Benedik, Čuješ je bil 18. in Kostanjevec 25.

— Na smučišču na Rogli sta bila naslednja dva dni dva VSL za evropski pokal. Obakrat je bil najboljši Čižman, Fužinarjevi smučarji pa so bili uvrščeni, in prvi tekmi: 39. Žagar, 42. Čuješ, 48. Kostanjevec in na drugi tekmi: 32. Žagar, 36. Čuješ.

— Balkaniada v romunskem smučarskem središču Poiana Braşov je bila uspešna tudi za oba koroška reprezentanta. V odsotnosti naših najboljših smučarjev si je Pavli Čebulj primumčal naslov balkanskega prvaka v VSL. V tej disciplini je bil Dušan Žagar 5. V slalomu je 1. mesto osvojil Bolgar Popov, 3. je bil Žagar in 4. Čebulj.

— V Franciji so bile od 15. do 20. marca zaključne tekme evropskega pokala, tam sta nastopila tudi smučarja Fužinarja Čuješ in Čebulj. Matej Čuješ je v dveh tekmah slaloma, kjer je osvojil 16. in 19. mesto v močni mednarodni konkurenci, dosegel absolutno najboljša rezultata v svoji karieri. Njegov klubski tovariš Čebulj je bil tokrat manj uspešen. Uvrščen je bil le v enem slalomu, na 29. mesto, slabše pa se je obema godilo v zadnji vožnji veleslaloma za EP, saj sta se uvrstila na 42. mesto Čebulj in na 45. Čuješ.

Potem ko je v začetku marca dolgo pričakovani sneg vendarle pobelil našo deželo, je bilo po Sloveniji kar precej tekem za republiška in regijska prvenstva. Omenimo le nekatere: v VSL za prvenstvo vzhodne regije v Črni so se uvrstili: med mlajšimi pionirji 1. Potočnik (Črna), 3. Igor

Zagernik in 6. Emil Makan, oba iz Fužinarja. Med dekleti je bila Mateja Kraševc, Fužinar 8. Za regijske naslove so se pionirji pomerili tudi na smučišču pri Ošvenu. Zagernik je bil 2., Veselko 3., Potočnik iz Črne 4., Pšeničnik 7., Rebula iz Mežice 8. in Srebre Črna 9. Med ml. pionirkami je bila 4. Kraševcova in 8. Čegovnikova. Tekma v slalomu za prvenstvo vzhodne regije Slovenije na Golteh je bila uspešna le za Matejo Kraševc, ki je bila 2., medtem ko so ostali smučarji koroških klubov odstopili. Tudi na smučišču na Koblji mladi tekmovalci Fužinarja niso bili preveč uspešni. V super VSL se je med ml. pionirji še najbolje uvrstil Igor Zagernik na 10. mesto, med st. pionirji pa je bil Mežičan Primož Pustoslemšek 13. To je bila republiška tekma za pokal coca-cole.

SMUČARSKI SKOKI

Neutrudno delo smučarskih zanesenjakov pri ŠD Fužinar, smučarsko skakalni sekciji, se vse bolj obrestuje. Ob izgradnji lepih skakalnic v Dobji vasi, kjer je bilo opravljenih na tisoče prostovoljnih ur, se je še zmeraj našel tudi čas za strokovno vzgojo mladih skakalcev. Sadovi tega dela so danes več kot vidni. Skakalnice so v ponos našemu kraju, rezultati, ki jih mladi Fužinarjevi skakalci dosegajo po Sloveniji, pa vse bolj obetajoči.

Med največje uspehe kluba je gotovo šteti nedavni nastop Eriha Pečnika na prvenstvu Jugoslavije v Planici. Med starejšimi pionirji je Pečnik osvojil 2. mesto in ker je bila to sočasno zadnja tekma za pokal cockte, je tekmovalcu Fužinarja v skupnem seštevku pripadla ta pomembna trofeja. Sicer pa omenimo nekatere tekme, na katerih so Fužinarjevi skakalci dosegli dobre uvrstitve. — Na prenovljeni 60-metrski skakalnici v Dobji vasi se je 52 st. pionirjev iz cele Slovenije pomerilo za pokal cockte. Zmagal je Velenčan Triplat, šele na 6. mesto pa se je uvrstil domačin Pečnik, ki je veljal za enega od favoritov.

— V Mislinji je bilo republiško prvenstvo pionirjev B. Nastopilo je kar 76 tekmovalcev, Andrej Zagernik je bil 3., Aljoša Krivograd 14. in Ivi Polanc 16.

— Na skakalni tekmi na Obirskem v Avstriji so se uvrstili: 1. A. Zagernik, 5. Polanc, 6. Krivograd. Republiško prvenstvo mlajših cicibanov je bilo v Žireh: 5. Aleš Stočko, 14. Iztok Verdinek, pokal cockte za starejše cicibane pa v Ljubljani: 6. A. Zagernik, 13. Krivograd, 16. Polanc.

— Republiško prvenstvo st. pionirjev je bilo v Planici: 2. Pečnik, 6. Švab, čez teden dni pa na isti skakalnici državno prvenstvo: znova 2. Pečnik, 7. Švab. In še pokal cockte za mlajše mladince v Loškem Potoku, kjer je bil Erih Pečnik 4., isto mesto pa je osvojil tudi v skupnem seštevku tega tekmovalstva med mladinci.

SMUČARSKI TEKI

Tradicionalni smučarski teki po poteh Štirinajste v Kotljah so bili letos 6. marca. Toda prireditev,

ki so jo morali predtem že 2-krat preložiti zaradi pomanjkanja snega, ni izpolnila pričakovanj. Nastopilo je le 110 tekmovalcev in tekmovalk, od tega le 17 na najdaljši preizkušnji — 24 km. Vrsta objektivnih razlogov je, da je bila udeležba slaba. V prvi vrsti na hitro pripravljena prireditve, telesna nepripravljenost tekačev rekreativcev, ki praktično celo zimo niso imeli priložnosti kje teči in ne nazadnje, neustrezen termin prireditve. Po Sloveniji je bila tačas vrsta drugih množičnih tekaških prireditvev. Upajmo, da bo imel organizator ZTKO Ravne v prihodnje več sreče z izvedbo tekov v Kotljah, saj je treba poudariti, da so bile smučine kljub kratkotrajnim pripravam zelo dobro pripravljene.

Na isto nedeljo kot v Kotljah so v Črni in na Ravnah zaključili dvodnevno tekmovalstvo v nordijskih zimskih igrah alpskih dežel. V Črni, kjer so izvedli tekmovalstva v tekih, ter na Ravnah v skokih, se je zbralo blizu 170 mladincev in pionirjev iz šestih držav. Ta prireditev je bila prvič v Jugoslaviji, z odlično organizacijo pa so se izkazali smučarski delavci iz obeh omenjenih centrov. Se to, naša reprezentanca, v kateri sta nastopala tudi skakalec Erih Pečnik in tekačica Darja Jernej, je osvojila prvo mesto v ekipnem seštevku točk pred ZRN in Švico.

Nataša Lačen iz Črne je v preteklem mesecu nastopila na nekaterih pomembnih tekmah doma in na tujem. Na Rogli so merili moči smučarji tekači za alpski pokal, Lačnova pa je v teku na 5 km osvojila 10. mesto. Na pokalu Kurikkala v Švici se je črnjanska tekmovalka med 32 tekačicami uvrstila na 12. mesto. Balkansko prvenstvo v Romuniji je bilo uspešno tudi za Lačnovo, saj si je skupaj z Bertoncljevo in Grašičevo iz Kranja v štafeti 3 × 5 km pritekla srebrno odličje. Manj uspešna je bila v solo teku na 5 km, kjer je bila 6. Na zadnji tekmi v letošnji sezoni, bila je 19. marca na Pokljuki, so bili tekači in tekačice iz Črne izjemno uspešni. V teku članic na tem državnem prvenstvu v maratonu na 20 km je bila Lačnova 2., Srebotova 3. in Slivnikova 8. Uspeh klubskih kolegič stoda dopolnila Branka Slivnik s 4. mestom med juniorji in Pumpas z 8. mestom med mladinci.

Tretja smučarsko tekaška prireditev za pokal Črne je bila 15. marca. Med 155 tekmovalci in tekmovalkami iz 13 klubov so se najbolj izkazali tekači iz Kokrice, ki so postali ekipni zmagovalci in prejeli pokal Črne. Drugi je bil Bled, tretji Bohinj, tekači domačega kluba pa šesti. V preizkušnji članov na 15 km je zmagal Slivnik iz Črne, med mladinkami sta bili Srebotova 3. in Slivnikova 9., dobre uvrstitve domačinov pa beležimo tudi v pionirskih kategorijah. 2. mesti Grega Lačen in Anita Mežnar ter 4. mesto Nika Horjak (Fužinar).

ODBOJKA

Prvenstvo v II. zvezni ligi za odbojkarice je bilo sklenjeno že 2. aprila, toda šele v prihodnji številki IF bomo lahko zapisali, ali je igralkam Fužinarja uspel obstanek v ligi. Ravenčanke so v drugem delu prvenstva uspele le trikrat zmagati, doma proti Bledu, Novi Gorici in Dubrovniku,

Bodoči prvaki

medtem ko so bile v gosteh v vseh tekmah poražene.

REZULTATI od 13. do 18. kola: Fužinar — Jedinstvo Elir 1:3, Poreč — Fužinar 3:2, Gradačac — Fužinar 3:0, Fužinar — Nova Gorica 3:0, Cimos Koper — Fužinar 3:1 in Fužinar — Dubrovnik 3:0.

V osmih tekmah nadaljevanja prvenstva v enotni republiški ligi so dosegli odbojkarji Fužinarja le polovičen uspeh. Po nepričakovanem porazu v Slovenski Bistrici so zlasti razočarali s slabo igro v gosteh proti Mislinji in Ljutomeru ter doma proti vodilnemu Kamniku. Očitno brez prave vadbe tudi uspehi ne morejo priti sami od sebe.

REZULTATI: od 15. do 19. kola: Fužinar — Kočevje 3:0, Mislinja — Fužinar 3:1, Fužinar — Triglav 3:0, Agropod Ljutomer — Fužinar 3:0 in Fužinar — Titan Kamnik 0:3. Do konca prvenstva je preostalo le še eno kolo (16. 4.). Ravenčani pa so že odigrali tekmi v Izoli in na Ravnah s Sempetrom, v soboto pa gostujejo v Topolšici.

Na Ravnah je bil 20. marca regijski turnir za mladince v odbojki, na katerem so se pomerili področni prvaki. Zmagali so prepričljivo mladi igralci Fužinarja pred Pomurjem, Sempetrom in Stavbarjem MTT. Za ekipo Fužinarja, ki se je tako uvrstila na zaključni republiški turnir, so igrali: Torej, Urnaut, Ribič, Legan, Brežnjak, Šteharin in Natlačen, trener teh obetajočih odbojkarjev pa je Rado Krenker.

PLAVANJE

Na republiškem prvenstvu za pionirje A v Kranju, bilo je 27. in 28. februarja, je nastopila tudi skupina mladih Fužinarjevih plavalcev. Po pričakovanju sta zlasti dva plavalca ravenskega kluba opozorila nase in tudi segla po medaljah. Eva Breznikar je osvojila 4 medalje, tri srebrne na 100 in 200 m prsno in 200 m mešano ter eno bronasto na 400 m mešano. Bila pa je kar sedemkrat prva

Miha Hribernik

in enkrat druga pri mlajših pionirkah, to je letnicah 1977. Dve medalji, in to srebrni na 100 in 200 m hrbtno, si je priplaval tudi Miha Hribernik, sočasno pa je osvojil kar šest posebnih priznanj v kategoriji mlajših letnikov. Poleg obeh omenjenih Fužinarjevih naraščajnikov so po svojih zmognostih dobro igrali tudi Naglič, Prosenec in Cejeva, zlasti med mlajšimi plavalci.

Državno prvenstvo starejših pionirjev je bilo v Zrenjaninu, dve medalji pa je osvojil tudi Matija Medvešek na 100 in 200 m prsno. Od 11. do 13. marca je bi-

lo v Sarajevu državno prvenstvo za pionirje A. Nastopilo je tudi sedem plavalcev Fužinarja. Bili so med najmlajšimi na tekmovanju, kljub temu je Hribernik osvojil dve tretji mesti na 100 in 200 m hrbtno. Breznikarjeva se prvenstva Jugoslavije žal ni mogla udeležiti zaradi bolezni.

V Splitu je od 18. do 20. marca bilo člansko državno prvenstvo v plavanju. Aleksander Ambrož si je priplaval dve medalji. Drugi je bil na 100 m hrbtno s časom 58,28 in tretji na 200 m hrbtno, kjer je dosegel čas 2:04,30.

KEGLJANJE

Prvenstvo v enotni republiški ligi za moške je bilo sklenjeno 26. marca. Prvak je znan, to je Ljubljanski Slovan, ki se bo v kvalifikacijah potegoval za vstop v 1. zvezno ligo, kdo pa bo moral zapustiti republiško ligo, še ni odločeno. Naključje je hotelo, da imajo kar štiri moštva na repu lestvice enako število točk, in to Hidro Medvođe, Fužinar, Proletarec iz Zagorja in Radenska iz Ljutomeru. Tako bo treba odigrati dodatna srečanja na nevtralnih kegljiščih.

Ravenčani so bili po prvem delu tekmovanja zadnji in tako obsojeni na izpad iz lige, toda v nadaljevanju prvenstva so uspeli kar štirikrat zmagati. Gotovo najslajša je zmaga Fužinarjevih kegljačev v zadnjem kolu v gosteh, ko so za samo 8 kegljev premagali Hidro. **REZULTATI:** 10. kolo: Fužinar — SCT Ljubljana 5101:4972 (najboljša pri Fužinarju Mlakar in Belaj po 880 kegljev), Donit — Fužinar 5155:4969 (Mlakar 870, Belaj 859), Fužinar — Brest 5141:5063 (Mlakar 901, Paradiž 872), Fužinar — Slovan 5031:5210 (Golob 879, Paradiž 860) in Hidro — Fužinar 5128:5136 (Mlakar 919, Podojsteršek 895).

Kegljavkam Fužinarja ni uspela vrnitev v enotno republiško ligo, temveč so se v višji rang tekmovanja zaslužno prvič uvrstile kegljavke Korotana s Prevalj. Po končanem prvenstvu II. republiške lige — vzhod sta imeli obe koroški ekipi enako število točk in potrebno je bilo v medsebojnem dvoboju odločiti, kdo bo novi prvak. Na kegljišču v Krškem je, kot smo omenili, zmagala ekipa Korotana z razliko vsega 12 kegljev. Najbolj zaslužni za zmago Prevaljčank sta bili Sablarjeva s 415, Verboletova s 404 keglji. Kegljavke Korotana s Prevalj bodo tako v prihodnji sezoni nastopile v prvi, kegljavke Fužinarja in Slovenj Gradca pa v drugi republiški ligi.

Ivo Mlakar

ZIMSKO TEKMOVANJE SLOVENSkih KOVAČEV

Na mariborskem Pohorju smo se 12. marca srečali slovenski kovači na 10. zimskem tekmovanju. Na zasneženem Pohorju so potekale lepe športne tekme v vseh skupinah in kategorijah veleslalomu in smučarskih tekov ter so bili doseženi dobri nameni tovrstnih tekmovanj. Potekale so v lepem športnem duhu ter pristrčenem tovariškem vzdušju. Tega lepega, sončnega zimskega dne smo naporna delovna mesta zamenjali

z zimsko idilo Pohorja. V tekmovalnem delu je sodelovalo osem delovnih organizacij: TVT Boris Kidrič — ki je bila tudi organizator tega tekmovanja, TAM, VKS Lovrenc, Unior Zreče, Fecro Slov. Gradec, Batuje, Tovarna poljedelskega orodja Muta in Železarna Ravne.

Lep uspeh smo dosegli predstavniki Kovačnice Ravne, saj smo že drugič zapored osvojili veliki prehodni pokal, ki je tako prešel v našo trajno last. Osvojili smo tudi prva mesta v obeh tekmovalnih panogah — smučarskih tekih in veleslalomu. Najvišja mesta in s tem tudi največ točk za skupni naslov smo si priborili v smučarskih tekih — moških od 36 do 45 let in v veleslalomu v skupini moških nad 45 let ter od 25 do 35 let.

Eno od tozdovskih tekmovanj

Rezultati

Smučarski teki — ženske

— skupina A (nad 30 let)

1. Mušič M. — TKS
2. Rajšp M. — TAM
3. Kocbek I. — TVT
5. Bavče Majda — ŽR

— skupina B (do 30 let)

1. Karpač Simona — ŽR
2. Rauter V. — TVT
3. Žvikart D. — TVT

Smučarski teki — moški

— skupina C (nad 45 let)

1. Kramarič A. — TVT
2. Matul F. — TVT
3. Bavče Mirko — ŽR

— skupina D (36—45 let)

1. Šumer Otmar — ŽR
2. Jakob J. — Unior
3. Krančan Mirko — ŽR
4. Karpač Egon — ŽR

— skupina F (do 25 let)

1. Vodušek J. — TKS
- 2.—3. Krevh Janko — ŽR
- 2.—3. Vrenčur R. — TKS

Veleslalom — ženske

— skupina A (nad 30 let)

1. Komar Mara — ŽR
2. Pem D. — Unior
3. Kaker A. — Muta

— skupina B (do 30 let)

1. Mikeš Erna — ŽR
2. Orlačnik D. — Unior
3. Gradišnik R. — Fecro

Veleslalom — moški

— skupina C (nad 45 let)

1. Gregor H. — Fecro
2. Polajner Alfonz — ŽR
3. Pustoslemšek Adolf — ŽR
9. Stefanovič Tomo — ŽR
18. Pešl Mirko — ŽR

— skupina D (36—45 let)

1. Santner V. — Fecro
2. Osrajnik J. — Muta
3. Petrič Jože — ŽR
10. Brzenik Zmago — ŽR

— skupina E (26—35 let)

1. Krejan Toni — ŽR
2. Kotnik Boris — ŽR
3. Konečnik B. — Fecro
8. Krejan Ivan — ŽR
10. Štich Andrej — ŽR

— skupina F (do 25 let)

1. Bijol J. — Muta
2. Hercog Bojan — ŽR
3. Klemenc M. — Muta
12. Karner Vojko — ŽR
21. Planinšec Matjaž — ŽR
22. Planinc Dušan — ŽR

Takšne igre so velika naložba v naše delavce, saj prihodnji delovni dan ta isti tekmovalce še z večjim elanom zastopa našo delovno organizacijo na delovnem mestu in se bori s kilogrami, metri, produktivnostjo, normo...

Vojko Karner
TOZD Kovačnica

ŠPORTNA REKREACIJA V OBČINI RAVNE V LETU 1987

Lani je na športnorekreacijskih (v nadaljevanju ŠR) tekmah in množičnih prireditvah v naši občini sodelovalo 11.511 občanov, ki so nastopali v smučanju, sankanju, nogometu, odbojki, tenisu, streljanju, kegljanju, namiznem tenisu, plavanju, kolesarjenju, teku in pohodih.

Na tekmovanjih in v občinskih ligah je sodelovalo občanov

— alpsko smučanje	717
— sankanje	258
— streljanje	45
— namizni tenis	33
— tenis	172
— mali nogomet (obč. liga — 12 ekip in turnirji)	1310

70.000 JIH JE ŽE PREPELJALA

Od 16. novembra lani, ko je sedežnica Ivarčko—Ošven dobila dovoljenje za obratovanje, je skupno vozila 262 ur, povprečno 8 ur dnevno, in prepeljala v obe smeri 140.000 potnikov. To je kljub letošnji neugodni smučarski sezoni precej. Največ je prevažala smučarje, ki so se lahko za borih 5.000 din ves dan »dílcali« na Ošvenu (naši delavci celo samo za 2.000 din), precej pa je bilo tudi takih, ki so jo šli samo preizkusiti. V glavnem so bili potniki s tem novim prevoznim sredstvom na Koroškem zadovoljni. Lahko rečemo — vendarle, saj so bile na začetku z njim ogromne težave. Toda delavci naših tozdov SGV in ETS so ga usposobili tako, da mu zdaj resnično ni kaj očitati. Zato upravnik DTK v imenu tozda Družbeni standard in vseh potnikov na sedežnici javno še enkrat izreka pohvalo tema dvema tozdoma.

H. M.

— veliki nogomet (medobč. liga — 25 ekip)	375
— odbojka turnirji — 540 občanov (obč. in medobč. lige — 26 moških in 11 ženskih ekip = 370 občanov)	910
— kegljanje (A moška liga — 12 ekip, B moška liga — 12 ekip, ženska liga — 8 ekip)	176

SKUPAJ TEKMOVANJA 3996

Od tega 569 žensk in 3427 moških, to je 15 % redno aktivnih.

Na množičnih prireditvah je sodelovalo občanov

— smučarski tek	344
— pohodi	4675
— trimski tek in kros	463
— trimsko plavanje	1833
— trimsko kolesarjenje	200

SKUPAJ PRIREDITVE 7515

Od tega 3392 žensk in 4123 moških.

Iz podatkov vidimo, da se je na vseh rekreacijskih ligah in tekmovanjih ter množičnih priredit-

vah rekreiralo 11.511 občanov, od tega 3961 žensk in 7550 moških oziroma 43 % prebivalstva.

V tekmovanju za Iovoriko Koroška grča je izpolnilo vse naloge v 5 različnih aktivnostih 28 moških in 20 žensk, skupaj 48 občanov, kar je za 5 grč več kot v letu 1986.

Za najboljši tozd v organiziranju in izvajanju športa in rekreacije delavcev je predlagan tozd Jeklarna s 460 točkami pred tozdom Valjarno s 422 točkami in tozdom Pnevmatični stroji s 350 točkami.

Za najboljšo krajevno skupnost na tem področju v letu 1987 je predlagana krajevna skupnost Prevalje (naselje v celoti).

Če primerjamo uspehe z letom 1986, ugotavljamo, da je bilo v letu 1987 za 1848 več udeležencev kot v letu 1986, ki so se ukvarjali s kakršnokoli obliko dejavnosti, to pa predvsem v prid množičnih akcij (1395 udeležencev več), kakor tudi v korist tekmovanj (453 udeležencev več).

Veliko število občanov pa je vključenih v klube in društva, ki se ukvarjajo s splošno telesno vzgojo in rekreacijo, kot so pla-

ninska društva s 5800 člani, taborniški odredi s 500 člani in društva Partizan s preko 1000 aktivnimi člani.

V okviru športno-tekmovalnega sistema klubi s svojimi ekipami in posamezniki tekmujejo v rednih ligaških tekmovanjih na medobčinskem, območnem in republiškem nivoju. Taka tekmovanja so organizirana v odbojki, nogometu, kegljanju, rokometu, košarki, šahu, streljanju, atletiki, karateju in smučarskem teku. V okviru svojega prilagojenega programa tekmujejo tudi člani Invalidskega športnega društva, ki imajo razvejano dejavnost skoraj v vseh športnih panogah. Poleg rekreacijske dejavnosti so posamezni člani dosegli tudi odlične uvrstitve na državnem in mednarodnem prvenstvu invalidov. Komar Polonca je bila državna prvakinja v plavanju. Homan Vlado in Kragelnik Davorin pa sta že dolgoletna člana državne reprezentance v sedeči odbojki, ki je v letu 1987 na evropskem prvenstvu invalidov dosegla 2. mesto.

Albert Hojnik

DOBIMO SE NA GORI ZA 1. MAJ

Lansko leto sem pisal, kam smo šli pred 35 leti za praznovanje 1. maja fantje, Perzonalčani s Prevalj. Na to pisanje so mi mnogi izrazili željo, naj dam nekakšen apel v naše najbolj brano glasilo

Fužinar, da se ponovno dobimo vsi še od takratnih aktivnih obiskovalcev naših prelepih gora v starem delu planinske postojanke na Uršlji gori med 10. in 12. uro.

Izziv naj velja tudi našim mlajšim vrstnikom iz tega že kar precej razširjenega naselja. Na Gori se bomo pogovorili, da tako rečem, veterani med seboj. Seveda, vsi mladi, ki ste sposobni priti na Goro, pa boste poslušali naše prigode iz mlajših let. Kolikor bo kdo od vas predrzen in vztrajen, bomo poslušali tudi njega, seveda z vprašanjem (?) vse njegovo izvajanje.

Vrnimo se od mladine na bolj stabilna tla (tako gledajo na naš naraščaj — sedaj vladajoči). Torej, nič hudega vas ne čaka. Z jeklenimi konjički se pripeljete do Ledin. Vsem, ki ste že pozabili na trimske pohode vsa ta leta, velja le malo korajže in čez dobro uro zmerne hoje se dobimo v koči. Tistim od lani omenjenim, ki še redno obiskujejo naše okoliške vrhove, pa ne bodo potrebne te vzpodbudne besede. Ker je datum in kraj znan, apeliram na vse Perzonalčane, ne samo tiste izpred 35 let, tudi na tiste, ki so se rodili morda 35 let pozneje, še posebej na tiste, ki so se rodili še pred omenjeno generacijo. Vedite, če pridete na Goro, vas čaka presenečenje, če ne kaj drugega, vsaj spoznanje, da ste še sposobni za kakšen skromen podvig. SE VIDIMO!

Adolf Čepelnik

ANTON MOČILNIK

Ob iskanju besed slovesa se misli utrinjajo v slapu. Besede o našem življenju in nehanju zaradi ponavljanja dobe prizvok vsakdanjosti. Tudi to je resnica, da je smrt stvar vsakdanjosti.

Lažje smo jo pripravljeno sprejeti, kadar človek doživi življenje; žal to ne velja zate.

Pred več kot 23 leti si prišel med valjarje, kar 16 let si opravljal delo brusilca na centromaskinu, zadnja leta pa si bil kontrolor gredic. Zelo hitro si se izkazal s prizadevnim delom, še danes te mlajšim dajejo za vzgled, kako se mora kvalitetno in količinsko opraviti delo pri brušenju gredic. Praktični nasveti, ki si jih rad dajal sodelavcem, so izhajali iz tvojih bogatih izkušenj in znanja. Prav želja po več znanja za boljšo kvaliteto te je

pripeljala ob usposabljanju za kontrolorja gredic.

Občuten je bil tvoj prispevek tudi v samoupravnih organih, dva mandata si pomagal v komisiji za dohodkovna vprašanja in osebne dohodke sprejemati odločitve, ki so imele pomen za vse v tozdu.

Ne skromno lahko trdim, da si spadal v generacijo marljivih in vestnih delavcev, ki vedo, da le delo pomeni vir blaginje in vrednotenja človeka. Prav zaradi tega kakor tudi zaradi tvoje vztrajnosti pri delu smo ti sodelavci hvaležni.

Enako, če ne še bolje so te poznali krajanji Libelič. Skupaj z ženo sta postavila nov dom s trdim delom in odrekanjem. Oba sinova si izšolal in pripravil za življenje, vedoč, da bo pridobljeno znanje tako njima kakor drugim v korist.

Poslovilne besede ne morejo zajeti bogastva življenja, ki si ga preživel. Morda je tako tudi prav, kajti v našem spominu ostaja več.

Vsem svojim sodelavcem boš ostal v spominu kot marljiv delavec, težko občutimo tvojo izgubo in le z delom, ki si ga cenil, bomo deloma uspeli zapolniti vrzel ter se tako dostojno oddolžili tvojemu spominu.

V imenu OOS TOZD Valjarna in v osebno imenu izrekam globoko sožalje ženi, sinovoma in drugemu sorodstvu.

Milan Božinovski

Kadrovska gibanja

od 21. 2. do 20. 3. 1988

V času od 21. 2. do 20. 3. 1988 je prenehalo delovno razmerje 79 delavcem, in sicer zaradi upokojitve, vpoklica v JLA ter poteka delovnega razmerja nekaterim pripravnikom; v istem obdobju pa je delovno razmerje sklenilo 16 delavcev, ki so končali šolanje oziroma so se vrnili iz JLA. Tako so bili 20. marca 1988 v železarni zaposleni 6903 delavci.

DELOVNO RAZMERJE SO SKLENILI

JEKLARNA — Gorenšek Darko, Lipnik Danilo, metalurška tehnika, Kordež Peter, NK delavec — iz JLA; Javornik Andrej, strugar — iz tozda Pnevmatični stroji; Medvešek Aljoša, pripravnik — iz tozda SGV.

JEKLOLIVARNA — Mikl Mirko, Gregor Janko, livarja — iz JLA; Šegovc Andreja, metal. tehnik, Božank Olga, brusilka — iz tozda Kalilnica; Skuk Marjan, Hribernik Matjaž, brusilca — iz tozda Monter; Antlej Bojana, metal. tehnik — iz tozda Kontrola kakovosti.

JEKLOVLEK — Trokšar Mirko, brusilec — iz tozda TSD.

KALILNICA — Gosnik Darko, metalurški tehnik — iz JLA.

STROJI IN DELI — Ferk Matjaž, Ferk Marko, strugarja — iz JLA.

PNEVMATIČNI STROJI — Erjavec Boštjan, mehanik obd. strojev — iz tozda Stroji in deli.

ENERGIJA — Kričej Peter, mehanik obd. strojev — iz JLA; Čekon Darjan, strugar — iz tozda Pnevmatični stroji; Kac Tomaž, strugar — iz tozda TSD; Krof Miroslav, elektrotehnik — iz JLA; Zorman Miran, dipl. inž. elektrotehnike — pripravnik iz šole.

SGV — Hancman Branislav, strugar, Lužnic Vlado, Stogart Roman, mehanik obd. strojev — iz JLA; Hudin Ivan, tesar — iz tozda Valjarna.

TSD — Mihlin Jerneja, strojni tehnik — iz tozda Energija.

TRO — Kordež Danilo, preoblik. kovin — iz tozda Kalilnica; Naglič Srečko, ključavničar — iz tozda Monter.

RPT — Perovnik Vladimir, dipl. inž. metalurgije — pripravnik iz šole.

KONTROLA KAKOVOSTI — Muršič Bogdan, ključavničar — iz tozda Pnevmatični stroji.

KOMERCIALA — Pratnecar Valerija, dipl. ekonomist — pripravnik iz šole.

DRUŽBENI STANDARD — Domanjko Martin, natakar — pripravnik; Pisar Franc, ekonomist — pripravnik iz šole.

KSZ — Žerdoner Brane, dipl. sociolog — iz Delovne skupnosti za Gospodarjenje.

MONTER — Žvikart Julijan, dipl. inž. strojništva — iz tozda Kontrola kakovosti.

DELOVNO RAZMERJE JE PRENEHALO

JEKLARNA — Pečnik Franc, delovodja — dosežena pokojninska doba; Uršnik Zvonko, Medvešek Aljoša, Plesnik Kristijan, pripravniki — v JLA; Jamnik Mirjana, Bavčec Alenka, metalurški tehničar — potek pripravništva; Zupančič Gilbert, vodja materialne službe — invalidska upokojitve.

JEKLOLIVARNA — Rodošek Anica, čistilka — poklicna rehabilitacija; Očepek Rudolf, ročni oblikovalec — dosežena pokojninska doba; Vajdl Izidor, brusilec — sporazumno; Mori Miroslav, Kladnik Tone, mehanika obd. strojev, Kotnik Janjo, metal. tehnik, Božank Matjaž, Pečoler Matjaž, Vaukman Roman, Pečnik Miran, Haber Bojan, livarji, Pogorevnik Franc, brusilec, Mrak Darko, transportni delavec — vsi v JLA.

VALJARNA — Lupuh Martina, signerka — dosežena pokojninska doba; Klep Matjaž, Jert Samo, Založnik Bogomir, Šnabl Jože, valjavci, Brankovič Vladimir, žerjavovodja — v JLA; Močilnik Anton, kontrolor gredic — umrl; Hudin Ivan, brusilec na CM — v TOZD SGV.

KOVAČNICA — Studenčnik Jože, žerjavovodja, Miklavc Ivan, Cifer Ivan, voznika manipulatorja — dosežena pokojninska doba; Hovnik Danica, metalurški tehnik — potek pripravništva.

JEKLOVLEK — Kučej Bojan, ad-justažni delavec — v JLA.

TSD — Čede Dušan, skladiščnik — sporazumno; Trokšar Mirko, monter — v TOZD Jeklovlek; Kac Tomaž, strugar — v TOZD Energija.

KALILNICA — Hartman Dušan, kalilec — v JLA; Kos Štefka, kalilka, Merkač Darja, Smolak Matjaž, metalurška tehnika — potek pripravništva; Božank Olga, brusilka, Šegovc Andreja, metalurški tehnik — v TOZD Jeklolivarna; Kordež Danilo, preoblikov. kovin — v TOZD TRO.

STROJI IN DELI — Gošar Dimitrij, Klarič Aleš, mehanika obd. strojev, Markovič Sašo, monter, Pečl Branko, transportni delavec — v JLA; Obretan Andreja, Kotnik Betka, Šumah Silva, Močilnik Karmen, oblikovalke kovin — potek pripravništva; Erjavec Boštjan, mehanik odb. strojev — v TOZD Pnevmatični stroji.

INDUSTRIJSKI NOŽI — Hartman Branko, strugar, Kos Peter, mehanik obd. strojev, Knez Miran, obdelov. kovin — v JLA.

PNEVMATIČNI STROJI — Pešjak Gorazd, mehanik obd. strojev, Škvorc Srečko, strugar — v JLA; Veršovnik Marta, strugarja — potek pripravništva; Čekon Darjan, strugar — v TOZD Energija; Javornik Andrej, strugar — v TOZD Jeklarna; Muršič Bogdan, ključavničar — v TOZD Kontrola kakovosti.

VZMETARNA — Brajnik Jožef, povrtalec vzmet. listov — dosežena pokojninska doba.

ENERGIJA — Kranjc Anton, strojnik kotlarne — dosežena pokojninska doba; Vehovar Marko, pripravnik, Tušek Andrej, mehanik obd. strojev — v JLA; Mihlin Jerneja, strojni tehnik — v TOZD TSD.

ETS — Pur Robert, Vavh Danilo, pripravnik — v JLA; Brumen Matjaž, Jerak Vojko, električarja — potek pripravništva; Ravnjak Jože, elektromonter — dosežena pokojninska doba.

SGV — Kopmajer Stanko, ključavničar — dosežena pokojninska doba; Gruber Janko, ključavničar — sporazumno; Naglič Matjaž, Mikl Jernej, strugarja, Poberžnik Edvard, ključavničar, Zajc Vinko, stavbni zidar, Klemenc Igor, oblikov. kovin — vsi v JLA; Kolmančič Branko, strojni tehnik, Prisljan Matjaž, mehanik

Iz zime v pomlad

obd. strojev — potek pripravništva; Medvešek Aljoša, strojni tehnik — v TOZD Jeklarna.

TRANSPORT — Verhovnik Milan, transportni delavec — v JLA; Kordež Damjan, tehnik kmet. mehaniz. — potek pripravništva.

TRO — Mudrovčič Danica, vrtalka — dosežena pokojninska doba.

ARMATURE — Germ Jožef, strugar — sporazumno; Pinter Franc, skladiščnik materiala — umrl; Sajevec Rupert, referent za samoupravo — sporazumno.

KOVINARSTVO — Selišnik Roman, ključavničar, Pustoslemšek Janez, strugar — dana odpoved.

PII — Zabev Ivan, strojni tehnik — v JLA.

KONTROLA KAKOVOSTI — Paradiž Irena, strojni tehnik — po-

tek pripravništva; Antlej Bojana, metalurški tehnik — v TOZD Jeklolivarna; Žvikart Julijan, dipl. inž. strojništva — v TOZD Monter.

DRUŽBENI STANDARD — Zavec Katica, sobarica — starostna upokojitve.

GOSPODARJENJE — Žerdoner Brane, dipl. sociolog — v Delovno skupnost KSZ.

KSZ — Žagar Janez, dipl. politolog, član PO — sporazumno.

PFS — Tušek Dragica, ekonomski tehnik — potek pripravništva.

MONTER — Skuk Marjan, varilec, Hribernik Matjaž, ključavničar — v TOZD Jeklolivarna; Naglič Srečko, ključavničar — v TOZD TRO.

Kadrovska služba

ZAHVALE

Ob smrti drage mame Frančiške Škrubej

se iskreno zahvaljujemo vsem tistim, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti ter darovali cvetje in vence.

Posebna zahvala vsem sosedom, sorodnikom, sodelavcem tozda Kontrola kakovosti — kovačnice, pihalnemu orkestru Prevalje, pevcem iz Šentanela, tov. Plevniku za besede ob grobu ter župniku za opravljeni obred.

Zalujoča sinova Peter in Pavel

Ob boleči izgubi drage mame, tate, stare mame in prababice

Štefke Založnik,

upokojenke iz Polzele, se zahvaljujemo vsem, ki so darovali vence ter izrekli sožalje. Hvala tozdu Strojno gradbeno vzdrževanje za darovani venec, g. župniku za opravljeni pogrebni obred ter Društvu upokojencev Polzela za darovane vence.

Hčerka Ana Iršič z družino

Kolektivu Delovne skupnosti za gospodarjenje in še posebej ožjim sodelavcem se iskreno zahvaljujemo za pozornost in darila, ki sva jih prejeli ob odhodu v pokoj. Vsem želiva veliko uspehov in zadovoljstva pri delu in v privatnem življenju.

Ivica Žnidar
in Anica Dolinšek

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem sodelavcem tozda Industrijski noži za izkazano pozornost in darilo, ki mi bo v trajen spomin nanje. Obenem jim želim še mnogo delovnih uspehov in osebne sreče.

Alojzija Franc

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavcem in vodstvu Valjarne za spominska darila. Obenem se zahvaljujem tovarišu ravnatelju dipl. inž. Karadžu za lepe poslovilne besede in prijetne trenutke, ki smo jih ob slovesu skupaj preživel.

Vsem bivšim sodelavcem želim še naprej velike uspehe pri delu, osebne sreče in medsebojnega razumevanja.

Martina Lupuh

ZAHVALA

10. pustna maškarada v Kotljah 13. 2. 1988 je uspeša. Zato se zahvalimo vsem nastopajočim maskam in skupinam, Pihalnemu orkestru ravnstkih železarjev, uslužbenecem Postaje milice Ravne, Integralu tozda Potniški promet Prevalje, Gasilskemu društvu Kotlje, onim, ki so nam omogočili izdajo šaljivega časopisa, ter vsem, ki so kakorkoli pomagali. Največje plačilo za naše delo je zadovoljstvo gledalcev in nastopajočih, zato se še enkrat zahvalimo in vas prosimo za sodelovanje tudi v letu 1989.

Turistično društvo Kotlje

PET MINUT ZA LEPOSLOVJE

Franc Pečnik

Pesmi

Moliteo

Pustite, da nas nosi zemlja!
Ne nalagajte nam
na pleča celih mest, tovarn
in dežel, da bi nas
še bolj pritisnile k tlom
in bi lahko rekli: Glejte,
res se nam je posrečilo
spremeniti svet!
Prizanesite nam s svojimi odpustki
brez davka in carine! Se so
v puščini in ribogojnicah
zveri, ki bodo rade volje
pričale za vas, za majhno
podkupnino!

Pustite zemljo, da jo nosi
sonce, da jo včasih trka luna!
in je ne zabađajte
kot buciko v rdeče ali modre
zemljevide na stenah
kabinetov svojih mračnih sanj,
na tir resničnosti zapeljanih —
na tej slepi, pohabljeni postaji.

Pustite nam našo majhno smrt,
da se lahko pest v zadnjem hipu
razpre kakor cvet, ki s prahom
ljubezni, ki smo vanj povrnjeni,
zamegli oguljene svete podobice.

Še ena duša

Noge, ki jim ni moč
izmiti poti.
Šotor, obkoljen z zvermi.
Edina hiša,
ki v njej duša
mirno spi.

A jaz drgetam, sanjam
stoje, z glavo
v invalidskem vozičku.
Sanjam: trop
bleščečih miličnikov
okoli nje.
In ona, duša moja,
jim žuga: Pri priči
mi ulovite tega in tega,
piše se človek, moj
potni list za v nebo...

Šotor, poln zveri.
Med njimi duša
mirno kot rožni venec
prebira poti.

DEJAVNOST DRUŠTVA UPOKOJENCEV

IZLETNIŠKI PROGRAM

Tudi v letu 1988 predvidevamo v Društvu upokojencev Ravne več izletov po domovini in bližnji tujini. Danes spada izletništvo poleg drugih dejavnosti društva v eno pomembnejših področij delovanja, skoraj že kot samoumevna skrb za člane. S tem izpolnjujemo dve važni nalogi, zabavno in poučno. Zanimivo je, da interes za to ne pada, temveč je stalen in številčen. Zato je že pripravljen okvirni predlog izletov in društvo želi, da se nanj člani odzivajo ali pa predlagajo druge mogoče izlete. Naj uvodoma opozorimo, da je skoraj nemogoče vnaprej napovedati cene, ker prevozniki te tekoče spreminjajo in so nam

sporočili, da sedanje veljajo samo do aprila. Izlet v Ptujске toplice je stal 6 tisoč din samo prevoz!

Naslednji izleti društva v tem letu bi bili po sedanjem predvidevanju in predlogih takih-le:

V marcu smo potovali v Topoljšico, tam se kopali in razgledali, nato si ogledali »goro jurišev« — Graško goro.

V aprilu bomo potovali v smer Medžimurja, cilj Čakovec in Vraždin.

Maja bomo krenili na Dolenjsko, v smer cvička in ostalih zanimivosti Dolenjske.

Junija bi opravili ponovitev lanske smeri z dvodnevni izletom v Portorož in na Brione. Preспали bomo v Domu železarjev v Portorožu.

Na razpotih

Julija bo običajni množični piknik na Ivarčkem jezeru.

Avgusta se bomo podali zopet na gorenjski konec. Cilj Bled in okolica. Gorenjska sodi v naš železni spored, ki se nikoli ne izčrpa. Če bodo prilike primerne, bomo septembra odražali na staro romarsko postojanko Višarje, pa še v Trbiž, nato pa po italijanski strani do Doberdoba, kjer ima Voranc spomenik v tamkajšnji šoli. V bližini je veličasten spomenik iz prve svetovne vojne (Redipuglia — Sredpolje). Možno bi bilo podaljšati na dva dni.

Nato pride na vrsto kostanjev izlet v oktobru v Ruše. S tem izletom obnavljamo trajne stike, ki jih imamo s tamkajšnjim društvom upokojencev.

Za konec planiramo Martinov izlet v Slovenske gorice. Tu bi na primeren način počastili tudi Martina. Tudi za novo vino bi poskrbeli. Gornji program je seveda okviren. Če bo interes za kako drugo smer ali pa ga za katero od najavljenih ne bo, bomo izletni program spreminjali. Pa povejte o naših načrtih še drugim članom!

NAŠI UPOKOJENCI V PTUJSKIH TOPLICAH

Letos je društvo upokojencev začelo sezono izletov malo bolj zgodaj, to pa zato, ker so člani izrekli želje, da bi v mrzlejšem delu leta šli kam, kjer je topleje. To pa so predvsem toplice, ki poleg tega še pomagajo preganjati revmatizem iz »mladih« kosti. Po vnaprej najavljenem prihodu smo morali tako še dopovedovati, da smo res vnaprej najavili naš prihod. Nato je šlo vse gladko, čeprav so imeli, neverjetno, v torek, 23. februarja, veliko gnečo mladih in starejših kopalcev. Tudi druga postrežba je bila v redu. Ko smo zapuščali kopališče in se prebijali v avtobus, nas je brila ne-

usmiljena štajerska burja iz kranjske smeri. Tako smo med njene žrtve všteli klobuk našega sopotnika Z., ki ga je neusmiljeno valila proti Dravi. V nadaljnjem programu nas je spremljala smola. Zaradi predolgega čakanja treh, ki so tvorile brajdnjak iz vinotoča, smo zamudili nabavo preje v Majšperku. Grad Štatenberg je bil nepreklicno brez pjasnila zaprt z debelo ključavnico (teža najmanj 2 kg). Tako smo lahko občudovali na nadaljnji poti uspešno regulacijo Dravinje in poplavnega področja na več tisoč hektarjih, kjer namesto kotanj in slabe trave že raste koruza in oljna repica. To je največje melioracijsko območje v Sloveniji. Po prihodu na glavno cesto smo še malo »poštercali« po gostinstvu ob cesti in naš čas se je iztekel. Noč je legla na Pohorje, ko smo krenili proti Ravnam in tako zaključili prvi letošnji izlet članov našega društva.

Jože Slavič

Izdaja delavski svet Zelenarne Ravne kot mesečnik v nakladi 6500 izvodov. Uredja uredniški odbor: Milan Božinovski, Alojz Janežič, Silvo Jaš, Marjan Kolar, Brane Zerdoner.

Uredništvo: glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar, novinarki Helena Merkač in Mojca Potočnik, tajnica Jelka Jamšek. Tel.: 861 131, int. 6304 in 6753

Tiska: CGP Večer, Maribor.

Glasilo je po 7. točki 1. odst. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka.

Fotografije za to številko so prispevali: S. Jaš, I. Kučina, H. Merkač, M. Potočnik in kadrovska služba.